

PERSONLIGE FORTÆLLINGER I ET HISTORISK PERSPEKTIV

Unge fra de fire KULT-gymnasier Sankt Annæ Gymnasium, Aurehøj Gymnasium, Ingrid Jespersens Gymnasieskole og Nørre Gymnasium udgiver i tæt samarbejde med den internationalt prisbelønnede islandske forfatter og historiker Einar Már Guðmundsson tekster, hvori personlige fortællinger spejler sig i verdenshistoriske begivenheder.

Projektet er støttet af:
Huskunstnerordningen, Statens Kunstfond

KULT-PUBLIKATION 2015

4	Forord
6	<i>Krystalregn</i> - Sofie Herdorf Krøyer, SAG
11	<i>“Vokser de ud igen?”</i> - Caroline Imelda Sørensen, SAG
15	<i>Jeg havde aldrig troet ...</i> - Christian Hjort Christiansen, SAG
18	<i>Kulturnatten</i> - Ivy Maali, SAG
19	<i>Besættelsen af Island</i> - Kristjan Rafn Hansen, SAG
24	<i>Da verden mistede sin uskyld</i> - Laura Hilden, SAG
27	<i>Hjem</i> - Magnus Bruno Corvenius Jakobsen, SAG
29	<i>Fra frihed til fangeskab</i> - Maria Simson, SAG
39	<i>Stille</i> - Björk Mo van Dijk Madsen, SAG
46	<i>De to langhårede mænd</i> - Stella Klara S. Lystlund, SAG
53	<i>Syg</i> - Clemente Meyer, IJG
56	<i>I intethed mellem liv og død</i> - Amanda Højer, IJG
59	<i>Flotel Europa</i> - Alexander Lukic, IJG
61	<i>Et venskab i en flaskepost</i> - Camilla Valentini Broholm, IJG
64	<i>Jeg er Rom</i> - Christoffer Schambye Bangsgaard, IJG
65	<i>Thailand</i> - Emma Marie Bjerg Skov, IJG
72	<i>Min farfars fortælling</i> - Gabriel Niels Damsholt, IJG
76	<i>Min fortælling</i> - Phillip K. Luscombe, IJG
79	<i>Palles dagbog</i> - Alexander Vollmers-Hansen, IJG
83	<i>Erindring om den kolde krig og roekampagnen 1962</i> - Clara Bruun Sandbye, IJG
84	<i>Mig og Malala</i> - Alma Sofie Buch Olesen, NG
85	<i>Massakren på Utøya</i> - Cecilie Brøns-Hansen, NG
89	<i>Drøm eller virkelighed?</i> - Cecilia Amanda Christensen, NG
93	<i>Tsunamien 2004</i> - Freja Lillevang Sørensen, NG
95	<i>Månelanding</i> - Jacob B. Sloth Neimanas, NG
98	<i>Tusind stykker</i> - Lærke Andreasen, NG

- 99 *Jeg kan godt lide at se alkoholikere spise is* - Mathilde Oline Millnes Lieberkind, NG
- 100 *Alt smuldrer* - Naja Støckel Jessen, NG
- 103 *Under den røde himmel* - Sarah Menet-Ali, NG
- 105 *Manden med flasken* - Sidsel Aggerholm Villadsen, NG
- 108 *Uden for søgelyset* - Emil Seaton Saabye, AU
- 111 *Sympathy For The Devil* - Sofie Theisen Honoré, AU
- 114 *Toyotaer på Antarktis* - Victor Murray Vedsø, AU
- 117 *Colombias engle* - Alma Lorena Olrik Benkjer, AU
- 122 *Jeg er Østtyskland* - Mie Bjørnskov Frandsen, AU
- 128 *Kæmperne bag mine øjne* - Cille Rosenørn Abildhauge, AU
- 131 *Martha* - Martha Jacobi, AU
- 136 *En døgnflues dagbog* - Mathilde Nilsson, AU
- 139 *En pigedrøm* - Jonathan Rafael-Weis, AU
- 144 *Størrelsesforhold 2000/800.000* - Peter Halbye, AU
-
- 148 Einar Már Guðmundsson: *Nogle efterord som tak*

Forord

Der er en generel tendens i kunsten lige nu til at se på fortiden med nutidens øjne. Der skrives historiske romaner og produceres historiske film som aldrig før. Den aktuelle tv-dramaserie "1864" af Ole Bornedal er bare ét eksempel af mange. Enhver gengivelse af historien afhænger af stemmen, der taler, pennen, der skriver. Dette gør sig gældende både i historiebøgerne og i historiebevidste kunstværkers mere subjektive og fortolkende greb. Det videnskabelige historiefags forskere og kunstnerne kan imidlertid være uenige om balancen mellem narrativitet og historisk korrekthed. Men kan nogen tage patent på den rette historieformidling? Og kan man ikke med rimelighed nyde, at fiktionen eller den personlige historie trækker på fortidens store fortællinger i en tid, hvor den store fortælling er afgået ved døden?

Elever fra de fire KULT-gymnasier udgiver her i tæt samarbejde med den internationalt prisbelønnede islandske forfatter og historiker Einar Már Guðmundsson en tekstsamling, hvori personlige fortællinger spejler sig i verdenshistoriske begivenheder.

KULT-projektet: "At skabe personlige fortællinger i et historisk perspektiv" har engageret i alt 16 gymnasieklasser i et længere skriveforløb og masterclass med Einar Már Guðmundsson om historiebevidsthed i litteraturen. Formålet har været at trække på og fremme elevernes historiebevidsthed dels gennem indsigten i den moderne litteraturs historieformidling, dels gennem elevernes egen tekstproduktion, hvor det fortællende jeg og historisk kildemateriale mødes. Formålet har desuden været at give eleverne mulighed for kunstnerisk fordybelse i tæt dialog med Guðmundsson.

Med teksterne giver de unge deres bidrag til historieformidlingen, deres vinkler, deres stemmer. Guðmundsson har været oplagt som inspirator og vejleder, da han ofte skriver, som han selv formulerer det, "tavshedens historie", idet han giver stemme til de, der almindeligvis ikke bliver hørt - som et uundværligt supplement til historieskrivningen.

Vi takker Einar Már Guðmundsson for det tætte og engagerede samarbejde og for de fine efterord, der er trykt sidst i tekstsamlingen. Vi takker desuden dansk- og historielærere på de fire gymnasier for deres engagement i forløbet, Huskunstnerordningen under Statens Kunstfond for økonomisk støtte og grafikerens Heidi Okton for layout og kyndig sparring.

God læselyst!

April 2015

Mvh. KULT-koordinatorerne ved de fire gymnasier:

Lisbeth Møntegaard og Iben Dalgaard, Aurehøj Gymnasium

Gitte Raarup, Ingrid Jespersens Gymnasieskole

Stinne Bo Schmidt, Nørre Gymnasium

Signe Westergaard Lund, Sankt Annæ Gymnasium

Krystalregn

af Sofie Herdorf Krøyer, SAG

“Hvad laver du, mor?”

“Jeg tager tøj på, jeg vil gerne hjem nu!”

“Jamen mor, du bor jo her nu, husker du?”

“Sikke noget vrøvl!”. Hun så forvirret fra manden, som kaldte hende mor, og til den unge pige med tørklædet, som var i færd med at servere kaffe.

“Martha, du er jo ikke hos din søn nu, han har jo ikke sådan én som mig til at komme rendende og servere kaffe og kage derhjemme, vel?” sagde den unge pige smilende.

Manden så på sin mor med en let opgivende mine og førte hende med et blidt tag i armen tilbage til stolen.

“Kom mor, sæt dig nu ned igen, så vil...?”

“Salima”, svarede pigen.

“Så vil Salima her måske give dig en kop kaffe”.

Martha begyndte svagt at forstå, hvad der foregik omkring hende. Det var jo ganske rigtigt hendes søn Lars, der nu med et indforstået nik til den unge plejeassistent med tørklædet hjalp hende ned at sidde. Hun resignerede og satte sig tungt til rette i lænestolen.

“Er der noget, du har brug for, Martha?”, spurgte pigen med det mellemøstlige udseende.

“Hør, vi to har da hilst på hinanden før... har vi ikke?” spurgte Martha.

“Vi har mødt hinanden masser af gange, men det er ganske almindeligt.. øhm i din situation, at glemme den slags.”

“Jeg hedder Salima”. Martha kiggede ind i de mørke strålende øjne, der blev fremhævet af det lette tørklæde, der omkransede det smukke ansigt.

Hun mærkede den unge piges varme hånd ryste sin egen legende formelt og så ned på sin hånd, der pludselig forekom hende så gammel og benet.

Jeg bliver vækket af mama, der rusker i mig: ”Kom skat, du er nødt til at vågne nu”. Hun bærer mig ud af sengen, stiller mig på gulvet i det lille værelse og begynder hurtigt og hårdt at klæde mig på. Papa kommer anspændt ind i værelset. ”Så er det nu”, siger han på et i min erindring næsten uddødt sprog. Mama tager mig i hånden og glemmer alt om min højre vante, som hun ellers var i færd med at give mig på. Så fører hun mig efter papa ud i køkkenet, hvor han griber en brun kuffert og forsigtigt åbner døren ud til køkkentrappen. Han lukker stille døren efter os - uden at slukke lyset, og vi bevæger os alle tre hurtigt og lydløst ned ad trappen. Mine små ben kan næsten ikke følge med, så mama nærmest løfter mig gennem opgangen, over gården og ud på gaden i natten. Papa trækker os med sig ind i

en mørk port. En gruppe højrøstede mænd i uniformer går forbi. Papa lægger en blid hånd på min skulder og holder sin pegefinger for munden som tegn til, at jeg skal være stille. Jeg nikker for at lade ham vide, at jeg har forstået.

”Mor?... Mor?”

Martha bevægede sig langsomt ud af tågen og kom lidt efter lidt til sig selv. Hun rystede konfust sit hoved: ”åh undskyld, jeg er vist lidt forvirret..”

De andre udvekslede kort et indforstået blik.

”Det er helt normalt at blive lidt rundt på gulvet, når man har Alzheimers.”

Nu den forbandede sygdom igen. En sygdom, der fyldte alt og alle i hendes liv. En sygdom, der fik hende til at fortrænge og få alt, hvad der skete omkring hende, til at flyde sammen med det, hun drømte om natten. Erindringer, der fortonede sig mere og mere, ja hun blev nærmest yngre og yngre dag for dag.

Den unge plejer... Salima var det! - rakte et glas vand frem. Martha tog med let rystende hånd imod det.

”Hvor kommer du egentlig fra, Salima?” spurgte hendes søn, Lars.

Den unge piges blik flakkede overrasket fra Lars og videre over på Martha, som sad og kæmpede lidt med ikke at spilde glasset med vand.

”Palæstina”, svarede hun.

Marthas øjne flakkede spørgende, ”mener du Israel?” spurgte hun med vakt interesse.

En skygge gled over den unge plejeassistents ansigt. ”Nej, jeg mener Palæstina.” Hun hjalp Martha med vandet og stillede derefter glasset på bordet.

”Min familie flygtede til Libanon, før jeg blev født. Jøderne, der havde besat vores land, forhindrede os i at rejse hjem igen. Min far kæmpede i det, der hed Amal. Men da der udbrød borgerkrig i Libanon, og Israelerne besatte landet, måtte vi flygte igen. Men de fik fat i min far. Vi endte lidt tilfældigt i Danmark”, sagde hun kort og kiggede stift på vandglasset.

”De fik fat i papa.. og mama”, mumlede Martha for sig selv. De to andre kiggede lettere bekymrede på hinanden. ”Vi dansede i krystalregnen, da de tog dem...”

Erindringer, som måske slet ikke var erindringer, et sprog, hun ikke længere kunne tale.

Jeg tager tankeløst imod den varme hånd, kvinden rækker mig, og lader mig føre op ad tre trappetrin. Jeg føres gennem en åben dør, der hurtigt lukkes bag mig. Den varme hånd giver ikke slip - det gør jeg heller ikke. Jeg ser mig lidt omkring og finder mig selv i en mørkerød entré med flaskegrønne lamper. I hjørnet står et stort, mørkt ur i træ, hvis visere angiver, at

klokken er blevet meget mere, end jeg kan tælle til. Til højre for uret står en dør på klem; igennem den kan jeg skimte ryggen af en stor mørkebrun lænestol og en smule af et lille rundt bord, hvorpå der står et askebæger. Ved siden af står et stort radioapparat, hvorfra en grødet mandestemme siger en masse på et sprog, jeg ikke forstår. En rolig og selvsikker hånd med en rygende cigar mellem fingrene kommer til syne fra lænestolen. Asken bankes med tre lette, elegante fingerslag i askebægret; den varme, brune duft kryber langsomt og beroligende ud i gangen, hvorfra jeg betragter dette drømmende scenarie.

Den varme hånd i min - som jeg i min fascination over dette besynderlige skue har glemt alt om - giver et enkelt blidt tryk fra sig og slipper så. Kvinden, som den tilhører, sætter sig på hug foran mig; jeg har slet ikke nået at se ordentligt på hende før. Men foran mig sidder nu den nydeligste kvinde med dyblå øjne og lyst hår redt tilbage i en elegant bølget konstruktion. SÅ ulig mig selv med mine mørkere træk. Hun dufter sødt, lidt som blomsterne i farmors have sidst på sommeren. Jeg tager en dyb indånding og lader duften sive ind i næsen for bedre at kunne opsnappe den.

”Nå...”, siger kvinden med sin blide stemme.

”Helen?” lyder det inde fra stuen. En høj mand rejser sig fra lænestolen, lægger cigaren fra sig på kanten af askebægret og går ud mod os: ”Jeg har tænkt over det, og jeg synes altså, at vi skal tage tilbage til København allerede...”, han stopper i døråbningen, da han får øje på mig. Helen, som kvinden åbenbart hedder, rejser sig op igen. ”Og hvem har vi så her?” spørger manden og kigger fra mig over på den smukke kvinde. Helen lader sin pegefingre løbe frem og tilbage langs sit kraveben og nikker diskret over mod mig. Manden kigger på min halskæde; en lille guldstjerne med seks takker. Han ser tilbage på Helen, og de holder øjenkontakt i hvad der forekommer at være lang tid, før han nikker en enkelt gang. Han rømmer sig: ”Som jeg var ved at sige, synes jeg, at vi skal tage tilbage til København allerede i morgen - det er ikke sikkert her mere.” Han sætter sig på hug foran mig. Også han er lysere end mig, bemærker jeg, dog ikke helt så lys som Helen. Hans hår er lysbrunt og hans grønne øjne er rammet ind af et par briller akkurat som fars. ”Og hvad hedder du så?” spørger han med blid stemme.

”Martha”, svarer jeg med en stemme, der næsten er helt væk af ikke at være blevet brugt længe.

”Det er en flot halskæde, du har, Martha”, siger han og bevæger sig ind i stuen for at hente noget. Han er væk et øjeblik, men kommer hurtigt tilbage: ”Men fra nu af er det nok bedst, at du opbevarer den heri”. Han åbner sin hånd og afslører en smuk sølvmedaljon. ”Lover du mig, at du ikke viser den til nogen?” spørger han indtrængende. Jeg nikker og lægger halskæden i medaljonen. Vi lukker sammen medaljonen, og han hænger den om min hals. Jeg føler lidt på den - den er meget tung.

”Martha, Martha!”

En mere og mere panisk stemme hørtes langt væk. Stemmen tog til i styrke samtidig med, at billedet af entréen udviskedes.

Den lille stue kom langsomt til syne, ”Martha, er du her?” Det var den mørke pige, der ruskede i hende.

”Mama og papa...” Martha hev efter vejret, mens hun talte. ”Jeg løb bare, som mama sagde... og fik fat i den varme hånd... Men jeg skulle have fortalt jer det”, fortsatte hun, ”men så mødte jeg din far, og så gik tiden, og han havde jo også sine holdninger... og jer børn, I skulle ikke høre den slags... Og jeg havde lovet ham ikke at vise den til nogen...”

”Mor, hvad er det, du snakker om?” spurgte Lars helt forvirret. Martha kiggede ud i rummet med et tomt blik og forsvandt lidt hen igen, mens hun sagde:

”Vi drejede om et hjørne nede ved jernbanen. Der var helt, helt mørk på den let snoede gade omkring os. Mamas hånd knugede min, og papa gik på den anden side af mama med kufferten. Der var helt klart i luften, og jeg kunne se min ånde, hver gang jeg pustede ud. I en gadelygte tæt på var pæren slået i stykker. Stjernerne og den del af månen, der ikke var dækket af skyerne, var det eneste, der lyste op i natten. Vi hørte en gruppe mænd komme direkte imod os, og nede fra jernbanen hørtes råb og skrig. Mama og papa kiggede på hinanden, papa satte kufferten fra sig og tog mig op på armen. Mændene kom nærmere og nærmere. Over os knustes en rude, og glasskårene regnede ned over os. Papa gjorde gestus til mama, som bød han hende op til dans; hun kiggede på ham med bekymret, opgivende mine og sukkede en smule, som hun rakte ham en let rystende hånd. Han tog roligt imod den, trak hende ind til os og begyndte lige så forsigtigt at danse, mens dråber af glas pilede ned omkring os. Mændene var nu rigtig tæt på. Og netop som de var ved at komme til syne på den snoede vej, hviskede papa: ’Løb ind ad den lille port ved gadelygten, og gem dig’. Jeg spurgte, hvor de skulle hen, men mama strøg mig over kinden og sagde, at jeg skulle gøre som min papa sagde. Jeg fik besked på ikke at vise mig for nogen. Jeg mærkede mine øjne fyldes med vand og knugede hårdt om papas arm. Han kiggede på mig med sine varme, vise øjne, der var indrammet af et par runde sorte briller, kyssede mig på panden og satte mig fra sig. ’Løb så, Martha’, sagde mama. Jeg gjorde, som hun sagde.

Da jeg kom ind i porten hørte jeg en kvindestemme hviske stille: ’Kom her, det er vigtigt, at du kommer her’. Jeg tog tankeløst imod den varme hånd, kvinden rakte mig, og lod mig føre op ad tre trappetrin... De blev min familie, og medaljonen min verden med mig selv gemt væk indeni.”

Den ældre dame rokkede frem og tilbage i lænestolen, mens hun stille nynnede.

”En ny mor og far, et nyt land, et nyt sprog.”

“Jeg aner ikke, hvad hun taler om”, sagde Lars opgivende og forvirret, ”jeg kendte ikke rigtigt mine bedsteforældre; de var ret langt oppe i årene, da de fik hende... men jeg ved, at de var danske”.

Den stille nynnen bevægede sig over i en sang på tysk.

”Jeg forstår det ikke, hun har aldrig sagt et ord på tysk”.

Den stille sang fortsatte en stund. Salima lagde en hånd på Marthas benede hånd, der knugede et eller andet, ”Martha, er alt i orden?” spurgte hun.

”Du må ikke tage det af”, mumlede Martha.

”Hvad mener du?” spurgte den unge pige.

”Du må ikke... heller ikke hvis de beder dig om det... du må ikke tage dit tørklæde af... det er dit mærke”. Salima kiggede overrasket på den ældre, verdensfjerne dame. Martha fortsatte, hendes stemme var nu grådkvalt, og en enkelt tåre trillede langsomt ned ad hendes kind: ”Jeg tog mit mærke af, jeg gjorde hvad de sagde...” Hun sad nu og hulkede, mens hun vuggede frem og tilbage. ”Der ligger mere deri, end du tror”. Salima holdt fast i hånden og kiggede lamslået på kvinden, der sad foran hende.

”Mor, du er helt forvirret”, sagde Lars. ”Du er syg, mor. Du er ikke tysk. Du hedder Martha Jørgensen og er født i Danmark i 1934”.

Martha skulle lige til at protestere, da hendes blik pludselig blev koldt. Hun sank stille sammen i stolen, og hendes hånd åbnedes og afslørede, hvad hun havde knuget så hårdt: den sølvmedaljon, hun altid bar om halsen. Medaljonen faldt ud af hånden og ned på gulvet, hvor den åbnedes. I medaljonen lå en lille guldstjerne med seks takker. Den faldt til hvile på gulvet.

”Godnat Martha, min skat”, mama kysser mig blidt på panden og putter dynen godt omkring mig i den lille seng, i det lille værelse, i lejligheden, i Hamburg 1938. Lidt senere vækker hun mig igen, og vi skynder os gennem natten.

Vi danser videre i krystalregnen, og overalt omkring os klirrer og glimter små fragmenter som stjerner af glas, der langsomt spredes og glider ud af erindringen.

“Vokser de ud igen?”

af Caroline Imelda Sørensen, SAG

3 måneder før Long Binh bombardementet

Ba sad og lænede sig op ad en gammel, ødelagt trækvogn, mens han koncentrerede sig om skitserne, han altid kradsede ned på den lille tegneblok. Den lå og støttede trygt på hans lår, mens han ivrigt tegnede og viskede. Jeg troede, at han tegnede en skitse af Buddha-statuen, der var rejst midt på pladsen, for han kiggede hele tiden op fra papiret og så på den med et vurderende blik. ”Hvad tegner du?” spurgte jeg og kiggede på hans tegning igen. ”Statuen,” sagde han og nikkede mod den. ”Jamen, den ligner jo slet ikke! Den rigtige statue sidder ned, din står på hovedet, Ba ...”. Han nikkede og grinede af mig, som om det var mig, der havde misset en vigtig pointe. ”Jeg tegner statuen, sådan som jeg ville have lavet den,” sagde han og viskede statuens fod ud for at tegne den på ny. ”Nogle gange så forstår jeg ingenting,” sagde jeg og strakte mine bare ben, ”men jeg glæder mig til at se den, når den er færdig. Den er flot.” Ba pustede krummerne fra viskelæderet væk fra papiret og tegnede videre. Han sagde ikke noget i lang tid, og jeg besluttede mig for at følge hans tavshed.

”Savner du Tuan?” spurgte han så. ”Ja, selvfølgelig, han er jo min bror!” sagde jeg forvirret. ”Hvornår kommer han tilbage?” Ba stoppede med at tegne og satte blyanten bag sit øre. ”Det ved jeg ikke ... Han har jo kun været væk i nogle uger, så der kan vel gå lang tid. Måske først når alt det her er ovre?” Jeg mærkede et sug i maven ved tanken om, at det måske snart var slut. Bas blik blev mørkere. ”Hvad nu hvis han ikke kommer hjem?” sagde han med lige dele hårdhed og medfølelse i stemmen. Straks dannedes en klump, der var alt for stor til at bo i min hals. ”Hvad mener du?” Jeg prøvede at lyde, som var jeg klar til en diskussion, men jeg magtede ikke hans spørgsmål. ”Det her er snart ovre, og så kommer han hjem igen, det lover jeg dig!”

Ba smækkede sin tegneblok i og rejste sig. Han kiggede ned på mig: ”Jeg er ked af at være den, der fortæller dig det,” han stak fødderne i sine tøfler, ”men det er først lige begyndt.”

14 timer efter Long Binh bombardementet

Jeg åbnede døren til det lille hus, fuldstændig uvidende om hvad der ventede mig derinde - og præcis af den grund holdt jeg ikke særligt godt fast i kurven med æg. Det ved jeg nu, at jeg skulle have gjort - det var jo derfor, jeg tabte dem. Mor havde bedt mig om at gå ned til Gården ved Svingene den søndag eftermiddag. Jeg oplevede intet usædvanligt ved dette, og hun behøvede slet ikke at fortælle mig, at det var æg, jeg skulle købe. Jeg forstår bare ikke, hvorfor jeg ikke bemærkede den tunge stemning, der havde lagt sig over vores lille

hus, da jeg stod uden for døren. Hvis jeg havde mærket den, havde jeg holdt bedre fast i kurven med æg.

Jeg smækkede døren voldsomt op, og det var, da jeg åbnede munden for at melde min ankomst, at jeg så Tuan og tabte kurven, så æggene smadrede og sprøjtede ud over mig. Han lå på gulvet. Mor og Tu sad ved siden af ham, mor græd, og Tu så nysgerrigt til med ansigtet lagt i bekymrede folder, når hun kiggede på Tuans ben. Da jeg opdagede, hvorfor det kønne barneansigt var plaget af bekymring, var jeg glad for, jeg allerede havde tabt æggene. Jeg var overbevist om, at braget og æggeblommесvineriet ville have været af større dimensioner, hvis kurven var tabt, efter jeg opdagede, at Tuan faktisk ikke længere havde sine ben. På hans hofter sad der nu i stedet to udelige stumper kød. De så beskidte og forkullede ud, og størknet blod var tilfældigt spredt på den stadig nyligt ødelagte hud. Jeg var forfærdet og langt mere end jeg var, da jeg efterfølgende hørte historien om, hvad der egentlig var sket den nat i Long Banh.

Mor tog sig sammen og rensede Tuans sårede hud. Han skreg af smerte, da hun hældte sprit ud over benstumperne. Jeg havde taget Tu med ud for at hilse på gederne. Vi kunne tydeligt høre smerteskrigene inde fra huset.

"Hvad er der sket med Tuan?" spurgte Tu, mens hun klappede en salig ged, der havde lagt sig op ad det store piletræ, og hun tappert prøvede at ignorere lydene født af Tuans smertehelvede. "Han har tabt sine ben," sagde jeg og rakte hende noget foder, som hun lydigt gav videre til den dovne ged, "men han skal nok få det godt igen, bare roligt." Jeg var klar over, at jeg lød mere sikker i min sag, end jeg egentlig var.

"Vokser de ud igen?" spurgte Tu.

5 dage og 3 timer efter Long Banh bombardementet

Angrebet varede flere timer den aften, og heldigvis var vi alle samlet i huset, da det begyndte. Mor ignorerede det som vanligt og fortsatte sine huslige gøremål, om end det var tydeligt, at de nu blev udført med en vis forsigtighed. Jeg vidste godt, at risikoen for, at vores landsby blev ramt, ikke blev mindre af, at man var ekstra påpasselig med foldningen af undertøj, men jeg forstod min mors bekymring og sagde ikke noget. Tu var kravlet hen til mig og sad nu tæt ved mit bryst, mens hun prøvede at dække sine små ører til med et par beskidte hænder. Jeg knugede hende ind til mig og håbede, at hun ikke hørte de fjerne skrig, der uden besvær fandt vej til min øregang. Tuans angst steg i takt med styrken af angrebet, og han klamrede sig til koppen med urtete, som mor havde brygget til ham. Med jævne mellemrum skvulpede teen ud over ham og ned på hans lemlæstede ben, men han så ud til at være for optaget af scenerne, der uden tvivl udspillede sig for hans indre blik - scener der med sikkerhed var så makabre, at jeg mærkede min mave vende sig oprørsk, da jeg prøvede at forestille mig dem. Han mærkede ikke det brandvarme vand, der flød ned

over ham. Til sidst faldt han i en dyb søvn forårsaget af sovemidlet i teen, som mor havde listet i uden Tuans accept. Det var nok egentlig bedst sådan.

5 dage og 6 timer efter Long Banh bombardementet

”Tror du, at ham, der sidder oppe i flyveren, ved hvor højt det siger bang hernede, når de flyver hen over os?” spurgte Tu tænksomt. ”Det ved jeg ikke ... Tror du han ved det?” Jeg aede hendes rystende hoved. Hun kneb øjnene sammen til to små sorte sprækker og spidsede sine læber. Hun sad længe sådan, før hun endelig sagde noget. ”Nej, det tror jeg ikke, han ved.. Jeg håber ikke, han ved det!” sagde hun og lænede sig ind mod mit bryst. ”Hvorfor håber du ikke det, Tu?” spurgte jeg forundret. ”Så ville han jo blive rigtig ked af det! Jeg ville blive ked af det, hvis jeg fik det til at sige så højt bang og folk fik ondt i ørerne!” Hun kravlede hen over mig og krøllede sig sammen over mit skød. ”Men nu vil jeg gerne sove,” sagde hun og kløede sit højre øje med en sammenknuget pote. ”Godnat Tu,” sagde jeg og vendte blikket mod mor. Hun sad ved bordet og kiggede ned på mig og Tu. Hun havde været i færd med at reparere et par ødelagte bukser, men nu sad hun helt stille og betragtede os. En tåre trillede ned ad hendes rynkede kind. Hun blinkede hårdt og fortsatte sit reparationsarbejde.

En uge efter Long Banh bombardementet

Vi fandt aldrig helt ud af, hvad der skete med Tuan den nat. Mor fortalte, at han var blevet læsset af en stor lastbil ude foran huset den eftermiddag, hvor jeg var nede efter æg, og at en stor, bevæbnet mand havde fortalt hende, at Tuan ikke længere var i stand til at arbejde for dem. Hun sagde, at hun selv og Tu havde været meget bange, men at de havde slæbt ham ind i huset alligevel.

Vi sad alle sammen i stuen og spiste suppe af hver vores træskål. De andre snakkede, men mine tanker centrerede sig kun om Tuan. ”De nyeste rekrutter blev sendt af sted som front trop,” havde han sagt.

Tre måneder efter Long Banh bombardementet

Den aften var køligere end de fleste, for det havde regnet hele dagen. Vejene var mudrede, og de fattigste huse var fyldt med vand. Ba havde tidligere på dagen søgt ly hos os, og nu sad vi i stuen og spillede kuglespil på gulvet. Tu var faldet i søvn på hendes madras, og mor skyllede derfor de brugte suppeskåle af med rolige bevægelser. Tuan sad i hjørnet, fordybet i en engelsk roman, som ifølge ham selv var virkelig sigende. Jeg vidste ikke, hvad han mente med det, men nikkede bare, når han fortalte om den. Der var stille, og lyden af kuglerne fra spillet lød unaturligt kraftige. Ingen sagde noget, og jeg ventede på, at Ba skulle bryde stilheden med spørgsmålet, der med sikkerhed ville ændre stemningen

- måske for altid. Det skete senere, end jeg havde regnet med, og Ba var mere forsigtig, end jeg havde ventet. "Tuan?" sagde han sagte, opmærksom på ikke at vække Tu, "jeg har tænkt på noget. Noget vigtigt." Tuan kiggede op fra sin bog. "Ja?" Ba rejste sig fra spillet og gik over for at sætte sig ved siden af Tuan. "Jeg tænkte på ...", han rømmede sig, "jeg tænkte på, om jeg måtte tegne dig?" Tuan så meget overrasket ud. Mor var stoppet med at tørre skåle af. "Tegne mig? Hvorfor det?" Ba kiggede modvilligt ned på hans ben. "Fordi det er vigtigt. Det er vigtigt, at folk forstår, hvad der sker. Hvad der vil ske, hvis det her ikke snart holder op." Jeg knyttede mine hænder og håbede inderligt, at Tuan ikke ville blive så vred, hvilket jeg havde gået og frygtet, lige siden Ba fortalte om sin idé. Tuan sad længe og kiggede ud i luften. Det var tydeligt, at der foregik mange ting i hans hoved.

Efter mange minutters stilhed lavede Tuan en pludselig bevægelse. Han fjernede klædet, der dækkede resterne af hans ben. Han hev sin trøje af. Hans lemlæstede krop var nu blottet, og kun hans skød var dækket af et beskidt underklæde. Ba så et øjeblik forvirret ud. Et smil voksede frem fra hans læber. Han hev sin blok frem og satte sig på gulvet. Ba og Tuan kiggede på hinanden med et indforstået blik, og jeg mærkede, at de vidste noget, jeg ikke vidste. Først skulle jeg til at protestere, men så mærkede jeg min mors øjne hvile på mig. Hun nikkede og smilede svagt til mig. Så fortsatte hun med at stille skålene på plads, som om intet var hændt.

Jeg pakkede spillet sammen og lagde mig hen til Tu. Hun var varm, og jeg mærkede hendes hjerte, der bankede i takt med mit. Jeg kunne stadig høre skrigene inde fra den dybe skov, men nu var de nemmere at lukke ude. Jeg lukkede mine øjne og lod mig falde hen til lyden af Bas pen, der skøjtede hen over det nøgne papir.

Jeg havde aldrig troet ...

af Christian Hjort Christiansen, SAG

Den 2. september 2014, Syrien, Steven Sotloff:

Jeg havde aldrig troet, at det skulle ende sådan. Måske kunne mine nærmeste, mine forældre, venner og lærere mærke det på mig, fra jeg blev født, måske vidste de mere end mig. Sådan var det i hvert fald ofte med lærere, eller det tænkte man ofte som lille. Nu ved jeg, at de bare er som alle andre voksne. Det er en af de ting, der går op for en, når man bliver voksen, ligesom man opdager, hvor smertefuldt og koldt livet kan være. Derfor er jeg voksen nu.

Villakvarteret i Pinecrest var også den morgen som så mange andre steder i USA og måske resten af verden. Det var en forstad i Florida indhyllet i et blødt morgenvejrs solskin med en klar efterårsluft. Jeg var på vej til skole og gik som så ofte i mine egne tanker, vel vidende at det skulle blive den sidste gang, jeg gik den vej. Med gåturen fulgte der en blandet følelse af frygten for det nye, der ville komme, glæden over at være færdig og savnet af vennerne, der allerede var kommet på forskud. For det var sidste dag i skolen, de næste mange år skulle jeg tilbringe på en kostskole i den anden ende af USA.

Det var hårdt og endeløst og smertefuldt ud over alle grænser. Savnet føltes som om noget dybt inde i mig blev drejet rundt, som om mine organer blev smadret og fordrejet. Og det foruden torturen. Men var det da forkert, det jeg havde gjort? Skulle jeg være blevet hjemme og have lullet rundt i en idyllisk, falsk verden uden at ændre noget? Nej, men det her var bestemt heller ikke meningen. Det var efter et interview med Yosef Abobakers far, at de havde opdaget mig. Derfra havde jeg hele tiden haft en fornemmelse af, at nogen var bag mig, at der var nogen, der gemte sig eller stod i skyggerne, men når jeg vendte mig om, kunne jeg ikke se nogen. Jeg troede, at jeg bare var paranoid, Syrien var jo i krig med sig selv og havde været det i flere år, så alle journalister var vel paranoide her. Men som resten af verden senere fandt ud af, var der al mulig grund til at være paranoid, hvis man var en vestlig journalist i Syrien.

Min mor var fra Israel, så jeg havde både amerikansk og israelsk statsborgerskab. I min familie var vi meget religiøse, og selvom det ikke var noget, de andre lagde så meget mærke til på kostskolen, så betød det meget for mig. Jeg fastede ved Yom Kippur og bad, og når de andre spurgte, hvorfor jeg ikke spiste noget, svarede jeg, at det var sådan, jeg viste gud min tro. Der var også mange andre religiøse på Kimball Union Academy, ligesom der også var mange udlændinge fra rundt omkring i verden og mennesker med andre interesser som atletik. Jeg følte mig hjemme der. Det var mit mangfoldige, pæne og trygge hjem. Foruden hos mor og far.

Jeg prøvede på at holde lav profil de næste par uger, prøvede på at undgå mine kontakter. Jeg tænkte, at hvis jeg ikke blev set sammen med andre, der havde noget med vesten at gøre, ville der ikke ske mig noget. Jeg prøvede at bilde mig selv ind, at jeg bare var paranoid, ligesom gamle damer, der går tur med deres hund og møder en udlænding, eller krigsveteraner, der handler ind i Walmart. Så jeg tog tilbage til Tyrkiet. Her var jeg i sikkerhed.

Efter kostskolen ville jeg tilbage til Florida for at studere journalistik på universitetet. Samtidig underviste jeg på en jødisk skole, og det inspirerede mig til at tage afsted. Til at tage helt væk. Så efter to år på universitetet tog jeg afsted til Israel for at undervise på en skole. Det gjorde jeg de næste tre år. Og så begyndte min karriere som journalist og reporter.

Jeg måtte tilbage til Syrien, jeg kunne ikke bare skjule mig i Tyrkiet for altid. Det var op til mig at fortælle verden om Islamisk Stat og deres utålelige planer og gerninger. Og det var jo mit job. Så vi kørte mod Aleppo fra Tyrkiet. Alt gik fint, der var ingen problemer med grænsevagterne, og vi nærmede os byen. Jeg var sammen med min guide og ven, Yosef Abobaker, som jeg havde kendt i et års tid og et par bevæbnede mænd. Jeg havde lige givet den overraskede Yosef et lille kamera i fødselsdagsgave, da bilen pludselig stoppede. Omkring 15 mænd stiger ud af bilerne foran os. De er bevæbnede og maskerede. Jeg går i panik. Verden begynder at klemme sig sammen om mig, det er for varmt, varmt og kvalmende. De har jo advaret mig alle sammen, tænker jeg. Både familie, venner og kollegaer. Vi stiger ud af bilen, de siger noget til mig på arabisk, som jeg ikke forstår, og en af dem slår mig med kolben af sit gevær. Det gør sindssygt ondt, og jeg bliver endnu mere bange og dødsangst. Yosef siger på lidt gebrokkent, hurtigt engelsk, at jeg skal lukke øjnene, og så slår de også ham og skælder ham ud. Det næste jeg husker er, at jeg sidder i et varmt rum. En mandestemme spørger mig: "kodeord?" Det er mere en kommando end et spørgsmål, og jeg giver ham mit kodeord til computeren. Men det er alt sammen lang tid siden nu.

Det var i takt med, at det arabiske forår sprang ud, at jeg begyndte at droppe undervisningen til fordel for journalistikken i felten. Jeg begyndte at få kontakter til forskellige medier som Time, Christian Science Monitor, The National Interest, Media Line, World Affairs og Foreign Polic. Efterhånden som mine indslag blev bedre og endnu mere relevante med alle de ting, der skete rundt om mig, begyndte jeg også at lave indslag til CNN og Fox News. På den måde kom jeg både til Egypten, Tyrkiet, Libyen, Bahrain og Syrien. På mine rejser skjulte jeg, at jeg var jøde. Det var livsfarligt arbejde meget af det, jeg lavede, det vidste jeg godt, men jo mere jeg fandt ud af om de højreorienterede religiøse ekstremister, om deres henrettelser, deres nådesløse og umenneskelige handlinger, jo mere ansvarlig og forpligtet følte jeg mig til at fortælle resten af verden, hvilke grusomme ting der fandt

sted. IS skulle stoppes for enhver pris. Og det var her, jeg begyndte at tage for store chancer, det var her, jeg egentlig godt vidste, at jeg var på en liste, men jeg kunne ikke stoppe, det var simpelthen for vigtigt.

Det er vel omkring et år siden, at jeg blev fanget nu. Det er svært at sige helt præcist, for det er som om tiden er gået i stå. Hver dag er en forfærdelig rutine, der bliver gentaget, og hver nat falder jeg i søvn med mindre håb end nogensinde før. Jeg havde aldrig troet, at en krop kunne bære så meget smerte, og det kan den heller ikke meget længere. Torturen er værre, end man på nogen måde kan forestille sig, så jeg prøver at lukke af over for alt, for det er ulideligt. Og umuligt.

Det er ikke mere end et par uger siden, at de skar halsen over på en anden vestlig journalist. Og nu er det blevet min tur. Jeg sidder i en orange fangedragt, den maskerede mand ved siden af mig har en kniv i sin hånd. Foran mig står der et kamera. De starter det, den maskerede knivmand snakker, de får mig til at læse noget op, der ikke giver mening i mit hoved, for det er der ikke mere noget, der gør. Og så tager han kniven og fører den hen mod min strube.

Jeg tænker på alle dem, som jeg stadig kan huske. Jeg prøver på at huske, hvordan min mor og far ser ud, og det gør næsten mere ondt. At have mistet alt uden at kunne huske hvad det er, man savner. Det brænder i halsen, en sidste smerte og så er alt overstået og væk

Kulturnatten

af Ivy Maali, SAG

KULTUR KULTUR KULTUR
DE FJERNER MIN FIGUR

FRA PROVINS TIL BYEN
BESØG HELT FRA FYN

DANSK MUSEUM DANSK MUSIK
DANSK LYRIK DANSK MIMIK

DE BRÆNDER, DE SKÆRER, DE STÅR PÅ LUR
SÅ DE ENDELIG KAN SE, AT JEG LIGNER EN FILUR

AFSTED MED TOGET JEG FÅR
TIL VERDEN INGEN ENDEN NÅR

KULTUR KULTUR KULTUR.
JEG BRYDER IGENNEM DETS MUR

DANS IVY DANS
DANS TIL DIN DANSKE GLANS

I TOGET MIG SNUDEN VENDER
I SØVN JEG NATTEN ENDER

EN KNIV, ET BLIK, ET SPARK, ET TORV
JEG SKRIGER OG SKRIGER, MEN SATAN FÅR LOV

EN PIGE MED LIV OG STRÅLE
BLEV TIL EN ENKELT DRÅBE.

Besættelsen af Island

af Kristjan Rafn Hansen, SAG

Peter, foråret 1940:

Jeg snørede mine sko og børstede lidt jord af dem. Klokkerne havde ringet, og de andre drenge var allerede taget hjem. Jeg begyndte at trække hjemad. Normalt ville jeg også være på vej på arbejde, men jeg havde ikke kunnet få noget her i det nye kvarter. Ingen kunne finde noget arbejde i disse tider. Ikke at jeg savnede at være mælkepost, men et arbejde skulle man have. Der var en kølig brise i den varme forårsluft, og solen skar i øjnene. Jeg gik op ad Tungata, forbi den katolske kirke. Den så altid så lukket ud, måske var der ingen i den. Byen larmede, som den plejede. Jeg var flere gange nødt til at stoppe for hestevogne, der kørte på vejene. Måske kunne man være heldig at få et arbejde på havnen. Man behøvede jo ikke at fortælle, hvor gammel man var. Jeg havde været heldig at få et arbejde som mælkepost, men på havnen ville de nok ikke vælge en trettenårig frem for de mænd, som havde familier at forsørge. Jeg gik ned ad Ásvallagata mod vores nye hus. Jeg havde svært ved at vende mig til at bo inde midt i byen. På gården havde jeg altid været. "Vi trænger også til at prøve noget nyt", sagde mor, da jeg spurgte, hvorfor vi ikke kunne blive på gården. Jeg vidste selvfølgelig godt, hvorfor vi ikke kunne blive. Efter morfars død havde vi ikke nok arbejdskraft til at køre gården. Jeg havde for travlt med skolen, især nu hvor jeg skulle til at begynde på gymnasiet. Jeg åbnede døren, gik ind og stillede mine sko. Ingen var hjemme, bare mig og det store hus.

Anna, foråret 1940:

Vi gik side om side, hånd i hånd. Fars hånd følte næsten stor nok til at kunne nå to gange rundt om min. Vi gik i et roligt tempo, vi skulle ikke nå noget. Filmkameraet hang ned ad hans skulder. Jeg vidste ikke, hvor vi skulle hen, jeg gik bare. Far kiggede ned på mig, tog blidt i min kind og sagde: "5 år, du vokser jo snart fra mig". Han tog kameraet op og satte sig på hug, så vi var i øjenhøjde. Han skruede lidt på det, mens han med det ene øje så ind i det lille hul. Jeg havde engang fået lov til se ind i det. Derinde så alt anderledes ud, det var en helt anden verden. Han trådte et lille skridt tilbage, og så begyndte han at sige sjove lyde, indtil jeg begyndte at grine. Vi drejede op ad Laugavegur. Jeg elskede den gade, der var så mange spændende ting. De mange mennesker, der fór hver deres vej, og alle de glinsende butiksvinduer. Vi standsede foran en butik, hvor der med store røde bogstaver stod "Liverpool". I vinduet var der fyldt op med legetøj. "Skal vi gå ind og kigge?" spurgte far. Jeg nikkede og tog hans hånd. Far skubbede døren op, og en lille klokke signalerede vores ankomst. Jeg trådte ind på det fine trægulv, der forsigtigt knirkede under

mine fødder. Legetøjssoldaterne stod på rad og række og gav honnør, da jeg gik forbi. Jeg gik og beundrede alle tingene, men stoppede foran en dukkevogn. Den var rød med hvide hjul. Jeg blev helt betaget af den og gik hen og lagde mine hænder på håndtaget. "Kan du lide den?" spurgte far, med smil på læben. "Ja", svarede jeg, og slap kun synet af vognen i et kort øjeblik. Far gik op til manden bag disken. Jeg ved ikke, hvad de snakkede om. Han kom hen til mig igen og sagde: "Nå, nu går vi". Jeg fulgte efter ham, indtil han vendte sig om og sagde: "Skal du ikke lige huske din dukkevogn?". Jeg kiggede uforstående på ham. "Ja, vi kan da ikke bare efterlade den her", sagde han. Jeg blev så glad, da det gik op for mig, hvad han mente. Jeg fór hen og omfavnede ham. Han kyssede mig på hovedet: "Tillykke med fødselsdagen".

Peter, natten til den 10. maj 1940:

Jeg vågnede med et sæt. Larmen vækkede mig, en larm jeg ikke kunne genkende. Det buldrede som en vulkan i udbrud. Jeg rejste mig op og gik ind i stuen, hvor mor og mormor stod ved vinduet og kiggede ud. "Hvad foregår der?" spurgte jeg. "Jeg ved det ikke", svarede mor. Hun så urolig ud. Der var lys i mange af gadens andre vinduer, alle var nysgerrige og trykkede næsten ansigterne flade mod vinduerne for at finde ud af, hvad der forårsagede sådan en larm. "Jeg tror, det er bedst, hvis vi bare går tilbage i seng", sagde mormor. "I morgen finder vi ud af, hvad det var", sagde mor. Jeg nikkede og gik ind på mit værelse. Nysgerrigheden brændte vildt inden i mig. Jeg greb mine sko og tog tøj på, og da jeg havde forvisset mig om, at de begge sov, sneg jeg mig ud af hoveddøren. Der var ikke mørkt, de lyse nætters tid var kommet. Det var køligt. Jeg kunne selvfølgelig gå op og hente en jakke, men jeg ville ikke løbe den risiko at blive opdaget. Der var ikke særlig mange mennesker ude på gaden, og de få, der var, var ligeså nysgerrige som jeg selv. Uden at vide hvorfor, bevægede jeg mig ned mod havnen. Inde i byen havde kulden ikke været særlig slem, men ved havnen var der intet til at forhindre den kølige vind fra at snige sig ind på mig. Jeg kiggede ud over havet. Jeg talte syv i alt. Tre af dem var allerede nået langt ind i indsejlingen, mens jeg længere ude kunne ane fire til. 7 store militærskibe, som fik vores egne trawlere til at ligne legetøjsbåde. Med Esjan som baggrundstæppe lignede det hele næsten et maleri. Jeg var ikke alene ved havnen, flere stod og spejdede ud over vandet. De så alle ud til ikke at tro deres egne øjne. Ude på kajen stod der mænd i lange frakker og diskuterede. Jeg syntes, den ene virkede bekendt. Jeg kunne genkende hans ansigt fra avisen. Det var statsministeren. De så bekymrede ud. En politimand viftede livligt med armene ud mod skibene. Pludselig kom en ubåd op til overfladen inde i inderhavnen. Det myldrede ud med soldater. Jeg kunne umuligt tælle hvor mange, men der må have været flere hundrede. De kom nu løbende op ad gangbroen. Nogle af dem råbte til hinanden, men jeg kunne ikke forstå hvad. Meget hurtigt forsvandt de op i byen.

Mine tænder begyndte at klapre, og kulden var begyndt at overtage min krop. Jeg besluttede mig for at gå hjemad. Det ville heller ikke vare længe, før de stod op derhjemme, og jeg skulle nå hjem, før det skete. Jeg gik med raske skridt. På Bræðraborgarstígur fik jeg pludselig øje på to soldater, der kom hen imod mig. Jeg ville løbe i skjul, men de havde fået øje på mig. De bar begge hjelm og uniform. Den ene nikkede til mig og spurgte: "Can you please help us. We are looking for Ránargata". Først her gik det op for mig, at det var englænderne, der var kommet. Jeg forklarede dem vejen, og vi skiltes kort efter. De nikkede begge og fortsatte videre. Jeg kiggede efter dem, mens de med ret ryg gik ned ad gaden. Den ene bar på en taske samt gevær, den anden havde en lang stige under armen.

Anna, natten til den 10. maj 1940:

Larmen havde vækket mig. Jeg havde fået et glas mælk ude i køkkenet. Far havde trukket mig helt ind til sig og forsikret mig om, at det hele nok skulle gå. "Det var bare torden", sagde han. Han kyssede mig på panden: "Kom, du kan ligge hos mor og mig". Jeg krøb op imellem dem og trak dynen op om mig. Fars snorken holdt mig vågen, men det var betryggende at ligge ved siden af hans tunge åndedræt. Ind ad vinduet kom en smule lys. Jeg gned mine øjne og kiggede over på vinduet. Nu så jeg et ansigt. Vores blikke mødtes i et kort øjeblik, før skikkelsen forsvandt. Jeg blev ved med at stirre over mod vinduet, men ansigtet vendte ikke tilbage.

Hvor var jeg dum. Selvfølgelig var der ingen, der kunne kigge ind ad vinduerne. Så lange ben var der ingen, der havde. Det måtte være noget, jeg havde drømt. Jeg vendte mig om, og kort efter faldt jeg i søvn igen.

Peter, den 10. maj 1940:

Jeg vågnede først op ad dagen. Mormor var bekymret for, at jeg var blevet syg, siden jeg kunne sove så længe. Hun kogte en stor portion havregrød og kom en stor klat smør og lidt sukker på.

I radioen fortalte statsministeren, at Island i løbet af natten var blevet besat af Storbritannien. Han fortalte, at Island fortsat var neutralt, og at briterne ønskede en fredelig sameksistens med den islandske befolkning. Han fortalte endvidere, at briterne havde besat Post- og telegrafvæsenet, Radiohuset og Landstelefonen. Alle telefonlinjer til hovedstaden var brudt, og veje til og fra Reykjavik var ligeledes blevet lukkede. Gymnasiet havde de også indtaget.

Da min ven Tómas kom forbi, tog vi sammen ind til byen. Der mødte vi flere af vores venner. Det vrimlede med soldater. Vi faldt i snak med nogle af dem. De virkede søde, lavede jokes og gav os chokolade. Inden jeg tog hjem om eftermiddagen, havde jeg fået et sommerjob. Jeg var lige smuttet forbi Landstelefonhuset, for at høre om de manglede et bud og havde

haft heldet med mig. De havde godt nok spurgt, om jeg var fyldt 16 år, men da jeg næsten var 14, var det kun en hvid løgn.

Anna, natten til den 11. maj 1940:

Jeg vågnede ved, at det bankede hårdt på døren. Både min mor og far var stået ud af sengen. Jeg gik ud i gangen, hvor lyset fra lampen blændede mine øjne. I døren stod to mænd i uniformer, begge bevæbnede med geværer. Ruden i døren var slået i stykker, og der lå glasskår på gulvet. Mor græd, mens hun prøvede at tale til de to mænd på et sprog, jeg ikke kunne forstå. Den ene virkede barsk og skubbede hende til side. Den anden kiggede kort på mig, men vendte så blikket mod gulvet. Jeg kunne tydeligt genkende hans ansigt fra vinduet. Min lillebror Emil stod ligesom jeg og så på, mens det hele skete. Far kom ud af soveværelset med en lille kuffert i hånden. Han stillede kufferten, tog fat i Emil, løftede ham op og knugede ham ind til sig. Det samme gjorde han ved mig, og jeg holdt fast om ham, så godt jeg kunne. Han satte mig ned og kyssede mig på kinden. Han var bleg i ansigtet, og hans blik var fjernt. Han gik over til mor og gav hende et kys på kinden. Hendes gråd var gået hen og blevet til en hulken. Far kiggede en sidste gang tilbage, før de to mænd tog fat i ham og førte ham ud.

Peter, den 11. maj 1940:

Sikken en tid. I løbet af natten var 30 herboende tyskere blevet taget til fange og var nu på vej til en eller anden fangelejr på Ile of Man. Jeg kiggede på landekortet og kunne konstatere, at det var en britisk ø mellem Irland og England. Nogle af dem havde vist forsøgt at flygte. Men briterne betalte godt for et tip, og de var alle blevet fanget. Blandt de tilfangetagne var vores naboer, den tyske ambassadør og hans familie. Ambassadøren havde været i gang med at brænde forskellige papirer, da soldaterne dukkede op.

Selvom jeg var glad for, at det var briterne og ikke tyskerne, der havde besat landet, var det ikke helt så enkelt. Al denne optimisme, som de britiske soldater bragte med sig, rimede ikke på nyhederne om den elendighed, som andre lande måtte opleve.

Anna, foråret 1948:

Jeg gik ud af hovedindgangen. De andre piger ville tage ned i byen, men jeg havde lovet min mor at komme hjem lige efter skole. Jeg skulle prøve min konfirmationskjole, som min mormor havde syet til mig. Der var en larm ude foran skolen, som stilnede hen, da jeg gik afsted. Det begyndte at småregne, så jeg satte tempoet op. Jeg gik langs søen, hvor ænderne rappede om kap. Regnen begyndte at tage til, og vandet løb ned i hver side af vejen, mens jeg gik hen ad Vonarstræti. Inden jeg var kommet hjem, var jeg næsten gennemblødt. Jeg gik ind i entreen, trak mine støvler af og gik ind i køkkenet. Der sad min

mor med en fremmed mand. Han havde sort krøllet hår og gråblå øjne. Han havde beholdt frakken på, som var han på vej ud af døren når som helst. Sin hat havde han lagt på stolen. Der lugtede af kaffe i køkkenet. Manden kiggede på mig og smilede bedrøvet. Pludselig forekom han mig bekendt. Men der var en alvor over ham. Glimtet i hans øje var væk. Jeg kiggede over på mor, hvis blik vekslede mellem mig og ham. Regnen slog nu fast mod ruden. Han rakte hånden ud mod mig. Jeg trådte et skridt tilbage. Han kiggede ned, men uden at trække hånden tilbage. Mor nikkede til mig. Jeg tog et skridt frem og tog fat i hans hånd. Han rejste sig op, kiggede et kort øjeblik på mig, før han knugede mig ind til sig.

Da verden mistede sin uskyld

af Laura Hilden, SAG

Siden min farmor døde, er min Opa begyndt at fortælle mere og mere af sin livshistorie. Måske skyldes det, at man som gammel begynder at reflektere over sit liv og bedrifter, vel vidende at livet er relativt og kan komme og gå ligesom alt andet. Ellers er det måske fordi, han ser på den barndom, hans egne børn og børnebørn har haft; en helt anden opvækst og tilgang til livet, end han selv havde. Min Opa, altså min tyske bedstefar, var nemlig barn af krigen ligesom mange andre nuværende Opa'er, kan man vist godt sige. Da Tyskland erklærede omverdenen krig for anden gang, måtte min Uropa, min Opas far, drage af sted som værnepligtig. Min Uropa var mand af krigen ligesom de mange andre mænd af krigen, som han kæmpede side om side med, men som aldrig nåede at blive Uropa'er. Ligesom alle de andre mænd af krigen efterlod min Uropa min Uromi, olde-mor, alene med tre børn i skolealderen, deriblandt min Opa. Det var på den måde, han blev familiens mandlige overhoved i en alder af omkring de 10.

Det er altid det samme tidspunkt, det samme sted og i den samme belysning, at min Opa fortæller sine historier. Alle de voksne, som i den sidste tid har talt mig med, samles i stuen om aftenen under familiebesøgene. Min Opa sidder i sin store lænestol. Lyset er gyldent og dæmpet, og de voksne sidder og diskuterer emner som børnepasning, karriere og transporttid. Uden tvivl trivielle problemer ift. det, min Opa uopfordret begynder at fortælle om.

I 1940 var min Opa blevet endnu et af de mange børn, hvis far pludselig var draget i krig midt i mylderet af de sørgelige uniformer og trampende støvler. I evig uvished om hun ville få sin mand at se igen, flyttede min Uromi i krigsårene rundt med sine tre børn og boede hos forskellige familie-medlemmer i hele Tyskland, mens hun ernærede sig ved at strikke og stoppe huller for folk. For dét var der brug for. Tøj og sko var en mangelvare, ligesom der måtte findes alternativer til cykeldæk og skolebusser. Min Opa gik 8 km til skole hver vej, da han var barn; måske var det derfor, at han, da krigen var til ende, blev så glad for at cykle? Min Opa fortæller om en barsk krigsvinter et af de første år, hvor de byttede en brugt kakkelovn for en trillebør fuld af kartofler, som de møjsommeligt havde gået og samlet i markerne. Parallelt med min Opas barndom ved den nyanskaffede kakkelovn gik hans egen far og frøs fingrene stive i kulden på den russiske tundra. Først flere år efter krigen vendte han hjem til et helt andet Tyskland, end dét han havde forladt - det eneste han bragte med sig hjem var et bundt med kristne bønner, som han skrev under fangenskab i en russisk arbejdslejr. Disse bønner bliver stadig bedt ved middagsbordet hos min Opa, for han ved

om nogen, hvad taknemmelighed betyder, når diæten stod på kartofler i krigsårene. Selvom dét er en anden historie, så præger den stadig min Opas liv. Det er tydeligt, at hans liv er sammenflettet af mange historier.

Min Opa fortæller ikke kun erindringer fra sin barndom, men også oplevelser fra sit voksne liv. De historier, jeg hæfter mig mest ved, er dog dem fra krigstiden. Måske er det fordi, jeg slet ikke vil kunne forestille mig at leve i den tid. Fordi jeg ikke kan forestille mig at gå rundt i uvished om, hvornår min far ville komme hjem, eller om han ville ende i den ukendte soldats grav. Måske er det fordi, jeg så tydeligt kan se min Opa for mig, som dengang han håndterede frække skoledrenge og åndssvage lærere, da han var skoleinspektør. Men jeg kan ikke forestille mig den lille dreng med det dårlige øje, som blev drillet, fordi han altid skulle sidde på forreste række for at kunne tyde lærerens krummelyrer på tavlen. Netop pga. sit dårlige syn blev min Opa aldrig optaget i Hitlerjugend, der ikke inkluderede unge jøder, syge eller handicappede drenge; man måtte jo leve op til de ariske idealer og det tredje riges krav. Om min Opa nogensinde har været ked af ikke at være en del af dette nazistiske rekrutteringsbureau, har han aldrig talt om. I det hele taget mindes jeg ikke, at han nogensinde har fordømt eller talt direkte hadefuldt om det nazistiske styre, selvom han var imod det. Nazismen influerede hele samfundet og dikterede alt dengang. Det naturlige var at melde sig ind i partiet for at sikre sine kontakter og sit professionelle liv. Det var noget, man bare gjorde. Der var så meget, man ikke måtte tale om dengang, og det tror jeg stadig sidder dybt i min Opa. I krigen er sandheden det første offer.

Det er underligt at tænke på, at det er den selvsamme mand, som sidder dér i lænestolen og fortæller om en helt anden tid med så fredfyldt en ro på trods af historierne om granater og bombeangreb. Når min Opa fortæller, sidder jeg tryllebundet og lytter til klangen af de tyske ord, der flyder ud af munden på ham. En yderst troværdig kilde ville mange nok kalde ham, men for mig er han bare Opa med den manglende hjørnetand og de karakteristiske tyskerbriller med tykke glas. Tænk, at ord som "Kriegsdienst", "Hitlerjugend" og "Hunger" har været en del af en 10-årigs hverdag for mindre end 100 år siden. Med 2. Verdenskrig mistede verden sin uskyld. "Der er så mange ting, du ikke forstår", sagde de voksne altid til mig, da jeg var lille, men når jeg kigger rundt på de voksne omkring sofabordet, tror jeg ikke, at de forstår meget mere end jeg. For krig er uforståeligt.

Da min Opa levede under krigen, var han storebror til sine to yngre søstre. Mens de karakteristiske Royal Air Force-logoer fløj over byerne, og de hvinende bombesirener blandede sig med lyden fra englændernes propeller, skyndte de sig ned i bunkere og kældre. Når de kom op igen, løb de tre søskende huset tyndt og ledte efter steder, hvor granatsplinter havde sat sig fast i husets træ-konstruktion. Min Opa fortæller om det, som

var det en sport for dem dengang, men han ryster på hovedet og smiler opgivende. Tre uskyldige børn, som ikke kendte til krigens alvor, og hvad det betød for fremtiden, lod sig fascinere, mens min Uromi må have siddet med et større og større savn og afmagt, idet hun måtte undvære sin mand.

Der er så mange ting, jeg gerne vil spørge min Opa om. Ét er, hvad historiebøgerne op gennem fol-keskolen og gymnasiet har beskrevet, men hvordan var det rent faktisk at leve under styrets propa-ganda? Hvordan var det at opleve børn og voksne med gule stjerner på trøjerne, og hvad tænkte min Opa selv om det? Selvom alle er enige om, at dét, der skete dengang i det tyske samfund, var fryg-teligt, er det stadig et tabu at diskutere det faktum, at en befolkning samlet set lod sig forføre af en frygtelig snedig psykopat. Min Uropa måtte forlade kone og tre børn i et krigsramt Tyskland og drog til Rusland for at kæmpe for et land, hvis overbevisning han ikke delte, men som han alligevel rettede sig efter. Han vendte tilbage til sit fædreland nogle år efter krigen med en sjæl fuld af ar. Jeg nåede aldrig at kende min Uropa, men han efterlod sig et fotoalbum med billeder fra den russiske fangelejr. Albummet står i reolen på min Opas kontor nede i husets kælder. Det står ved siden af bøgerne om botanik og fritidsgartneri og den strikkede elefant siddende på stolen overfor. Historien om hvordan og hvorfor min Uropa overhovedet havde mulighed for at tage billeder, kender jeg ikke - jeg har ikke kigget i albummet endnu. "If history was taught in the form of stories, it would never be forgotten", sagde forfatteren Rudyard Kipling engang. Det er helt overvældende at tænke på alle de historier, der skal fortælles og bringes videre, før det er for sent.

Min Opa har fortalt aftenens historie færdig for denne gang, og på min nethinde tilbagebliver bille-der af små børnehænder, som søger efter granatsplinter i træværket, billeder af mangeltider og kolde vintre og et billede af en lille dreng, som blev til en gammel mand. Min Opa forbliver stille et øjeblik tid og hælder da en snaps op med flaske og glas helt tæt på øjet, så han ikke spilder. Synet er ikke blevet bedre med årene, men det er det indre syn og evnen til at reflektere over krigens rædsler og gru til gengæld. Jeg betragter ham hen over sofa-bordet med en blanding af ærefrygt og sørgmodighed. Min Opa er et levn fra en anden tid, en levende museumsgenstand med sjæl, som går rundt iblandt os og kan berette om et utænkeligt samfund, som dog engang var dagligdag for ham. Krigens præg set gennem øjnene på en dreng

Hjem

af Magnus Bruno Corvenius Jakobsen, SAG

Natten er kommet, og mørket har omfavnet byen. Han trasker langsomt ned ad den tomme bygade med blikket rettet mod den mørke asfalt. De få gadelamper, der virker, er endnu ikke blevet tændt, da klokken endnu ikke er 00.45. Men han behøver ikke noget lys for at finde hjem. Han har både gået og leget her i snart 16 år. Ruten hjem kan han med lukkede øjne. Det ved han, fordi han har gjort det med bind for øjnene, da han var 12. Han havde tit tænkt, om der var noget sted på denne vej, der endnu ikke var blevet betrædt. Hvis der var, ville han have været den, der betrædte det for første gang. Men gaden er ikke, som da han var dreng. Man kan nå at fundere over mange tusinde ting på sin rejse hen ad Slagslundebygade, skønt den måske ikke er så lang. Men på denne tur er der kun én ting, han kan tænke på. Det der gør, at han ikke orker at løfte blikket fra den mørke asfalt. Det der får ham til at føle sig fremmed på sin egen gade. Han er som en krigsflygtning, der efter mange år er kommet hjem. Hjem til ruinerne, der engang havde været hans hjem. Det lyder voldsomt og overdrevent, men sådan føles det, når ens beskyttende og varme skal bliver revet ned om ørerne på en. Når mor fortæller, at hun er blevet syg.

Han havde fået nyhederne dagen forinden, altså d. 3. juli 2013, samme dag som Egyptens præsident Mohamed Mursi blev afsat ved et militærkup. Men det er først nu, han bliver ramt. Et kaos af følelser, der vælter ind over ham som en tidevandsbølge. Han føler sig tung under vægten fra alle de følelser. Usikkerheden og magtesløsheden får ham til at føle sig nøgen. Blottet. Den sikre og beskyttende boble, han var vokset op i, var nu sprunget i tusinde stykker. Og nu går han her som et lille forskrækket barn. Et lille forskrækket barn på 16 år.

Man tror ikke, at sådan noget her kan ramme en selv. Det virker så fjernt. Sygdom, død og ødelæggelse er alt sammen noget, der sker mange tusinde kilometer væk fra lille Slagslunde. Selvfølgelig er det forfærdeligt og skræmmende, men ikke desto mindre fjernt. Når det så rammer dig som en torn i hjertet, er det pludselig ikke så fjernt. Når det rammer dig som en ulv i fåreklæder i midten af en fårefold, føles det pludselig forfærdeligt tæt. For tæt. Man er ramt. Han prøver at ryste de mange følelser af sig.

Han slukker for sit ansigt. Slukker for rystelserne, der efterhånden var begyndt at vise sig på hans hænder. Lukker følelserne ned. Gemmer dem væk. Ingen skal se hans svaghed og smerte. Heller ikke ham selv. Han glemmer alt for et øjeblik. Men så kommer smerten igen.

Han vil ikke hjem. Det er ikke længere hans hjem. Sygdommen ville tage hans mor fra ham og hans familie. Ingen familie, intet hjem. Han vil væk. Han vil væk. Han vil væk. Han vil væk. Han vil hjem. Hjem.

Han står pludselig foran en dør. En dør til hans hjem. Han bliver mødt af en gøen fra to hunde. Hans hunde. Det hele er hans hjem. Det er her, han hører til. Men hvordan kan han det!? Det hele bliver for meget for ham. Hans ben knækker under ham, og han falder sammen. Alt falder til jorden. Han kan intet se på grund af de mange tårer. Han kan intet sige, fordi alt sidder fast i hans hals. Han kan intet høre på grund af den pivende lyd i hans hoved. Men pludselig kan han høre en lyd. En stemme. "Men skat, dog". Mor holder om ham. Hvisker til ham. "Jeg skal ingen steder, min skat". Alt forsvinder omkring dem. Lige nu findes der ikke andet end ham og hans mor. Han kan mærke, hvordan hun samler ham stykke for stykke. Gør ham stærkere med hvert trøstende ord.

Hans mor er stadig hans familie. Hans familie er hans hjem. Hans hjem har historie. Hans hjem har betydning. Hans hjem er mit. Han er mig

Fra frihed til fangeskab

af Maria Simson, SAG

I Danmark boede omkring 7000 jøder. I oktober 1943 flygtede de fleste til Sverige, som var neutralt under krigen og dermed et sikkert sted at være. Men 500 danske jøder nåede aldrig til Sverige, heriblandt var Hary, Jenny, Rita og Benny, en dansk-jødisk familie, som nu ventede deres livs mareridt.

Familien boede i en treværelses lejlighed på Sankt Peders Stræde i København. I lejligheden havde ægteparret Hary og Jenny et værksted, hvor de lavede hatte. Forretningen gik fint, så fint at de kunne leve af det. Rita var otte år og gik i folkeskole, og deres yngste søn Benny var knapt tre år.

D. 9. april 1940 blev Danmark besat af tyskerne. Her indgik regeringen et samarbejde med besættelsesmagten. Samarbejdspolitikken betød, at regeringen kunne blive siddende, men måtte bøje sig for tyske krav og regler. Til gengæld fik regeringen lov til at stille visse modkrav. Der blev for eksempel ikke indført særlige anti-jødiske love, som det var tilfældet for mange af de andre besatte lande rundt om i Europa. De danske jøder skulle ikke bære jødestjernen på tøjet. Jøderne var i fare, men de danske jøder blev oplyst om, at Danmark stod bag dem, og at de dermed var sikre.

I august 1943 bryder samarbejdspolitikken sammen. Den danske regering træder tilbage. Den danske centraladministration fungerer stadig, nu under ledelse af Werner Best, som var den højst rangerende nazist i Danmark. Hans mål var at gøre Danmark jødefrit. Han ville planlægge at anholde alle jøder og sende dem til koncentrationslejre i Europa. Werner Best afslørede disse planer, og ad omveje opdagede det jødiske samfund planerne.

Familien fra Sankt Peders Stræde blev advaret af det jødiske samfund om, at de skulle skynde sig at komme væk, fordi der ville komme en razzia på jøderne. Men Hary var ængstelig for deres forretning og ville vente lidt, til de var sikre.

Om morgenen den 1. oktober 1943 begyndte de tyske jødeforfølgelser i Danmark. De første otte dage havde vi sovet hist og her hos bekendte. En dag fik vi så besked om, at vi kunne hente børnene om aftenen klokken syv. Benny fik to tabletter og faldt så i søvn, medens Rita ikke fik noget. Vi selv fik udleveret to cykler og kørte ud til Kastrup, medens børnene blev kørt derud i bil af skolelæreren fra Ritas skole. Vi mødtes på det aftalte sted og fik

børnene med os. Benny sov stadig dybt. Vi mødte så en fisker, der skulle tage os med til Sverige, og vi gav ham 3000 kr., som han skulle have. Fiskeren tog en familie med sig, og vi skulle følge efter nogle minutter senere. Der var helt mørkt overalt. Pludselig hørte vi et råb: "Stehen bleiben!". Vi var alle helt klar over, hvad dette betød. Vi så nu en mand, der stod med en revolver rettet mod os, han befalede: "Hænderne i vejret!". Rita begyndte at råbe: "Ikke skyde far og mor!".

Familien blev spurgt ind til deres ærinde, og de svarede, at de blot skulle til stranden for at se, om der skulle ligge en fiskebåd. Herefter blev familien taget til den tyske vagtstue. På vej til vagtstuen sov Benny stadig, han var blevet for tung at bære. De tyske soldater skiftedes til at have ham på armen. På vej til vagtstuen mødte de nogle danske politimænd, som de spurgte om hjælp. Men de svarede blot, at de ikke kunne gøre noget. Nu var det tyskerne, der bevogtede dem.

Vi nåede så den tyske vagtstue, og der fik vi lov at lægge Benny på en divan, også Rita var nu blevet træt og faldt sammen ved siden af Benny på divanen. Rita havde hele vejen til vagtstuen spurgt os, hvad tyskerne nu ville gøre med os, men vi vidste det ikke og måtte nøjes med at trøste hende bedst muligt.

Familien sidder i vagtstuen til klokken tre om natten, da der pludselig ankommer en stor militærlastvogn.

Der kom en stor militærlastvogn med bevæbnede soldater - som var vi storforbrydere! Vi kravlede op i vognen og blev kørt til Dagmarhus, undervejs standsede vi og fik flere jøder med. Da vi ankom til Dagmarhus, kom vi i forhør.

Dagmarhus var et kontorhus i København. Dette var stedet, hvor tyskerne havde hovedkvarter for den tyske civiladministration i Danmark. Her blev familien spurgt om navn og bopæl, samt hvor de havde deres nøgler og rationeringsmærker. Hary og Jenny fortalte, at det havde de smidt væk. Familien fik ordre til at gå ned i kælderen. I kælderen var der hundekoldt. De pakkede børnene ind så godt de kunne i deres jakker, og så ventede de. De ventede hele natten. Næste morgen klokken otte kom nogle arbejdere ned i kælderen. Børnene vågnede, Rita græd og sagde, at hun frøs og var sulten, Benny skreg. Der havde siddet tyske soldater nede i kælderen hele natten. Dem spurgte de, om de ikke måtte købe noget mad til børnene, derpå svarede én: "Nej, sådan nogle skal ikke have mad".

De danske arbejdere hørte Rita og Benny græde af sult og løb til byen og købte bolcher, da

de intet brød kunne finde. De ville senere prøve at få skaffet noget mad til Hary og Jenny. Familien kunne se, at arbejderne var meget oprørte over det der var sket. Da børnene skulle på toilettet, spurgte Jenny en af de tyske soldater om lov, han trak lidt på næsen og sagde til en af sine kammerater: "Vi kan ikke være bekendt at gå med de jøder op på gaden - alle danskerne kigger sådan efter os".

Ved middagstid kom der en stor vogn med mange svært bevæbnede soldater til at passe på os forbrydere. Turen gik så til Horserød, men da vi kørte gennem skoven, drøftede vi dog, om vi ville blive skudt der. Vi var alle meget trætte og udmattede efter et søvnløst døgn, forhør og meget mere. Da vi ankom til lejren, var der allerede et par hundrede der, gamle, børn og syge, der var taget under de første jøderazziaer.

Men i Horserød havde vi det alligevel godt. Vi var under opsigt af danske fængselsbetjente, selvom hele lejren blev bevogtet af tyske soldater, vi havde vore egne små værelser med senge og rigtige tæpper, der var centralvarme, og vi fik hver dag varm mad. Efter turen i Dagmarhus var dette som et paradys.

Horserød ligger i Nordsjælland. Det var ikke en koncentrationslejr, men stedet havde samme funktion. I modsætning til de tyske koncentrationslejre var den ikke underlagt SS (Schutzstaffel). Tyskerne brugte Horserød til at internere flere hundrede danske jøder, inden de blev deporteret videre til koncentrationslejre.

Vi gik hele tiden og diskuterede, om vi skulle være her resten af krigen - ak ja! Børnene var stadig angst og ville ikke spise noget. Da de danske betjente så dette, fik vi besked på, at vi kunne tage mad og mælk op på vore værelser og der prøve at få børnene til at spise.

Vi var i Horserød i fire dage. Fjerdedagen fik vi besked om at holde os rede, børnene måtte gerne komme i seng, men skulle beholde tøjet på. Ved midnatstid fik vi ordre til at vække børnene og stille os i række udenfor.

62 km nord for Prag ligger Theresienstadt. Theresienstadt var en tidligere garnisonsby, men den blev under 2. verdenskrig brugt som en koncentrationslejr. I oktober og november 1943 blev de 500 tilfangetagne danske jøder deporteret til Theresienstadt, som ligger i det nuværende Tjekkiet. De danske jøder blev transporteret i kreaturvogne, som normalt blev brugt til at transportere kvæg. Inden de blev læsset på vognen, fik de taget alle deres ejendele, særligt penge og værdigenstande. Vognene var fyldt til bristepunktet. Der var ikke plads til, at alle kunne sidde på samme tid, de måtte derfor skiftes. Der var ligeledes

ingen form for toilet, så de måtte blot ligge lidt hø i hjørnet af vognen. Der var iskoldt og snavset i vognene, og langsomt begyndte folk én for én at blive syge.

Her fik vi rigtigt at mærke, at vi ikke længere var i Danmark: Vi blev læsset op i kreaturvogne, men først havde tyskerne taget alt fra os. Dørene blev låst, og vi kørte nu i tre døgn. Først langt inde i Tyskland fik vi lov til at åbne dørene lidt samt få lidt vand. Der var ikke mulighed for at foretage nødtørft. Vi sov i bunden af vognen, der efterhånden blev forfærdelig snavset. Vi troede, at Rita ville dø af kulde, så forfærdeligt skreg hun.

Ved ankomsten til Theresienstadt fik alle udleveret jødestjerner, som skulle sidde over venstre bryst. Udover dette havde hver person sit eget transportnummer, dette nummer var yderst vigtigt at huske. Hvis man ikke kunne sit eget nummer, så havde tyskerne tilladelse til at skyde en.

Så nåede vi da Theresienstadt, men vi var ikke de eneste - der var 60.000! Vi kom ind på en kaserne, hvor der blev holdt en tale for os. Vi fik at vide, at Hitler havde givet jøderne et lille stykke land, hvor vi skulle arbejde og passe vores pligter.

Theresienstadt var oprindeligt en by som husede 5.000 indbyggere. Men efter den blev ombygget til en koncentrationslejr, husede den pludselig 60.000! Dette resulterede i, at folk levede meget tæt, og på den måde spredtes sygdomme endnu hurtigere.

I lejren bestod politiet af jøder, og der var også valgt en jødisk borgmester til "byen". Theresienstadt var altså kontrolleret af nazisterne, men administreret af fangerne.

Vi blev vist op på nogle værelser, eller rettere sagt et loft, hvor der var nogle træbrikse uden sengetøj. Mændene for sig og kvinder og børn for sig. Vi lagde børnene på briksene og dækkede dem til med vores frakker. Børnene sagde, at de ikke kunne sove, fordi det kløede, og da jeg så efter, opdagede jeg, at der krøb væglus og lopper overalt på dem.

Foruden kakkelovnen manglede der også nogle tagsten, så det trak modbydeligt koldt overalt. Næste dag klagede Rita over, at hun havde ondt i halsen, og Benny græd over, at han havde ondt i ørerne. Selv havde jeg ondt i maven.

Sygdomme hærgede i lejren. De, der ikke døde af sygdom eller sult, blev gasset. I lejren kunne man finde et hospital, men det skadede mere, end det gjorde gavn. De fleste, som havnede på hospitalet, endte blot med at blive endnu sygere.

Efter en uge kom begge mine børn på hospitalet, Rita havde difteritis og Benny ørebetændelse. Igen en uge senere kom jeg selv på hospitalet på grund af mavesår, som følge af den dårlige mad samt kulde.

Min mand havde forfærdeligt travlt med at rende fra det ene hospital til det andet.

Forholdene på hospitalet var forfærdelige. Jeg lå på en stue med 25 andre, mest gamle mennesker, og hver dag var der nogle, der var døde af sult. Når der var en, der døde, rendte de andre ud af sengen og sloges om den dødes brød som dyr.

De forfærdelige sygdomme fortsatte for familien. Jenny gik en nat ud på hospitalsgangen, her mødte hende et frygteligt syn. Alle, som var døde i nattens løb, var smidt derud. Der var forfærdeligt mange lig. Efter denne oplevelse krævede Jenny at blive sendt "hjem" til loftet. Børnene Rita og Benny blev mere og mere syge, særligt Benny. Benny var knapt fire år og led af kraftig diarré, hvilket var lig døden i Theresienstadt. I otte måneder var han mere død end levende. Hary og Jenny måtte ofte lægge børnene tidligt i seng, så de undgik at skulle give dem mad. Den smule mad, de havde, var nemlig værd at gemme på. Der gik lang tid imellem, at de fik mad.

Alle i lejren arbejdede hårdt. Fra fjorten år kunne man begynde at arbejde. Hary fik for en periode arbejde ved en barak, hvor de lavede kasketter. Hary så, hvordan de andre stjal kasketter og solgte dem for brød. Han begyndte derfor at gøre det samme. Men det blev opdaget. Hvis Hary ikke havde været dansk jøde, var han blevet sendt med en transport til Polen. Men han var heldig, straffen lød på tre ugers fængsel. De danske jøder var beskyttede, der blev holdt en hånd over dem. De danske jøder var uvidende beskyttede mod transport via en særlig aftale, som Adolf Eichmann, en højtstående embedsmand i Nazityskland, havde indgået med Werner Best i Danmark. Aftalen forhindrede danske jøder i at blive sendt med transport til Polen. Aftalen var et led i samarbejdet mellem den danske centraladministration og Werner Best. Werner Best sørgede således for, at danske jøder ikke blev sendt med transport, da det ville skabe uro hjemme i Danmark, hvis det blev kendt, at jødiske landsmænd blev myrdet.

Tiderne så lysere ud for de danske jøder. Otte måneder efter at Hary var blevet løsladt, fik de danske jøder tilsendt pakker fra Danske Røde Kors, som indeholdt rigtige madvarer. Disse pakker reddede de danske jøder fra døden.

Da vi fik de første pakker, græd vi allesammen af glæde, fordi Danmark ikke havde glemt

os. Efterhånden fik vi nogenlunde regelmæssigt en 5kg pakke om måneden. Af og til var der stjålet af pakkerne, mest var det smør og flæsk. En dag fik vi besked om at hente en pakke, og da jeg kom derhen, blev der lagt en tom æske på bordet. Jeg fik at vide, at den var tæmt undervejs, men jeg måtte underskrive på, at jeg havde fået den.

Selvom de danske jøder til en vis grad var i sikkerhed, var der mange andre, som uden varsel blev sendt med transport fra det ene sekund til det andet. Transporterne foregik om natten, de kunne høre togene i det fjerne og vidste straks hvad, der skulle ske. Kvinder kom ind i sovesalene og nævnte dem, som skulle afsted.

Det var frygteligt at overvære, de der var råbte og græd, de vidste at de skulle til gaskamrene. Da vi kom til lejren, var der 60.000, transporterne blev ved, indtil vi var 15.000 tilbage.

Transporterne mod Polen blev større og skete oftere. Der var et børnehjem i lejren med 1200 børn, hvis forældre var døde. En dag blev både børnene, lægerne og plejerskerne sendt afsted til Polen. Der måtte ikke være nogen tilbage, som kunne fortælle om børnenes skæbne. Da nogle jødiske kvinder efterfølgende blev bedt om at gøre rent på børnehjemmet, mødte de en ubehagelig besked på væggen fra de jødiske børn. Der stod: "Vi er sendt til gaskamrene!" Tyskerne ville forhindre, at der skulle vokse en ny jødisk generation op. Flere skrækkelige hændelser som denne fortsatte, mens antallet af jøder faldt for hver dag, der gik.

De jødiske mænd fik pludselig en dag besked om, at der skulle bygges nogle nye barakker på en gammel fæstning. Tyskerne havde snakket med hinanden om, at hvis jøderne bare vidste, hvad barakkerne skulle bruges til, ville de blive forskrækkede. Rygterne begyndte at cirkulere blandt jøderne, skulle der være gaskamre i Theresienstadt? Tiden gik, men der kom ingen gaskamre til syne. En dag fandt fangerne ud af, hvad de nye barakker skulle bruges til. Der skulle laves en propagandafilm fra Theresienstadt, som skulle hedde "Hitler, vor fører, giver jøderne deres eget land!"

Kvinderne fik ordre til at møde i et stort lokale. Vi blev så klædt på i pæne lange kjoler. Der stod små borde rundt omkring med blomster på, og kopper og glas var der også. Der blev delt cigaretter ud. Derefter gav tyskerne ordre til, at der også skulle bruges børn til optagelserne. Inden optagelserne fik børnene at vide, at de ville få en dåse sardiner hver af transportlederne. Når de fik disse sardiner, skulle de så sige: "AH, Onkel Ram, skal vi nu have sardiner?" Heraf ville man forstå, at børnene fik så meget, at de var kede

af f.eks. sardinerne. Straks efter filmoptagelserne var forbi, blev sardinerne taget fra børnene. Skuffelsen hos børnene var meget stor, for de vidste jo ikke, at dette, de nu havde medvirket til, var en propagandafilm.

En overgang blev alle Røde Kors pakkerne holdt tilbage, så der kunne blive så mange som muligt i posthuset. Endelig fik vi ordre til at hente alle disse pakker. Vi skulle gå i flok og endelig huske at se glade ud, når vi blev filmet. Der blev arrangeret en park med musiktribune, mange forskellige blomster blev plantet hist og her. Nogle mennesker, der kunne spille, fik ordre til at tage smoking på, samt spille jazz. Der skulle danses, og hele lejren måtte gerne samles på pladsen omkring tribunen. Der blev beordret almindeligt begejstret bifald, medens der blev optaget film.

I denne film kunne hele verden se, hvor godt jøderne havde det under nazismen. Så snart filmen var færdig, blev skuespillere, musikere og andre medvirkende sendt til gaskamre i Polen.

Nazisterne gjorde alt, hvad de kunne, for at få koncentrationslejren til at ligne en ren hverdagsidyl. På et tidspunkt skulle Røde Kors komme på besøg for at opleve forholdene i lejren. På samme måde, som det var tilfældet med propagandafilmene, blev alt straks bragt i den skønneste orden. Der blev bygget små rækkehuse med blomster i vinduet og duge på bordene. Der blev bygget fine nye legepladser og skoler til børnene, som desværre var "lukkede" på dagen, hvor besøget fandt sted, på grund af ferie. Alt var overvejet ned til mindste detalje, selv stien, som Røde Kors skulle køre på, var fejlet grundigt mange gange. Inden Røde Kors-besøget, blev de jødiske kvinder og børn informerede om, at urnerne med de dødes aske, som blot var en papkasse, skulle læsses på en vogn og smides ned i elven. Der måtte ikke være for mange urner, når Røde Kors kom på besøg. Derfor blev 40.000 urner tømt i elven. Efter Røde Kors' besøg blev alt i lejren igen ved det gamle.

Halvandet år var gået, og den danske familie var ikke klar over, om de nogensinde ville komme hjem igen til Danmark, men et håb levede altid i dem, selvom det var svært at finde lys i så mørke tider.

Når jeg tit efter arbejdstid stod ved vinduet i barakken og kiggede over på den anden side, den side der vendte ud til friheden, der kunne jeg se tyske kvinder gå frit rundt. De bar store tasker og kurve, der indeholdt mælk, brød, øl, vin og meget andet. Jeg så dem, og jeg græd og tænkte på, hvad vi dog havde gjort, siden vi skulle leve indespærret, og på vores frihed, som vi havde mistet.

I februar 1945 forhandles der fra det svenske Røde Kors med den nazistiske ledelse i Berlin om frigivelse af skandinaviske fanger i koncentrationslejrene i det besatte Europa. Den 13. april 1945 bliver de danske fangere informerede om, at de skal gøre sig klar til at tage afsted.

En dag, da jeg stod og gjorde mig i stand for at hente aftensmaden, hørte jeg pludselig en larm, der kom ude fra gaden. Jeg løb hen til vinduet og så en masse af de danske jøder, der græd, lo, dansede og omfavnede hinanden... Jeg råbte ned til dem, og spurgte hvad der var galt, og de råbte: "Skynd dig at pakke, vi skal alle rejse hjem til Danmark". Jeg blev så chokeret, at jeg næsten ikke kunne gå ned ad trapperne for at hente børnene. Da jeg havde fået fat i børnene, fortalte jeg dem, at nu skulle vi hjem, hjem til Danmark. Jeg græd af glæde og ville rende ned ad trapperne i fuld fart for at nå hen til pladsen, hvor min mand arbejdede. Men jeg nåede ikke ret langt, før han kom mig råbende i møde "Jenny! Jenny! Vi skal hjem, hjem til Danmark".

De danske jøder håbede inderligt, at rygterne talte sandt. Der var jo en sandsynlighed for, at det blot var tomme løfter. Med håbet om, at de snart skulle være frie igen, pakkede de danske jøder deres ting om aftenen. De stillede sig derefter ud og ventede på pladsen, men der kom ingen busser. Næste dag kom der heller ingen busser, og bekymringen bredte sig.

Så den tredje dag om morgenen kom de endelig, de svenske hvidmalede Røde Kors vogne. I to nætter havde vi ikke kunnet sove af bar spænding.

Tredive vogne holdt på pladsen klar til at hente de nu omtrent 400 danske jøder. Inden de kørte afsted, kom tyskerne flere gange og formanede om, at de danske jøder ikke måtte sige noget til nogen om, hvad de havde set. Derudover fik de danske jøder nu også en helt anden behandling fra tyskernes side. Tyskerne bukkede pænt for dem og var pludselig ubevæbnede. De var nu under svensk beskyttelse, og tyskerne kunne ikke gøre dem noget.

De hvide Røde Kors-busser var klar til afgang og havde nu kurs nordpå mod Danmark. Busserne kørte igennem det sønderbombede Tyskland, som var et af de mest ødelagte lande efter krigen. Selvom de danske jøder nu ikke længere var under tysk tilfangetagelse, var de stadig i fare. Hjemturen var barsk. De kørte gennem ujævnt terræn og totalt ødelagte byer. Der blev også stadig bombet i Tyskland. Om dagen var de i sikkerhed, da flyene kunne se, at de var fra Røde Kors. Men om natten måtte de overnatte i skove for at føle sig i sikkerhed.

Turen gennem Tyskland tog os fire døgn, og vi fik ikke sovet ret meget. Nær den danske

grænse blev alle vognene standset, og vi fik alle udleveret en pakke med smørrebrød, seks halve stykker til hver, på brødet var æg, røget skinke, flæskesteg, rullepølse og ost. Hvor børnene kiggede, da pakkerne blev åbnet, Benny så på sin æggemad og spurgte, hvad det var for noget, han havde ikke set et æg så længe, at han ikke kunne huske, hvad det var. Vi kunne nu spise vores mad i fred og ro, for nu var vi uden for krigszonen.

Ved ankomsten til Danmark, fik de en uventet varm velkomst.

På hele vejen igennem de små byer var gaderne pyntet med masser af danske flag, der var samlet en masse mennesker i gaderne. Nogen råbte: "Velkommen! Hvem er I? Og så kastede de blomster, kager og cigaretter igennem vognenes vinduer. Vi råbte tilbage, at vi var danske jøder på vej til Sverige.

Turen gik videre gennem Danmark og videre mod Sverige. Ved ankomsten til Sverige blev alle tjekket grundigt af en læge, de vaskede sig og fik nyt tøj. De danske jøder boede nu på badhotellet Tyløsan i Sverige, hvor de alle fik anvist nogle værelser.

Vi opholdt os på Tyløsan i fire uger og havde det på alle måder godt. Benny syntes hele tiden, at han stadig var i Tyskland, for når vi gik på gaden, og han så en svensk soldat, sagde han: "Mor! Mor! Skynd dig! Her er også tyskere!". Jeg måtte forklare ham, at vi ikke længere var hos tyskerne. Men efterhånden lærte han at kende forskel på de svenske soldater, for de gav ham jo slik og legede med ham.

For familien var det et rent paradys at leve i Sverige, men de var også nysgerrige efter at kende til tilstandene i Danmark, og til hvornår de kunne komme hjem til deres lejlighed. De forsøgte at få forbindelse til deres hjem i København, de fik at vide, at alt var nøjagtigt, som da de forlod det, fordi deres nabo havde passet den, mens de var væk. Den stod blot og ventede på dem. Dette var en fantastisk besked.

De danske jøder befinder sig stadig i Sverige d. 4. maj 1945, da Danmarks befrielse offentliggøres. Befrielsesdagen var i Danmark en stor fest, alle jublede og var lykkelige. Familien ønskede nu bare at komme hjem til deres lejlighed og starte en hverdag igen i Danmark.

Så kom dagen! Vi fik besked om, at alle, der ønskede at rejse hjem, kunne rejse til Danmark den næste dag. Vi stod allerede op klokken fire om morgenen, og før vi anede det, skulle vi rejse. Der var i forvejen lavet varmt mad til os, men spændingen over at komme hjem

var alt for stor, til at vi kunne spise noget.

Vi kørte nu i biler til banegården og tog toget til Malmø. Derfra tog vi færgen mod Danmark. [...] Vi var cirka 300 danske jøder og 900 andre danskere, der også havde været i Hitlers koncentrationslejre. Og nu vendte vi hjem efter halvandet år i fangenskab.

„Når livet siger “Giv op”, Hvisker håbet “Hold ud”.

Historien om den danske familie er et uddrag hentet fra en autentisk dagbog med beretninger om krigen, tilhørende min oldemor Jenny Simson.

Stille

af Björk Mo van Dijk Madsen, SAG

Med fanen højt går tapre mænd i krig
For nationer, for venner, mod fjender
Som karper i kar kæmper de om en levende plads under solens stråler
Jeg hænger med fanen for jeg tabte en indre krig
Mod moralen, mod familien, for fjender
Som karper i kar kæmper biologiske processer i min krop om en plads i solen

Jeg havde hørt om krige og store slag
Jeg havde hørt om sejre og nederlag
Men begrebet fjender er gennem tiden gået fra at være trusler mod nationer
Til glubske ædende indre dæmoner

Og jeg ved ikke hvorfor jeg netop den dag
Stormede mod mit eget nederlag
Men trods smerte og meget besvær må man holde fanen højt
Og først når du er alene kan du sørge over tabet af drømmen.

Den dag lærte jeg som store mænd gjorde i 1864
Hvordan man imødekommer sit nederlag som var den en gammel ven.

Og stormende væk på min stålhest med hjul
Faldt jeg langsomt sammen og helt omkuld
Jeg lagde mig ned i hybenbusk på Amager
Og lod det tunge aluminiumsskelet, der nu følte som beton
Vælte ned over mig

Jeg var faldet i krig, ligeså var min rytter
Og slørede ruder gik i tusinde stykker og væltede ud på mine kinder.
Jeg måtte give op.
Jeg havde tabt.

En blanding af prosa og poesi,
Der var noget ved det her jeg ikke kunne li'.

STILLE

HELT STILLE

Der var så tyst, at skeen mod underkoppen lød som tusinde klokker, og papirposens knitren som et stort og knejsende bål. Det var sekunder, før det hele væltede ind over mig, larmende tanker, bankende hjerter, svedige håndflader og slørede øjne. Stilheden larmede som aldrig før, og jeg kæmpede mod enhver modstand, min krop gjorde. Den ville ikke have, jeg skulle bryde stilheden, ordene lå og boltrede rundt på spidsen af min tunge, på kanten af min læbe, men jeg kunne ikke sige dem.

Jeg sank al modstanden væk, kiggede op og ventede på, at det våde spejl foran mine øjne ville underordne sig tyngdeloven og forsvinde ned et sted i mit ansigt, jeg brød først stilheden med et smil og derefter et rystende "Ah, ok, men det fint", så smil igen, og så væltede det hele ellers tilbage.

Som karper i små kar kæmpede biologiske processer i min krop om en plads i solen: sult, tårer, knæk i stemmen, rystelser, det hele væltede op, men stoppede lige før struben. Jeg sank igen og nikkede, og så gik vi ellers i stilhed ud til metroen, hvor min cykel, min metalrytter, stod lænet op ad endnu mere metal.

1864 var et skudår, og et revolutionerende år i Danmarks historie. Den danske hær tabte i en blodig krig hertugdømmerne Holsten, Lauenborg og Slesvig.

2011 var ikke et skudår, det var heller ikke et revolutionerende år i Danmarks historie. Et tomt regionaltog kørte af sporet nord for Østerport station d. 2. januar.

Men ligesom jeg af uforklarlige grunde insisterede på at drikke te med min far den kolde dag i 2011, så må krigsførende af krigen i 1864 også have haft en mavefornemmelse, der fortalte dem, at de den dag ville og måtte møde et nederlag.

Det er mærkeligt, hvordan mennesker fornemmer vibrationerne i luften, vi kan mærke, de er der, og vi ved ikke, hvad de fører til, venner eller fjender? Men vi ved, vi bliver nødt til at følge dem. En slags urgammel drift, der tvinger os ud i kampe, vi ikke kan tage, men vi gør det, for hvis vi bare blev derhjemme, ville der så ske en udvikling?

Flere tusinde mænd lå i skyttegravene, og frosten lå som et glasklart tæppe over de forventningsfulde frontmænd, der snart skulle møde det blodigste slag i Danmarks historie. Det var et koldt og rødglødende nederlag, men man måtte behandle det som en ven for ikke at miste ansigt, for ikke at gøre sig upopulær hos de stærke, for at styrke bånd, der fra den dag af aldrig igen ville føles hele igen.

Begrebet "fjender" er nu gået hen og blevet en indre dæmon og ikke en national trussel.

Jeg lå i min egen emotionelle skyttegrav, jeg havde ingen anelse om, hvad der ville møde mig den dag, men en dyrisk drift i mig insisterede på at se min far netop den dag.

Vi mødtes i det papirsbrune cafeteria en stille eftermiddag i oktober. Frosten lå om Fields' kiksede industrifacade som et glasklart tæppe på den identitetsløse grå bygning.

Han var nervøs, det kunne man se, vi satte os ned og efter kaffe og kage var spist og drukket og den obligatoriske small talk overstået, sagde han det. Det var ikke engang, fordi ordene i sig selv var så lammende, men det var nok det, at jeg ikke havde set dem komme og alligevel kunne mærke, at det var noget, jeg havde ventet på længe. Som et lyn fra en klar himmel snørede min hals sig sammen, kvalmen begyndte, ethvert atom i min krop kæmpede for at jeg ikke skulle gå i tusinde stykker, lige der midt i det papirsbrune cafeteria en kold dag i oktober.

Vi gik sammen ud igen, stille. Jeg smilede, og jeg kunne se, at han gruede for nu at skulle videre og meddele den samme besked til mine søskende, så kiggede han mig dybt i øjnene og sagde nogle afsluttende erkendende ord, og så var det ellers op på cyklen og videre ud i det vinterkolde vejr.

Den danske hær stormede med pulsen som motor i det frostfabulerende vintervejr, de løb, indtil deres kroppe ikke kunne mere, og de gik ranke ind i et nederlag, som de var nødsagede til at imødekomme, som var det en gammel ven. Jeg stormede på min hest af metal, ned ad Røde mellemvej, men på et tidspunkt bliver modstanden for hård, og vi må alle lægge os ned i det nærmeste buskads og hive efter vejret med slørede øjne mod den frostklare himmel.

Der lå jeg, lod det kolde aluminiumsskelet falde ned over mig, det føltes nu mere som beton.

Og jeg græd, jeg hulkede. Mon de også græd? Den danske hær? Tanker stormede igennem mig, som blæste det op til storm.

Jeg siger ikke, at der ikke er nogen mening med livet, det er der skam, meningen er at dø og affinde sig med forståelsen for ikke at kunne forstå sin egen forstand. Kan I følge mig? Livet er den perifere ambivalens, og døden er den centrale kompendiositet.

Og sådan fortsatte det, i en evig strøm. Jeg kortlægger min følelsesmæssige anatomi for at finde de psykiske brud, der grunder smerten, men uden held.

Så med et misvisende kort, et knust kompas, en væltet jernhingst, måtte jeg erkende, at jeg var faldet i krig.

Så nu gruer jeg bare for weekenden, især nu når splinten er hevet ud af granaten, ja især nu gruer jeg for at sidde alene med mine tanker og drukne deres ekko i bunden af et vinglas. Jeg gruer for weekenden.

Jeg satte mig igen op på cyklen, trak vejret dybt, børstede frosten og bladene af mit tøj, det var vel ikke så slemt var det? Modige mænd har før fundet vej i mørket, og nogle har endda fundet lys. Men de kæmper, vi kæmper, som karper i kar kæmper vi.

Og så cyklede jeg videre... Stille..... Helt stille...

Jeg havde hørt om krige og store slag,
Jeg havde hørt om sejre og nederlag
Men begrebet fjender er gennem tiden gået fra at være trusler mod nationer
Til glubske ædende indre dæmoner,
Og jeg ved ikke hvorfor jeg netop den dag
Stormede mod mit eget nederlag,
Og stormende væk på min stålhest med hjul
Faldt jeg langsomt sammen og helt omkuld,
Jeg lagde mig ned i hybenbusk på Amager
Og lod det tunge aluminiumsskelet der nu føltes som beton, vælte ned over mig
Jeg var faldet i krig,
ligeså var min rytter,
Og slørede ruder gik i tusinde stykker
Som karper i kar kæmper de om en levende plads under solens stråler
Og biologiske processer i min krop vælter op, det her er mere end selv jeg tåler
-Jeg havde hørt om krige og store slag
Jeg havde hørt om sejre og nederlag
Men begrebet fjender er gennemtiden gået fra at være trusler mod nationer
Til glubske ædende indre dæmoner

En blanding af prosa og poesi,
En falden kriger, i en indre tabt krig.

De to langhårede mænd

af Stella Klara S. Lystlund, SAG

Lars rakte Finn mørtlen. Mørtlen var for tynd, den overskydende væske fra blandingsprocessen slubrede op over kanten på den rustne spand og ramte Finns stive denimbukser med et klask. ”For fanden Lars, hvad har du gang i?” skingrede Finn og rynkede de brede utæmmede bryn, så man lige kunne ane de himmelblå øjne, de skyggede for. Lars smilede skævt til Finn, der i bar fortvivlelse over pletten var ved at miste balancen. ”De skulle jo alligevel vaskes mand! De kan snart gå selv”. Han kluklo og slog Finn hårdt på skulderen. Det var en ting, de var begyndt på, mest for at imødekomme de ældre hårdføre murersvende, der mente, at godt slagsmål og et dusin kolde Hof hørte murerlivet til. Faktisk faldt det Lars meget naturligt. Dette hjalp imidlertid ikke på Finns balance. Han faldt bagover og ramte en stor pyt. I faldet smøg det beskidte vand sig let om hans splejsede krop, og nu var det ikke kun bukserne, der trængte til en grundig vask. De to langhårede mænd forlod byggepladsen.

Finn traskede af sted ned ad Ærtevej i det våde tøj. Det var vel nok et held, at sommeren var over dem. T-shirten klistrede sig fast til hans overkrop og synliggjorde ribbenene i den spinkle brystkasse. Den var af ringe kvalitet, men det kom ikke sagen ved, budskabet var det essentielle. ”Make Love not War”, stod der med store purpurfarvede bogstaver hen over brystet. Faktisk stod der kun ”Make”, resten af det famøse citat fortsatte ned af maven. Det var en efterligning af en T-shirt, John Lennon havde båret under en demonstration imod Vietnamkrigen engang i foråret. Finn havde selv trykt citatet på T-shirten. For ham var det et brud på alle værdier at købe en sådan bekendtgørelse i en af magthavernes kommercielle helvedesmaskiner, det Lars kaldte et tøjmagasin. Et miks af knækhvid vægmaling og en liter af hans fars Amarone årgang 54 var, hvad der skulle til for at frembringe den dybrøde trykfarve, der perfekt matchede eks-beatlens. Finns far, Alex Brask Tomsen, var en velhavende bankdirektør og erhvervsmand, der havde profitable kontakter i det Konservative Folkepartis øverste lag. Rendyrket kapitalisme var hans livsholdning, der var ikke den mønt, der ikke fandt vej til hans lomme. Han var, med andre ord, Finns modstykke. Finn var brændende socialist, hvis ikke marxist. Han havde hele sin ungdom forsøgt at undslippe sin fars ønske om handelsuddannelse og forretningsovertagelse. En sen oktoberaften, efter et voldsomt skænderi med sin far, havde Finn opsøgt Lars, sin studenterkammerat, i Pisseranden. Lars havde, siden studenterhuen dumpede ned på hans hovede, arbejdet en del steder. Først som tjener på spisehuset i Magstræde, dernæst som stikirenddreng hos Carlsberg og nu som murerarbejdsmand hos murermester Severinsen i Brønshøj. Han havde overtalt Severinsen til at hyre Finn foråret over, idet Hr. Brask Tomsen,

efter Finns flugt, havde stoppet tilførslen af penge. Finn var som sådan ikke bygget til at udføre det hårde arbejde, men havde et godt øjemål og æstetisk sans. Selvom det nu ikke var de kvaliteter, Mesteren vægtede højest hos en underordnet arbejder.

Lars gik et par meter bag ved Finn. Han overvejede, hvordan han skulle angribe konflikten imellem dem. Nok begærede Finn arbejderdrømmen, men han var fornærmet som en kongelig. Lars tænkte sig grundigt om og nærmede sig derefter Finn, der gik og sværgede med knyttede næver, løftede skuldre og ansigtet rettet stift mod fortovets grå fliser. ”Du, Finn, hva’ siger du til en kold øl på Hullet, jeg skal nok gi’”, sagde Lars opstemt med en afventende mine. Finn stoppede brat op. Lars vidste, at han havde vækket hans interesse, en følelse af lettelse bredte sig i hans krop. Finn sukkede og sendte Lars et eftertænksomt og afvejende blik. ”Kun hvis det er en elefantøl”, befalede han så. ”Men den koster fem kroner ekstra. Tror du, jeg er millionær?” udbrød Lars en smule ukontrolleret. Finn så forfærdet på ham. Han hadede det udtryk, fordi det i hans tilfælde var sandt. Hvordan skulle han nogensinde få lov til at udvikle sig som menneske, hvis han evig og altid blev gjort opmærksom på sin fars givtige investeringsevner. ”Jeg er ikke en helvedes kapitalist, Lars, forstår du det?” skreg Finn desperat. Lars blev meget overrasket over Finns reaktion. Efter flere sekunder i akavet stilhed og Finn prustende af vrede, fremstammede Lars undskyldende: ”Nåh ja, det var jo heller ikke ment på den måde”.

De to langhårede mænd gik gennem det gule rækkehuskvarter og fortsatte mod Frederikssundsvej.

De stod længe ved busstoppestedet i tavshed. En ældre dame med en fornem perlehalskæde passerede Finn, der stod lænet op ad en metalpæl, der på toppen mundede ud i et karrygult skilt med tallet ”14”, påmalet med hvidt. Hun betragtede ham nøje og så ikke just begejstret ud. Det lange filtrede hår, tætsiddende blegede denimbukser og hullede brune ruskindssko faldt vist ikke i hendes smag. Lars lå og dasede på en træbænk nær metalpælen. Den ældre dame med perlehalskæden bemærkede også ham og hans tilsvarende beklædningsvalg. ”En sammensværgelse af utaknemmelige skarn, dovne oven i købet”, erklærede hun dæmpet og rystede på hovedet. Finn, der stadig var vred, bemærkede damens kommentar. ”Nu må De ikke ryste så meget på hovedet, at det falder af deres hals, lille frue, så ville de jo slet ikke kunne bære den kønne perlehalskæde”, sagde Finn med et smisk grin på læben. Han brugte den udtale, han var vokset op med i Gentofteegnen. Den ældre kvinde blev meget forbløffet og valgte at gå hjem i stedet. Hun bandt sit himmelblå silketørklæde om det nyfriserede hår og bemærkede, at det havde samme farve som den uhøflige mands øjne. Med et tydeligt falsk host som afledning vendte hun sig betuttet om og fortsatte ned ad Frederikssundsvej mod Frederiksberg. Da den ældre dame med perlehalskæden befandt sig nogle meter væk, udbrød Finn fnisende: ”Så fik hun nok fart på, den lede konservative

kælling!”. Han kiggede med håbefulde øjne på Lars. Han vidste godt, at Lars ikke brød sig om at diskutere og slet ikke med fremmede. Den gamle hejre måtte da blive sat på plads, det var så klart, at selv Lars ville forkynde det som sandheden. Men Lars var stille. Han brød sig ikke om den opførsel, mange unge havde påtaget sig over for de ældre medborgere. Nok var de traditionalister, men de var trods alt også grunden til, at folk som Finn og han levede i et så velfungerende og overskudsrigt samfund. Lars blev reddet af den gule bus, der rullede ind ved fortovets kant, den gule farve matchede skiltets. De to langhårede mænd stod på, begge atter i tavshed.

Pisserenden var de seneste år blevet et meget populært sted for unge kunstneriske og musikalske typer. Det klassiske konservatoriums protegéer lyttede, mod deres læreres opfordring, til tung og provokerende rock. Bohemerne var rykket ind med små gallerier i kældrene og fremviste det, de besøgende traditionalister kaldte for uforståelige kludderbilleder. Pisserenden blev således centrum for ungdommens kunst og kultur i København. Lars havde, med sit slette kunstneriske anlæg, følt sig udenforstående. Men en toværelseslejlighed for trehundrede kroner om måneden var et fund. Det ekstra værelse havde da også fundet sin anvendelse, da Finn flyttede ind. Finn passede godt ind. Han malede impressionistisk inspirerede billeder af demonstrationer rundt om i København. Dem havde han fået udstillet nede hos Kirsten Svendsen på Larsbjørnsstræde. Derudover sad han ofte nede på Hullet og drøftede verdenspolitiske anliggender med de unge slumstormere fra Venstresocialisterne og skabelsen af et nyt kollektivt samfund med flipperne. Lars, derimod, var ikke så visionær eller idealistisk som mange af de andre unge i Pisserenden. Han var vokset op i en arbejderfamilie i Husum. Men han troede ikke på det socialdemokratiske lykkelige eksemplar. Arbejderdrømmen var bestemt ikke noget, han mente, man skulle stræbe efter. Alt for mange gange havde hans fars løn som trykker ikke været tilstrækkelig. Lars' far nægtede, at hans mor skulle arbejde, så fattigdom var kårene. I starten af Lars' teenageår havde hans mor forladt dem for at gøre front i en af de tidlige kvindebevægelser. Flere år som undertrykt kvinde blev hende for meget. Lars tilbragte sine teenageår hos sin far. Han udviklede et stort savn til sin mor og begyndte at hade sin fars overspillede maskulinitet. Han manglede en blød kvindeskikkelse, og piger blev et rent mareridt at omgås. På den måde blev han en splittet mand, hverken politisk eller seksuelt kunne han orientere sig. Han var en lang identitetskrise uden videre, og Finns pludselige indtræden i hans liv som socialistisk fortaler havde ikke gjort det nemmere. Det eneste valg, han havde truffet omkring sit liv, var det at tage tre år på Gentofte Gymnasium og få en studentereksamen, hvilket i omverdenens optik gjorde ham til en mønsterbryder. Selvom han bestemt ikke følte sig som en. Finn følte sig som en mønsterbryder, men var i omverdenens optik en nedadstræbende taber, der missede en chance for livslang succes.

De to mænds lange hår var således ens, men de var vidt forskellige.

Finn og Lars stod ud af bussen på Rådhuspladsen. De passerede Politikens Hus, man kunne ane en del af en trykkemaskine gennem et smalt kældervindue. Lars tænkte på sin far. Finn, der stadig var forundret over Lars' manglende svar fra tidligere, ignorerede ham og bestemte sig for, at han ville prøve at score Kirsten i aften. Inden længe nåede de det gule firetagers hus på Teglgårdsstræde. Finn skiftede de våde denimbukser ud med et par, der var dobbelt så slidte og med huller på knæene. "Make Love not War" blev udskiftet med "Atomkraft, Nej Tak", og de hullede brune ruskindssko forblev våde og på hans fødder.

De forlod Teglgårdsstræde og fortsatte mod Hullet. Ved Nørregade blev de mødt med den søde euforiske duft af røgelse og tjald. Karsten fra konservatoriet holdt fest i stueetagen. For vidt åbne vinduer kunne man tydeligt høre Jimmy Hendrix fyre op for stemningen. "Because I'm a voodoo child, Lord knows I'm a voodoo child", lød det højlydt inde fra et rum med farverige indiske tæpper på væggene. Langhårede skikkelser dansede rundt, som ledet af Jimmy Hendrix's hurtige fingre på guitarstrengene. Han spillede sin umiskendelige seksminutters solo. Finn havde den samme plade, det var en live optræden fra Las Vegas. Hullet lå lige ved siden af Karstens lejlighed. Ejeren var en krigshelt fra Anden Verdenskrig. Han blev kaldt Jensen, hvilket mange sagde ikke var hans rigtige navn. Finn og Lars havde ofte diskuteret, om han var tidligere spion og derfor ikke kunne opgive sit rigtige navn, specielt ikke med alle de unge mennesker fra DKP, der vandrede gennem Pisserenden hver eneste dag. På vej ind i Hullet hilste de pænt på Jensen, der stod og pudsede ølkrus. De satte sig i den ene ende af baren. Lars sad afventende og overværede Finn, der havde travlt med at kigge efter Kirsten. "Skulle du have den elefantøl eller hvad?" sagde Lars en smule misfornøjet. Finn svarede ikke, men fortsatte sin søgen, han vendte og drejede sig for at få alle vinkler med. Lars gentog sit spørgsmål, denne gang hørte Finn halvt efter. "Lad os det, det lyder som en god idé", svarede han distraheret. Lars blev utålmodig og tog svaret som et ja. Han bestilte én elefantøl og en hof. Først da den kolde elefantøl stod foran ham, og han kunne mærke humlearomaen sive gennem sine næsebor, afviklede Finn missionen. Lars, der allerede var halvt igennem sin øl, undrede sig over Finns adfærd. "Hvem leder du efter? Frida? Mathilde? Ulrikke? Lærke?" spurgte Lars muntert. Han slog sin snavsede hånd ned i bordet for hvert navn han benævnte for at understrege antallet. Øllet havde givet ham hans styrke tilbage. Finn valgte at overhøre hentydningen. "Jeg leder efter Kirsten, hun sidder her altid om fredagen!" fastslog Finn bedrøvet. Lars klappede Finn på skulderen. "Hun har nok kunnet lugte dig", sagde Lars sarkastisk og lo. Han havde en dyb latter, der forplantede sig i den store brystkasse og gav en rungende genlyd. "Du er vel nok morsom, Lars. Fortæl mig så, hvorfor jeg er i seng med så mange kvinder, modsat dig, når jeg nu lugter så dårligt". Finn var spydig og vidste, at han ramte et ømt punkt. Lars' latter aftog

til små ryk i mellemgulvet, der føltes som små slag. Lars drak en slurk af sin øl og tog sig til maven. De to langhårede mænd sad i stilhed som døde figurer midt i Hullets levende sceneri.

I 1970 forsøgte unge hippier, som kulmination på flere års bevidsthedsudvidende oprør, at skabe et nyt og bedre samfund. Det var en chance for at afprøve tanker som direkte demokrati og frie rammer for al menneskelig udfoldelse på egen krop. Alle var de vigtige bestanddele af det samfund, mange hippier ønskede at leve i. Forsøget fandt sted på en sandet og grå mark i Hannæs få kilometer fra landsbyen Frøstrup i Nordjylland. Overalt i Danmark pakkede frisindede, nysgerrige eller tilfældige unge deres tasker med de vigtigste fornødenheder. De stuede sig sammen på diverse togstationer eller i folkevognsrugbrød, alle med næsen mod et spændende eksperiment, der skulle få stor indflydelse på mange af dem.

Tre bemærkelsesværdige mænd trådte ind af døren til Hullet. Alle bar de enten lammeskindsjakker eller lammeskindsveste og trompetbukser i fløjl. De satte sig nonchalant ved et bord lige til højre for indgangen. Bordet var placeret ved et vindue, hvorfra man kunne se musikhandleren "Radio One". Mændene kiggede sig omkring, mens de satte sig til rette. Man kunne se, at de ikke var bekendte med stedet. En af dem rejste sig efter nogen tid og gik hen imod bardisken. Hans kastanjebrune hår var skulderlangt og krøllet. På toppen af hovedet, som en krone, sad en læderhat med en sort kragefjer i siden. Han var så høj, at hans hofteben, som var blottet af den korte undertrøje, ramte bardiskens metalkant, da han bøjede sig over den for at få kontakt med Jensen. "Hva' så, mand?" anførte han afslappet og langsomt. Jensen, der var vant til flippere, svarede høfligt: "Såmænd ikke så meget, kan jeg hjælpe herren med noget?". Manden kneb øjnene sammen og kiggede undersøgende på Jensen, der stod fuldstændig uforstyrret og pudsede ølkrus. "Ingen grund til at sige herren til mig, vi er alle lige individer. Kald mig Tom i stedet", sagde han og rakte den hennamalede hånd frem. Han havde flere ringe på, én af dem var formet som en ørn. "Jensen", sagde Jensen nøgternt og satte glasset fra sig for at hilse ordentligt. Derefter stod manden og svajede lidt frem og tilbage på de spidse læderstøvler. Han finkæmmede Jensens spiritushylde med øjnene. "Åh, bred ymer mand!" udbrød han så. "Tom tager to øller alla Carlsberg og et ordentligt glas Whisky alla Bourbon", konstaterede han og lagde så en tyvekroneseddel på disken. Han vendte sig fortløbet om og bevægede sig ned mod bordet ved vinduet. Jensen kom ned med bestillingen til dem, hvilket han ellers aldrig plejede at gøre. De fleste gæster havde aldrig set hans underkrop. Mændene takkede hjerteligt med håndtryk og varme blikke.

Kort efter at Jensen forlod dem, for igen at vende tilbage til livet som halv mand bag

bardisken, stak en af mændene hånden ned i en lærredsbylt og tog et kort op. Kortet var markeret med små cirkler og en kringlet formskrift. De gav sig til at snakke om, hvor de ville lægge den lille scene og den store scene, ja for slet ikke at snakke om madteltet og administrationsteltet.

Hvornår skulle åbningsdagen være? Og hvordan fik de fragtet alle de mennesker til Nordjylland? Mændene behandlede planlægningen heftigt og højlydt. Snart var alles øjne og ører rettede mod de karismatiske typer. Også de to langhårede mænd vendte opmærksomheden mod bordet ved vinduet.

”Hvad er det, de snakker om?” spurgte Finn nysgerrigt Lars, der sad og legede med bundsjatten i sin flaske. Lars var efter yderligere tre øl endnu smertet af Finns ord, og hans mave var stadig øm. ”Jeg ved det ikke Finn”, sagde han gnavent, ”Hvis du er så skide interesseret, kan du jo bare spørge”. Lars lod ansigtet falde ned i sine hænder. Finn, der straks så det som en udfordring, forlod baren. Med lange og målrettede skridt gik han over imod mændene ved vinduet. ”Hej drenge, undskyld at jeg sådan forstyrrer jer, men hvad er det i grunden, I sidder og laver?” spurgte Finn ihærdigt. Mændene kiggede på hinanden og dernæst på Finn, sådan for at sikre sig at de alle var enige om at inkludere ham i samtalen. De faldt i snak. Finn tog en stol fra bordet ved siden af og slog sig ned hos dem. Lars løftede efter nogen tid sit hoved og fandt til sin forundring Finn i snak med de brogede og larmende typer ved vinduet. Han betragtede Finns store armbevægelser og fjogede ansigtsudtryk. Lars genkendte adfærden og konkluderede, at Finn var i færd med at fortælle en historie om én af hans mange seksuelle eskapader. Lars var en smule beruset, men bestemte sig for at det ikke var nok. Én øl ville ikke gøre nogen skade. Sådan fortsatte hans tankesæt i en halv time. Og efter den niende øl var Finn en guttermand og verden et bedre sted. Finn vinkede ham over til bordet, og Lars imødekom hans opfordring. Han slingrede sig vej gennem rummet med usikre skridt. ”Hvad sker der her?” spurgte han befippet og satte sig ved bordet. Han slubrede af den grønne flaske, som gav den ham kræfter til at sige hvert ord. ”Tom, Freddy og Mads er fra ”Det ny Samfund”, sagde Finn og klappede Tom på skulderen. ”Det ny hva’?” svarede Lars forvirret og tog endnu en slurk af sin øl. ”De er mændene bag Thy-lejren, et revolutionerende socialt forsøg i Nordjylland, for sådan nogle som dig og mig”. Finn havde indledt sin salgstale, men han havde ikke medregnet, at Lars ville være så beruset. ”Det lyder sgu hygsomt”, sagde Lars og bøvsede højt. Finn fnes i forlegenhed. Mændene var ved at forlade Hullet. Finn forsikrede dem om, at han og hans kammerat var så godt som på vej til Thy, sådan en oplevelse ville de ikke gå glip af. De to langhårede mænd forlod Hullet, den spinkle mand havde den store mand over sin skulder.

Lars vidste ikke, om det var af dumhed eller klogskab, at han sammen med Finn stod og

ventede på Københavns Hovebanegård med flere hundrede unge mennesker. Men én ting vidste han med sikkerhed. Han havde taget sit livs andet valg, og måske kunne det endda bringe ham mere end studentereksamen havde gjort. De to langhårede mænd var på vej mod et nyt og bedre samfund, en ny og bedre fremtid, de var på vej til Thy.

Syg

af Clemente Meyer, IJG

Ebola. Uhyggen spreder sig lige så snart, ordet nævnes i avisen, radio eller tv. En sygdom med et "transnationalt" potentiale. Måske er det noget, der ligger i generne, men ligesom min mor har jeg en skrækkelig fornemmelse. Det bliver højst sandsynligt en uheldelig epidemi, der kommer til at tvære mennesket væk fra jordens overflade. Udenfor regner det som altid. Tunge vandråber klasker mod glasruden, glider i uberegnelige bevægelser ned og danner en pøl vand på vindueskarmen. Der er ikke nogen, der har vovet sig ud i det grålige vejr. Jeg ser træet i gården stå ubevægeligt, upåvirket af omgivelserne uden blade, helt nøgent. Det står der som et gråligt monument, der havde en eller anden betydning, men som er blevet glemt, skyllet ned i kloakkerne med regnen. Det er sådanne dage, jeg bliver tung i hovedet og trætt, hvilket måske forklarer, hvorfor jeg sidder og læser Politiken på nettet. Inde fra køkkenet annoncerer radioværten radioavisen. "Endnu en læge fra organisationen læger uden grænser er blevet smittet med ebola..." Jeg fører mine hænder op til mit ansigt og gnider søvnen ud af øjnene, men ender med at sidde med ansigtet begravet mellem hænderne. Man vil ikke kunne kalde mig for hundrede procent vågen, men de mørke tanker giver mig alligevel en dyster følelse af opmærksomhed på mine omgivelser. "WHO advarer om en kommende stigning i antallet af smittede op til december, hvis kurven ikke knækkes. Indtil videre er 10.000 mennesker blevet smittet". Man skulle tro, at det var svært at forestille sig, hvordan det er i Nigeria altså rent visuelt. Men det sørger billederne i avisen og de mange udsendelser i tv for. Fortvivlede lægeerklæringer, turkise plasticdragter, panikslagne familiemedlemmer, sorte ligposer. Det trykker for panden, blodet risler i ørerne. Jeg gnider mine fingre mod tindingerne, mine øjne er lukkede, og mit ansigtsudtryk er utilfredst og forpint. Det er ved at dryppe af udenfor, og jeg husker mig selv på, at jeg mangler at købe brød. Det vil nok også være rart at få lidt luft, det plejer at hjælpe på tømmermændene. Jeg tænker ikke så dystert normalt, det er kun, når jeg melankolsk mindes om aftenens muntre begivenheder, om nattens mystiske svøb. Udødelig i mørket, sårbar i lyset. Nå ja, så er der også et par shots og nogle øller. De havde ikke stor betydning i selve øjeblikket, jeg indtog dem, men det har selvfølgelig ændret sig i dag. Døsig og sløv. Der bliver i hvert fald ikke lavet nogen lektier lige nu, det er jeg ret så sikker på. Jeg lukker labtoppen og går ind i køkkenet. "Og nu til vejret. Det bliver forholdsvis overskyet i dele af Sjælland med byger, der kommer ind over hovedstadsområdet". Det regner ikke så tungt mere, men vejret er mindst lige så gråt som før. I forhold til lyset i køkkenet, er det nærmest mørkt udenfor. "Det hele går jo alligevel bare af helvede til", tænker jeg. Jeg slukker radioen og tager min jakke på. Efter den rutinerede gennemgang af

alle lejlighedens værelser for at slukke lyset, begiver jeg mig ud af døren. Brødet kommer jo ikke af sig selv...

Det er køligt, jeg kan se min egen ånde i måneskæret. Der er fuldmåne, og det er en af de nætter, hvor man kan se skyggerne af træer og huse. Kun et lys skinner forude i mørket. Portneren er der som aftalt, han holder en fakkell. Lige så snart han får øje på mig, bukker han. Jeg gir et nik tilbage, og han åbner den store træport på klem, hvorpå han smutter igennem åbningen. Et øjeblik senere titter han frem i åbningen igen: "Ikke et øje, Deres excellence." Jeg nikker igen: "Udmærket, du vil fra nu af modtage din daglige løn hos min bror i Medici-bygningen. Du skal blot give ham brevet med mit stempel, så sørger han for resten. Og husk, hvis nogen skulle spørge, så har den sorte død taget mig..." "Javel Deres excellence. På gensyn". Ude på gaden blander den friske aftenbrise sig med stanken af ekskrementer og råddenskab. Kappens hætte undlader at dække mit ansigt, så jeg bliver nødt til at føre kappen op til ansigtet for at dække mund og næse. Jeg går langs husenes skygger i gader og stræder. Ruten er nøjagtigt planlagt, og som et fantom glider jeg igennem mørket. Lugten begynder nu at tage til, men jeg er for koncentreret på at orientere mig i mørket til at lægge mærke til det. Pludselig lyser et varmt skær op bag hjørnet til en sidegade. Jeg stopper brat op og holder vejret. Panisk kigger jeg mig rundt med sammenknebnede øjne. Jeg spotter en anden sidegade og styrter bag om hjørnet. To ranglede mænd i uhumske klæder bærer i hver sin ende et lig af en tredje mand. Bylderne, der overdækker ligets torso viser tydeligt, at det er endnu et offer for Den Sorte Død. Som en refleks presser jeg stofkappen endnu tættere ind til munden og næsen. Den ene af ligbærerne holder en fakkell i hovedhøjde og kniber øjnene sammen. De dansende skygger på deres ansigter giver dem et spektakulært udseende. Jeg venter et godt stykke tid, før jeg kigger bag om hjørnet. Bag mig kan jeg høre en rotte pusle i mørket. Ligbærerne er nu næsten ude af syne, man kan ikke høre deres støvler plaske i mudderet mere. Jeg genoptager min hemmelige færden, og inden længe har jeg nået mit mål. Jeg banker tre gange på porten. Kort tid efter åbnes dørene og jeg bliver hilst med et vrinsk. En karet står klar, to heste er spændt for. Kusken kommer i samme øjeblik ud fra en dør i opgangen, fulgt af en anden kutteklædt skikkelse. "Fiametta, smuk som altid", jeg bukker og kysser hendes hånd, som hun yndigt har rakt mig. Idet jeg rejser mig, når jeg at se hendes grønne øjne fulde af liv. Jeg hjælper hende op i kareteen, kusken stiger op på førersædet og hestene begynder at trippe afsted. Snart er vi udenfor byens mure. Vi kan nu ånde frit, lugten er blevet erstattet med duften af frisk jord og grantræer. Det har altid lugtet i Firenze, men med bunkerne af lig, der bliver opstablet i byens centrum, er det nu helt uudholdeligt at færdes rundt uden at dække mund og næse til. Jeg tager hættten af, men Fiametta viser ikke tegn på at ville gøre det samme. Jeg stirrer på hende, og hun kan åbenbart mærke

det, for hendes mund, der nu ikke er dækket til mere, fortrækker sig til et legesygt smil. Jeg smiler også. "Verden kan få lov til at gå sin gang", siger Fiametta. "Ja," svarer jeg og tænker "Det hele går jo alligevel bare ad helvede til."

I intethed mellem liv og død

af Amanda Højer, IJG

Græsset, hun lå på, var drivvådt omsvøbt af mudder. Langsomt gav grundlaget efter overfor trykket, og lod kroppen synke dybere ned i søen. Hele kroppen dirrede samtidigt med, at kulden omsvøbte liget, der lå på træstammen ved siden af. De blå pupiller var vildfarende og kørte rundt i takt, imens kroppen hyperventilerede og udløste paniske bevægelser, der lydløst løb op og ned af hendes hals. Nattens kvælende mørke begravede hende, mens hun langsomt sank dybere og dybere ned i mudderet. Følelsen af at have fejlet dominerede. Liget. Vand strømmede forgæves ud af øjenkrogene og blandede sig med den tunge ler ved åbningen til søen. En fugl lander fra himlen.

Den 11. September 2001 rammes USA af historiens mest dødelige terrorangreb, idet de rygende tvillingetårne på World Trade Center svæver til jorden. Blandt al panik og kaos udgives eftersøgningsartiklen "Tre flickor försvunna i Paga Skogen" i Aftonbladet, som skildrer den intensive eftersøgningsaktion, hvor en af tre piger findes død.

"This is Patricia Sandidge reporting on air from New York on breaking news CNN. As it appears there has just been another collision, a 747 impact on the East tower taking out six floors"

"Sluk for det", hvæser Thorleif spydigt og slipper rattet med den ene hånd mens han giver sig til at fumle med radioen. "Pigerne er endelig faldet i søvn" mumler han og ryster på hovedet. "Thorleif stop! Ingrid er på arbejde i dag på 107 sal, vi må ringe til hende omgående"

En Volkswagen triller lydløst op i indkørslen, idet de tre piger vågner. Deres ældre søster var flyttet til New York med arbejdet dagen før, hvilket havde skabt et stort tomrum i familien. Et øjeblik stilhed forrykker de passionerede samtaleemner blandt forældrene om Bushs politik. Det har været den sædvanlige diskussion, siden Clinton var gået af nogle år tidligere. Stilheden kulminerer i takt med, at nåletræerne omslutter køretøjet, og bildørene skydes op. Den sidste aftensang gives af kvidrende nattegale, der indgår i en symfoni med havets brusende klang, der suser ind for at omfavne strandkanten udenfor sommerhuset.

Aftensolen dykker ned bag kronetoppene samtidig med, at de tre piger begiver sig ud på en løbe-runde i de svenske skoves ukendte omgivelser. Den kvælende stilhed, der

har klæbet sig over ver-den hele dagen, brydes i takt med, at Asicsskoene monotomt rammer grusstiens overflade i et tre-dobbelt ekko. Nåletræerne lukker sig klaustrofobisk omkring løberne, mens Mp3afspilleren pumper musik ind i ørerne på dem. U2 sangene på radiokanalen afbrydes med en kort gengivelse af dagens frygtelige begivenheder. Et stik af uro planter sig i den ældste søsters mave, hun ved, at hendes sø-ster arbejder i østtårnet. Den ensrettede sti langs Dalarsøen opløses i mindre stier, som pigerne fort-sætter af. Det er ikke før, de har været ude dobbelt så længe som forventet, at erkendelsen af, at de er på afveje, panisk siver ind. På afveje i de svenske skove, i mørket, med 5% strøm på den yngste piges Nokiatelefon.

Efter flere forsøg på at opnå forbindelse til forældrene lykkes det dem at indvie mor og far i situati-onen. Pigerne er omringet af nåletræer, der grænser op til en lille sø. Deres spor i den fugtige jord er blevet udslettet af den sene aftenregn, der er begyndt at falde. Det bliver den ældstes ansvar at bevare roen blandt pigerne. Hun bliver forbudt at forlade det sted, de befinder sig på, og bliver informeret om, at politiet og hele nabolaget har igangsat fuld udrykning med helikopterassistance og hundepatruljer. Til trods for den frygtindjagende skræk, der stikker hende i brystet, sluger hun den og beordrer roligt men bestemt de yngre piger til at mase sig sammen på grenen for at udveksle kropsvarme. Hun omsvøber dem med sin løbejakke, mens de trøstesløst ryster af gråd og råber hjælpeløst. De klamrer sig til hinanden for at holde balancen, men må lade fødderne hvile på græsset, der er oversvømmet med søvand. Tre timer snegler sig forbi, inden gråden hører op, og de to piger falder sammen på grenen i ren og skær udmattelse. Telefonen er nu helt død. Ingen forbindelse til verden.

Et ensomt fyrtårn i det fjerne kaster dystre skygger hen over det evige nåleskovsareal. Natten møder de tre piger fastlåst på den spinkle træstamme, der læner sig ud over søen. De omsluttet af mørket og et stikkende suk af melankolsk meningsløshed. Sumpens overflade strækker sig op og forvand-ler sig til mudder, der målrettet klatrer op langs anklerne på dem. Følelsen af, at hele ens verden pludselig raser sammen og vendes på hovedet, skyller gennem storesøsteren. Stilhed har overdulmet gråden, idet de to mindste piger er faldet i søvn.

En kvinde står i det østlige tvillingetårn. Det brænder i de underliggende etager. Der findes ingen mulighed for flugt. Den eneste vej væk fra den ulidelige varme og kvælende røg er gennem vinduet. Røg siver ind gennem dørkammeret og skaber et ugenomsigtigt rum. Vinduet er den eneste udvej. "Hvordan kan dette ske", skriger hun: "Hvad med min mand, min familie hjemme i Sverige?"

Angsten skærer gennem rummet som negle mod en tavle: ”Jeg skulle have forberedt risotto med trøffelsvampe i aften”, snøfter hun hjælpeløst og kaster sig op mod døren: ”HVAD ER MENIN-GEN MED ALT DET HER” Tårerne fordamper fra hendes ansigt i takt med, at røgen stiger til lof-tet. Hun slæber skrækslagent sin modvillige krop til munden af vindueskammen. Skrækslagent. Hendes bukseben brænder. 102 etager. 400 meter med 240km/t. Mellem 10 og 11 sekunder. Det føles uden tvivl som mere end 11 sekunder. Det føles som en evighed, mens hun svæver ned, svæ-ver som en fugl.

Den yngste søsters puls falder yderligere i takt med, at timerne går. De røde blussede kinder, der altid er fuld af varme nuancer, er blevet kolde. Hun er ikke til at få kontakt til. De to piger laver et desperat forsøg på at genopvække hende. Rørligheden i den ældste søsters tæer formindskes, idet de synker dybere ned i mudderet. Panisk prøver hun at holde sig fast på grenstammen, mens hun nytteløst slår sin søster i ansigtet i håb om en reaktion. Der er gået 11 timer i den iskolde skov. Hårene stritter på de nøgne arme, der eksponeres direkte for den bidende kulde. Den sidste søsters skrig høres længere og længere i det fjerne i takt med, at den ældstes bevidsthed daler. Kroppen giver efter, og hun falder sammen i det utilregnelige mudder. Endnu en serie af paniske skrig efter hjælp ekkoer i det fjerne. ”VI ER HER, FORKERTE VEJ, VEND OM HER”. ”Søs, hold nu ud, de er her om 10 sekunder”. Det føles som en evighed. Helt klart mere end 11 sekunder.

Græsset, hun lå på, var drivvådt omsvøbt af mudder. Langsomt gav grundlaget efter overfor trykket , og lod kroppen synke dybere ned i søen. Hele kroppen dirrede samtidigt med, at kulden omsvøbte liget, der lå på træstammen ved siden af. De blå pupiller var vildfarende og kørte rundt i takt, imens kroppen hyperventilerede og udløste paniske bevægelser, der lydløst løb op og ned af hendes hals. Nattens kvælende mørke begravede hende, mens hun langsomt sank dybere og dybere ned i mudderet. Følelsen af at have fejlet dominerede. Liget. Vand strømmede forgæves ud af øjenkrogene og blandede sig med den tunge ler ved åbningen til søen. En fugl lander fra himlen.

”DE ER HER NU, DE DE, DE ER HER”

Fuglen samler mig op. Jeg svæver. Varme. Liv. Intethed.

Flotel Europa

af Alexander Lukic, IJG

3:45

Det røde display på det billige, sorte ur med dets sorte firkantede form og plastiklugt, oplyser det lille soveværelse som også er stuen, køkkenet og entreen. Den nye seng føles hverken blødere eller større end den gamle papkonvolutseng. En kombination af tang fra havnen og tobaksrøg af den mest overkommelige slags omklammer rummet sammen med dets tidelige aromaer. Det er tid. Han skal stå op og gøre sig klar. Solen har endnu ikke slikket horisonten, men månen har taget kufferten i hånden og er draget videre. Kan man kalde dette morgen? Kan man kalde dette nat? Nej. Dette er de sørgmodiges tid til at gøre verden klar til de andre. Det er hverken koldt eller varmt udenfor. Luften er fugtig og velkommende som altid, hvis man ser bort for de mange kulinariske lugte. Han træder over dørtærsklen til sin kahyt på *Flotel Europa*. I det fjerne skinner Super Brugsens røde facade. ”Jeg skal huske at købe brød og agurk”, tænker han. Bussen kommer om 2 minutter. Han sætter sig ned på det flækkede busstoppestedssæde. Ved siden af ham sidder ham den gamle. Han sidder der hver dag. Den gamle hilser ham altid med et smil og en venlig håndgestus i form af et kækt vink. ”Er De på vej til arbejde?” siger den gamle. ”Ja” svarer han og smiler igen. Hans udtale er næsten rigtig denne gang. ”Det var minsandten tidligt” konstaterer den gamle og vender blikket i den anden retning, hvor bussen skal komme fra. ”Nå, men De må have en fortsat god dag!”. Den gamle vinker ham ind i bussen og bliver siddende tilbage som altid.

5:16

Fliserne giver sig ikke. De er sure og grå. Fedtet til af dyre Hugo Boss sko og pis, er de næsten umulige at rense helt. ”Jebo ti bog...” *fuck dig Gud*, sukker han, mens hans hænder sitrende hamrer på kluden, som om han gav gulvet førstehjælp. Toilettet er altid den dårlige tjans. Man skulle tro, at mænd i Hugo Boss sko kunne ramme kummen. Nej. Det kan de ikke. Aldrig. Ude fra kontorerne spiller en ny sang i radioen. Et amerikansk band så vidt han kan huske. Musikken er hård og tung. Meget aggressivt nummer. Over radioen stopper den vilde guitar til stemmen fra radioværten. nummeret hedder *Heart shaped box*.

13:53

Næsten hjemme igen. Han har hverken glemt Super Brugsen eller brød og agurk. Han træder ind i sin kahyt. Alene går han i seng for at sove solen væk, så han kan tage på arbejde i mørket igen. Uden vinduer eller andre åbninger til kahytten havde lyset udefra ikke en

chance. Alene i mørket ligger han træt under dynen. Han falder langsomt i søvn til den lette vuggen af skibet og lyden af skibsbrædderne, der knasende knirker. Han drømmer. Han er hjemme. De skønne toner af *Bajaga* og *Bijelo Dugme* gør huset friskt. Det var inden skyderierne startede. Vinduerne sprænger. En blæst af skinnene knive suser igennem rummet. En bombe er sprunget. Det koldt. Det gør ondt. Hans lår er i kramper. Der er intet blod endnu. De må skynde sig! Væk! De skyder hinanden ned udenfor! Larmen bliver brudt af radioen som stopper midt i Bajagas *Moji Drugovi*.

Et venskab i en flaskepost

af Camilla Valentini Broholm, IJG

Det var en varm søndag i juli 1974, da jeg sad på bagsædet i familiens sennepsgule Volvo 142. Ved siden af mig sad min storebror Jørgen og ud af højtaleren strømmede John Mogensens store hit fra den sommer *Der er noget galt i Danmark*, som vi lystigt sang med på. Bilen var pakket med tæpper, picnickurv og citronvand, og forrest i bilen sad min mor og far. Jeg kunne se, at Jørgen var ved at falde i søvn op ad vinduet, da far pludseligt råbte ”Drenge, nu må I ikke sove, vi er der om to minutter”. Jeg rullede hurtigt vinduet ned og skyndte mig at stikke hovedet ud af det. Jeg kunne mærke vinden ramme min pande, mens jeg også begyndte at se den store hvide klint. Nu var vi endelig ankommet. Far parkerede bilen langs vejen, og Jørgen og jeg skyndte os med at hjælpe mor med at tage picnickurven, tæpperne og fodbolden ud af bilen. Vi gik langs stien og gik hen mod den lange trappe, som vi skulle nedad for at komme ned til stranden og de hvide klinter.

Jeg var spændt og kunne ikke vente på mor og far. Jørgen havde været hernede med sin klasse, men det var første gang, at jeg skulle se Møns klint. Far, Jørgen og jeg løb hen til vandet for at lave en stensmutkonkurrence mod hinanden, mens mor gjorde klar til vores dejlige frokost i det fri.

Efter frokosten spillede Jørgen og jeg fodbold mod to fynske drenge, som vi mødte på stranden og som vi blev gode venner med. Vi inviterede dem med over til vores forældre, hvor vi sad og drak citronvand og efterlignede hinandens dialekt, mens mor og far sad og drak et par glas af ”Den med tyren”. Drengene skulle afsted og hjem mod Fyn, og vi skyndte os at sige farvel til dem.

Nu var det kun Jørgen og jeg, der var tilbage. Vi sad alle fire og så ud over vandet, og jeg tænkte over, om der måske sad nogen på den anden side af vandet, som kiggede over på os. Det var her at jeg kom i tanke om flaskeposten, som Pippi Langstrømpes far havde smidt ud i vandet for at fortælle, at han var blevet taget til fange af pirater på en lille ø lang borte i filmen *Pippi Langstrømpe på de 7 have*. Jørgen og jeg gik straks i gang. Vi ville lave en flaskepost og smide den i vandet i håb om, at nogen andre på en anden strand på et tidspunkt ville finde den. Vi tog én af citronvandsflaskerne og spurgte mor og far, om vi måtte bruge deres vinprop til at lukke flasken med. I brevet, som skulle ned i flaskeposten, skrev vi vores navne og vores adresse og bad personerne, der fandt denne flaske om at kontakte os og fortælle os, hvem de var, og hvor de fandt flaskeposten henne.

Klokken var efterhånden blevet mange, og vi skulle til at tage af sted for at kunne nå den sidste storebæltsfærgen for at komme hjem til Fredericia. Jeg kan huske, at far bar mig op på værelset og op i min seng, for jeg var faldet i søvn i bilen. Han sagde godnat til mig og

gav mit et kys på kinden.

Der gik dage, uger og til sidst flere måneder, og vi fik intet svar tilbage fra nogen om, at flaskeposten var blevet fundet. Indtil en eftermiddag i februar måned i 1975 hvor jeg var på vej hjem fra skole. Det havde været en kedelig dag i skolen, og vejret var frygteligt koldt. Jeg skyndte mig hjem og ligeså snart at jeg trådte ind ad døren, så så jeg min mor stå og vifte med et brev i hænderne, mens at hun blinkede til mig. Jeg løb hen imod hende og bad hende om at give mig brevet. Det første, jeg lagde mærke til, var det røde frimærke med en gammel mand på. Af alle de frimærker, der var i min frimærkesamling, så havde jeg aldrig set sådan et. Det var i hvert fald ikke fra Danmark, men hvor var det så fra? I bunden af frimærket stod der *DDR*, og jeg spurgte straks min mor, hvad det skulle betyde. *Deutsche Demokratische Republik* svarede hun og forklarede mig, hvordan at Tyskland efter 2. Verdenskrig var blevet delt op i fire besættelseszoner, hvor at den østlige del af landet, som Sovjetunionen besatte blev kaldt for DDR og den vestlige del af landet, som Frankrig, USA og Storbritannien besatte, blev kaldt for BRD. For ikke at glemme hovedstaden Berlin, som også blev inddelt i øst og vest. Jeg forstod, hvordan at Tyskland i virkeligheden var opdelt i to selvstændige stater med hver deres hovedstad, mønt og politik.

Brevet var på tysk, og mor blev derfor nødt til at oversætte det for mig, da jeg kun var vant til at se Winnetou indianerfilm på tysk fjernsyn med tysk eftersynkronisering. Det var et tysk ægtepar, der sammen med deres to børn, en pige og en dreng, havde fundet brevet oppe ved kysten til DDR. I brevet forklarede de, at de var en familie, der boede i Østberlin i DDR, og som havde familie oppe ved kysten, som de ofte besøgte, og derfor havde de fundet flaskeposten ved en spadseretur oppe på den østtyske strandkyst.

Alt virkede så surrealistisk, og jeg kunne ikke tro, at min flaskepost ikke kun var nået så langt væk, men at nogen også havde kontaktet os - Jeg syntes det hele var vildt spændende. Årene gik og vi fortsatte med at skrive breve til hinanden, hvor vi kunne skrive om ting fra vores hverdag, til jul og til fødselsdage eller bare fortællinger fra hver vores by og land.

Hver jul sendte vi hinanden en lille julegave med et sødt lille julekort, det kunne både være en kalender, en lille skulptur eller nogle byggeklodser. Jeg havde efterhånden en god stak breve liggende i min vindueskarm og flere små gaver, som de havde været så søde at sende op til Danmark, men i december 1979 fik jeg en speciel gave og et specielt kort. Gaven var et stort krybbespil lavet af træ fra DDR, som jeg fra den dag har brugt hver december måned. Inde i krybbespillet fandt vi et brev, hvor at de ønskede os en glædelig jul og spurgte ind til om 1979 havde været et godt år for os. I brevet forklarede de os, at det i år var præcist tredive år siden, at DDR var blevet grundlagt, og at de ikke havde set noget af deres familie fra Vestberlin lige siden.

Brevet fra julen i 1979 fik mig til at indse, hvor anderledes vores liv var og fik mig også til at forstå, at de nok ikke lige pt. ville få muligheden for at rejse ud af landet for f.eks. at

mødes, for det kunne de nemlig ikke pga. den manglende rejsefrihed.

Årene gik og den kolde krig mellem de vestlige lande og Sovjetunionen fortsatte. Det samme gjaldt for vores breve, vi blev ved med at skrive til hinanden og holdt altid hinanden opdateret.

Jørgen og jeg var efterhånden blevet unge mænd, og der var ikke mange år igen, før at jeg var færdig med at læse på universitetet.

Det samme gjaldt for Petra og Karl, som også var ved at færdiggøre deres uddannelser i DDR.

I 1989 færdiggjorde jeg universitetet samme år, som DDR havde 40 års jubilæum.

For ikke at glemme den 9. november 1989, hvor Berlinmuren faldt.

To uger efter murens fald modtog jeg et nyt brev fra Karl, hvor han fortalte mig om den glæde, der havde været nede i Østberlin, da muren blev revet ned og hvordan at alle strømmede ud fra hullerne i muren for at komme ind i Vestberlin.

Den 155 km lange ”antifascistiske mur”, som den blev kaldt i DDR’s propaganda, havde i 28 år været med til at adskille vestberlinerne fra østberlinerne, og nu var de endeligt frie og samlet igen.

Efter mindre end et år gik DDR helt i opløsning, og i december 1990 fik jeg noget af en overraskelse, da det ringede på døren i min lille lejlighed i Rymsgade på Østerbro.

Jeg åbnede døren, og der stod Petra og Karl med den flaskepost og det brev, som var med til at starte hele vores venskab. Jeg inviterede dem med ind, og den aften sad vi og grinede og talte sammen i flere timer - ja hele natten gik.

Den dag i dag bor og arbejder de begge i Berlin og har begge stiftet familie, og selvom vi i dag bare nøjes med at sende hinanden en e-mail eller en sms, så synes vi stadig, at det er hyggeligt og vigtigt at sende hinanden et postkort af og til eller en lille julehilsen med årets billede af familien.

Og når jeg er nede omkring Berlin pga. arbejde eller har været dernede med min familie, så skriver jeg selvfølgelig til Petra og Karl og så ses vi selvfølgelig. Tænk engang, at et venskab fra en flaskepost fra 70’erne, kan blive så stort og tæt.

Jeg er Rom

af Christoffer Schambye Bangsgaard, IJG

Jeg er Rom, og Rom er mig.

Rom blev ikke bygget på en dag heller ikke jeg.

Rom var planlagt af to, og så var jeg.

Efter ni måneder i verdens mave sprang det første hus frem.

Jeg blev grundlagt i et fremmed land og gjorde det mit.

Rom var en idé ligesom mig. Rom blev delt af folket ligesom mig.

Men Roms herskere havde forskellige idéer, og Rom blev delt.

Hver måned var der en ny Cæsar, der herskede i Rom, som herskede over mig.

En evig kamp, en evig krig om magten.

Rom var splittet

for Rom er folkets.

Jeg elskede senatet, og jeg elskede hæren.

Men folket var i krig.

Trods den indre krig spredte Rom sig ud over verden, og et barn blev til et imperium.

Rom voksede sig stærk. Rom voksede sig stor.

Men med størrelsen groede splittelsen.

For hvert område, der blev annekteret, var der et nyt område, som gjorde oprør.

Fra hvert område kom en gladiator til Rom for at kæmpe i hjertets cirkus.

En fra Gallia, en fra Frederiksberg, Britannia, og skolen.

Rom havde brug for en kejser, der kunne dømme, hvem der vandt, og hvem som skulle dø.

Men senatets politikere og hærens generaler forsøgte at dødsdømme hinanden i stedet.

Mens Rom kæmpede med omverdenen, kæmpede Romulus og Remus.

Rom voksede, og jeg kæmpede.

Den kontrol, jeg ikke kunne finde hos mig, tvang jeg ind hos andre.

Jeg var verdenscivilisationen, jeg var Roms storhed.

Og jeg står for fald.

Min indflydelse vokser, jeg vokser. Jeg tvinger mine idealer over andre, jeg konverterer barbarer.

Alt imens ideen om republikken, ideen om det sande Rom, ideen om mig, er glemt.

Grænserne falder, jeg falder, Rom falder.

Angreb udefra og oprør indefra.

Det, der engang var et imperium, ligger dødt, og jeg ligger i ruin.

Thailand

af Emma Marie Bjerg Skov, IJG

...Thailand, Thailand, Thailand. Det er her, jeg er nu, eller det tror jeg i hvert fald. Her er varmt, og solen skinner i det smukke landskab. Det er et højt landskab, og det er dyrerigt af alle arter: fugle, fisk og landdyr. De bevæger sig igennem livet uden frygt for, at der kan ske en ulykke, som bringer dem mod enden. Fuglene kan blive skudt, fiskene kan blive fanget og landdyrene kan blive slagtet. Det er et dejligt område at være i. Det må være Thailand. Sandet på stranden er helt hvidt nærmest som sne. Gad vide om jeg kan lave en snemand eller en sandmand, må det vel blive. Det er en snestrand, som munder ud i en safirblå stor mose, sø eller er det havet? Det må være havet. Det er småt, eller så kan jeg ikke se det afgrænsede område med mit syn. Området må ligge udenfor det synlige spektrum! Ja, det kan kun være grunden. Men er det så infrarødt eller ultraviolet? Hvis jeg skal tage udgangspunkt i farverne, kan det jo kun være ultraviolet. Men vent lige...jeg kan jo ikke se det? Hvad er der galt med mig? Jeg bevæger mig væk, men det er ikke mig. Nogen hiver i mig.

"Er der nogen?" spørger jeg.

Ingen svarer. Jeg svæver væk fra det dejlige område. Væk bare væk uden at jeg kan gøre noget.

Jeg åbner øjnene og kigger. Jeg er i et stort aflukket rum med fire vægge med nogle sjove runde vinduer. Jeg mærker pludseligt trykket i mine ører, og jeg beslutter mig for at trykudligne for at lette trykket. Jeg kigger mig omkring. Jeg ser en masse store kister, kufferter og kasser stablet ovenpå hinanden med nogle mærkater. Jeg kan ikke tyde dem. Jeg bevæger min krop rundt i rummet og ser et bordeauxrød gammeldags automobil med de tydelige karakteristiske vinduer og det knapt så praktiske forsæde, som ikke er overdækket af taget. Den eneste tanke, der kører igennem mit sind er, at bilen må være upraktisk at være chauffør i, når det regner.

Godt det ikke er mig. Jeg ville ikke gide at køre en eller andet gimpe rundt i regnvej, tænker jeg og rører ved bilen. Idet min hånd strejfer lakken på bilen...

Menneskemylder...skib...klasser...løb...frygt...ungt par...automobil...bagsæde...vand...dør...

Jeg fjerner hånden straks og får kuldegysninger. Hvad skete der? Jeg så det hele passere,

somom jeg var bilen...

"Who's there?" lyder det fra en døråbning i den anden ende af rummet.

Jeg bliver helt forvirret, men står af nysgerrighed og uvidenhed frem. Det skulle jeg aldrig have gjort. Den sætter efter mig. Jeg løber alt, hvad jeg kan, men den er hurtig. Jeg fortsætter endnu, endnu hurtigere ud af rummet, rundt i gangene, op og ned ad trapperne, men jeg kan ikke løbe fra den. Jeg råber.

»Hjælp! Hjælp mig en eller anden»

Jeg får et monotont svar:

"Run towards the exit!"

"Hvad? Hjælp mig, hvad skal jeg gøre? Den indhenter mig snart."

"Run towards the exit", lyder det igen.

Hvor kommer det fra?

Jeg kigger forvirret og bange rundt, imens jeg bevæger mig som lysets hastighed ud i uendeligheden. Der! Jeg ser det. Det er min udvej. En gammeldags elevator med skriften:

Run for your life - you won't get a knife
Run by your choice - no one will hear your voice
Run with your soul - so you can reach your goal
And if...
you run to the exit - and then it all will have an ending

Men jeg tænker ikke over teksten. Min eneste tanke er, at jeg skal væk. Bare væk. Jeg løber ind i elevatoren, lukker mine øjne, og så er alt sort.

Når jeg åbner øjnene ser jeg lys. Lys fra en lampe, en kilde, solen. Den står højt på himlen og skinner på alt i vores solsystem helt fra nærliggende Merkur til fjernt liggende Pluto. Ved astronomisk bevægelse transporteres mit sind tilbage til jorden, hvor den gudelige planet, solen, skinner på alt. Det er vores bedste ven, vores livskilde, vores redning fra mørket.

Jeg vender rundt og betragter mine omgivelser. Jeg er tilbage på stranden, men det er ikke den samme strand. Jeg ved ikke engang, om jeg kan kalde det en strand. Vandet er væk. Jeg kan ikke se det. Det må være meget lavvande. Det er som om, at vandet har trukket sig væk, men hvor skal det hen? Måske har det trukket sig ned i jorden og kommer aldrig tilbage som et hav? Måske vil det for evigt være grundvand til at forsyne mennesker jorden rundt. Selvom vandet er væk, er jeg ikke alene på stranden. Her er mange mennesker: fædre, mødre, børn, søskende...alle uvidende om fremtiden, og hvad den bringer.

Jeg går ned til udkanten af stranden, der hvor vandet skulle have været. Jeg sætter mig ned og betragter udsigten ud over det fortabte vand. Ved siden af mig ser jeg dog en lille pøl. Jeg mærker forsigtigt vandet med min hånd. Det er dejligt varmt og...

Bølge...folk...skrækslagen...splittelse...panisk...skrig...død...katastrofe...

I det samme jeg fjerner min hånd hurtigt, hører jeg skrig. De kommer fra de omkringliggende folk. De skriger og løber forvildet rundt, nogle til højre, andre til venstre. Men størstedelen løber væk fra stranden. Hvad sker der? Jeg vender mig rundt, kigger ud over havet, og panikken rammer mig. Jeg ser en kæmpemæssig bølge med en højde som Twin Towers i New York. Den kommer med alt hast imod mig. Den vil vælte mig, den vil destruere mig sammen med alt andet på sin vej.

Jeg rejser mig op. Igennem hele mit liv har jeg altid tænkt, at hvis der er noget, man ikke kan flygte fra, er det sine problemer. Og sådan som det ser ud, er jeg ikke den eneste. Jeg står i den situation, at jeg godt kunne bruge lidt hjælp til at banke noget fornuft ind i mit sind, så det kunne sende signaler til mine fødder om at bevæge sig væk i en fart. Men jeg kan ikke, for jeg ved det ikke nytter noget. Jeg kan ikke slippe væk. Mine tanker holder min kropssposition stædigt fast ved udkanten af stranden. Tsunamien er nu så tæt på, at jeg ikke kan gøre andet end at lukke mine øjne for sidste gang og håbe på, jeg får det godt der, hvor jeg skal hen.

Jeg kastes rundt i mørket og har ingen situationsfornemmelse. Er det nat eller dag, vinter eller sommer, mørkt eller lyst? Jeg finder kun ud af det på en måde: jeg må se frygten i øjnene. Jeg ser mørke. Mine omgivelser er anderledes igen, men disse er svære at beskrive. Jeg føler en mild form for ubehag, nærmest en form for klaustrofobisk undertrykkelse. Jeg prøver at sætte mine ben i bevægelse. Mærkeligt, nu kan jeg gå igen. Hvorfor kunne jeg ikke det før? Idet jeg tager det første skridt, mærker jeg noget dejligt blødt mod min hånd. Jeg føler mig frem og må konkludere, at det er en jakke eller nærmere bestemt en pelsjakke, sandsynligvis lavet af mink. Mod min anden hånd mærker jeg noget andet blødt stof, endnu en jakke. Hvad er det her for noget? Er jeg i et skab? Jeg bevæger mig længere frem for at få et overblik over, hvor jeg er. Pludselig ser jeg det. Et svagt lys længere fremme. Jeg prøver at bevæge mig hen mod det. Jo tættere jeg kommer, jo tydeligere bliver det, og pludselig står jeg i et vinterparadis med snefnug dalende ned fra himlen. Her er dejligt. Man skulle tro, at det ville være koldt, men det er det ikke. Landskabet består af sne, bjerge og træer. Jeg forestiller mig, hvordan her vil se ud om sommeren, og hvordan

dette sted kunne omdannes til en park a la Central Park i New York. Under alt den sne, må der ligge et frodigt landskab bestående af bakker og bjerge, søer og åer, træer og skove. Men faktum er, at her er sne og bjerge, som kan ses langt ud i horisonten. Hvis jeg dog bare havde et par ski.

Lyset er nu endnu skarpere og befinder sig lige omme bag ved et træ, som jeg bevæger mig hen imod. En meter fra træet tvinges jeg med lynets hast væk fra dette vinterparadis, væk fra sneen, væk fra lyset.

Jeg vågner ved, at der er nogen, som prikker til mig. Jeg rømmer mig og åbner mine øjne. Jeg ser, at det er min mor og far. Hvad? Hvor er jeg nu henne? Jeg kigger mig forvirret omkring. Jeg ligger på en strand bestående af sort sand og det lyseste og dejligste lyseblå vand. Det er lavvande, så hvis jeg ville, kunne jeg gå flere kilometer ud i horisonten, så langt mit øje rækker. Det er så smukt.

Imens jeg kigger, ser jeg denne ø's dejlige natur bestående af jungle, og ser jeg, at stranden er forbundet med tre øer. Det sorte sand danner en vulkansk vej hen til de to næste øer, som er mindst lige så smukke, som den, jeg befinder mig på. Jeg rejser mig op for at gå ned og mærke det dejlige vand. Det er lige så dejligt, som forventet. Jeg lægger mig i det og bløder helt op, og alt stress forsvinder fra min krop. Jeg kan ikke huske, hvornår jeg sidst har været så afslappet og rolig.

Men mine tanker bliver hurtigt afbrudt af et glædesskrig. Først bliver jeg lidt forskrækket over lyden, men da jeg ser, hvad der foregår, bliver jeg glad. I mellem to af øerne er der sat en line op, hvor en svævebane, er ved at blive afprøvet. Vedkommende glider hen over vandet over på den anden side og lander blidt på en træplade.

”Skal vi ikke prøve det”, spørger jeg med begejstring.

Og det skal vi. Det er vi alle enige om, så vi begynder at bevæge os op mod den ene ø og ind i junglen. Den er meget frodig og grøn. Det ser ikke ud, som om at klimaforandringerne har en påvirkning her. Den er tæt befolket med træer, og aber svinger sig frem og tilbage i grenene. Jorden er frodig og hvert et sted, er der mulighed for et nyt liv.

I takt med at vi kommer længere og længere op, bliver jeg mere og mere nervøs. Jeg har ikke prøvet sådan en svævebane før, og jeg er bange for at falde ned. Samtidig prøver jeg at berolige mig selv ved tanken om, at det er umuligt at falde ned fra den eller komme til skade. Jeg får sikkert en stærk sele på. Det er sikkert sådan en, som rigtige klatrere bruger, når de skal bestige et bjerg. Før jeg ved af det, ligger jeg på alle fire og kravler fra en sten og op på en anden. Så er jeg på toppen og ved banens start. Nervøsiteten går mig så meget på nu, at mit hjerte banker med ethundredeogtyve i timen. Det er næsten lige før, at det

er lige så slemt som at gå til eksamen. Jeg tænker, at jeg skal lade være.

Nej, jeg skal gøre det. Det eneste, jeg er nervøs for er, at kaste mig ud i det, men når jeg først er ude på linen, kan det ikke være slemt. Min mor er den første. Jeg kigger på hende, imens hun kaster sig ud i det. Hun svæver som en fugl ud gennem junglen, henover vandet og lander blidt på træpladen, som stikker et stykke ud, så man har mulighed for at lande med en god afstand til pælen, der holder linen. Så er det min tur. Jeg er så nervøs, men jeg gør det. Jeg får selen på. De viser mig, hvad jeg skal gøre og giver mig nogle store handsker på.

”Why am I supposed to wear these?”, spørger jeg.

”Need these to break!”, svarer den thailandske mand.

Okay, jeg er sikret og klar. Eller klar er jeg nok ikke, men jeg gør det. Jeg placerer mine hænder blødt på linen og skubber fra med benene. Nu er jeg i luften.

Det er den dejligste følelse af at flyve gennem luften, nærmest som en fugl. Jeg har altid gerne ville kunne flyve, og lige nu kan jeg det. Jeg har nu passeret junglen og er ude over vandet, da en glædesfølelse rammer mig. Jeg kan se alt i fugleperspektiv. Det er den lykkeligste følelse. Som en fugl flyver jeg over vandet, og som menneske skriger jeg af glæde, og jeg får flere tilskuere på den konto. De ser så små ud i det korte sekund, jeg kigger ned på dem. Da jeg igen retter mit blik mod målet, svæver jeg med ethundredeogtyve i timen med vinden mod mit ansigt. Jeg er nu halvvejs. Selvom turen kun tager 10 sekunder max, nyder jeg den i fulde drag og prøver at holde fast i mit udsyn og indtryk i så lang tid så muligt.

Jeg burde nok begynde at bremse, men det kan jeg ikke. Følelsen af endelig at være fri og uafhængig af de fysiske kræfter, kan jeg ikke modstå. Desuden risikerer jeg at blive hængende ude over vandet og skal trække mig selv ind, hvis jeg bremser for tidligt, da luftmodstanden vil have muligheden for at standse mig helt. Så jeg bliver ved med at svæve, bare lige lidt endnu. Jeg bevæger mit blik ned mod vandet igen. Det er så smukt, og selv herfra kan jeg se koralerne. De er så flotte og store. Jeg betragter med dem begejstring. De ser så levende ud. Jeg kan se en, som bevæger sig, og den smiler til mig. Jeg kan ikke lade være med at smile tilbage og tanken om, at jeg skal ud og dykke senere gør mig endnu mere glad. Tænk at jeg er så heldig.

Mine tanker afbrydes af en stemme:

”BREMS!”

”MISS BREAK NOW!”

Jeg kommer hurtigt væk fra mine tanker, og jeg ser, at jeg kun er få meter fra træpladen. Jeg klemmer mine hænder om linen, så hårdt jeg kan. Jeg bruger alle min kræfter, men jeg er ikke stærk nok. Det gør ondt i hele min krop, og jeg spænder og spreder mine ben ud til siden for, at jeg måske ved hjælp af luftmodstanden at kunne sænke farten. Jeg er nu

en meter fra målet, men jeg bliver ved med at bremse. Jeg fokuserer så meget på målet, at jeg ikke lægger mærke til mine ben, som er blevet samlet og hænger og dingler en halv meter fra træpladen. Så sker det. Jeg brager ind i pladen med mine underben, som er årsagen til at jeg stopper lige før målet. Først mærker jeg, at mine ben rammer, men jeg mærker ikke smerten. Det gør slet ikke ondt. Jeg er glad. Jeg kom i mål.

Da jeg får taget selen af, sniger smerten sig ind på mig. Langsomt synker jeg mere og mere sammen, og mine ben svigter. Smerten er så ulidelig, at jeg ikke kan gå. Jeg krøller mig sammen og lukker mine øjne.

Jeg hører skrig og gråd, da elevatoren åbner. Jeg åbner mine øjne og kan i mørket se flere nødraketter blive affyret. Jeg går ud af elevatoren og står nu på dækket. Jeg kigger mig omkring for at prøve at skabe mig et overblik. Jeg ser en masse mennesker løbe forvildet omkring, nogle med redningsveste, andre uden. Et sted længere fremme er der to mænd, som er oppe og slås over en vest. Det er en ung og en gammel mand. Den unge mand vinder tydeligvis, tager vesten på og løber væk. Jeg ser en familie på fire blive skilt ad, hvor faderen skal blive her, mens moderen og de to døtre bliver placeret i en redningsbåd og sænket ned. De græder alle fire. En gammel mand og kone skulle ligeledes skilles ad, men hun vælger at blive sammen med ham. Hun vil gå i døden med ham.

Jeg begynder at gå lidt. Jeg ser familier blive splittet, både unge og gamle, jeg ser store slagsmål, både unge og gamle, jeg ser en ventende død blandt mange, både unge og gamle. Jeg begynder at blive bange. Hvorfor er jeg her? Hvad er meningen? Hvorfor skal jeg tilbage til det her sted? Det var her, jeg blev jagtet og skræmt. Jeg går hen til rælingen og ser, at vi er braget ind i et isbjerg. Det kan kun være sket for få timer siden. Det er, som om jeg er sprunget tilbage i tiden, efter jeg selv slog mine ben. MINE BEN? Jeg kigger med ned lynets hast, og ser de er okay. Jeg kan ikke mærke nogen smerte. Hvad sker der? Er jeg kommet tilbage i tiden? Det ville give mening, da jeg endnu ikke har smadret mine ben. Måske er jeg fløjet tilbage i tiden, fordi det ikke var meningen, at jeg skulle ødelægge mine ben?

Nej, nu er jeg fjollet. Man kan jo ikke bare flyve tilbage i tiden. Det er umuligt.

Da jeg står ved rælingen, kommer der pludselig en masse mennesker løbende. Der er flere, end jeg før så på dækket. Jeg betragter dem hver og en, imens de passerer mig. Jeg ser en lille pige med sin mor i hånden, der trækker hende med hen mod en redningsbåd. Den lille pige har pjusket lyst hår, iført en lille tyndslidt lyseblå kjole og har lidt snavs på kinden. Moderen derimod har en sort hullet kjole på og et tørklæde om håret. Jeg ser en ældre mand i et slidt jakkesæt med friseret hår. Han ser ren og rask ud af sin alder. Han er ligeledes på vej hen mod en redningsbåd. Men noget smukt fanger mit blik. Det er

et ungt par, som kysser hinanden lidenskabeligt. De går igennem mængden og hen mod rælingen, hvor de kravler op og springer ud sammen. Tænk at de hellere vil dø sammen end at blive skilt fra hinanden. Jeg står og kigger ud over vandet. Pludselig bliver jeg mast op ad rælingen, da der kommer flere og flere mennesker op fra de lavtliggende kahytter. Man skulle næsten tro, med den fart de alle har på, at de har været låst inde nedenunder vandoverfladen. Her bliver så tæt og småt. Alt er kaos.

Jeg kigger og ser folk begynder at blive skubbet ud over rælingen. Jeg mærker et stærkt slag mod mit ansigt. I det jeg bliver ramt, falder jeg ud over rælingen sammen med mange andre og falder ned mod det iskolde vand. Jeg falder og falder og falder.

Da jeg vågner, ligger jeg på jorden. Jeg gnider mig i øjnene og kan mærke mine kontaktlinser glide rundt. Jeg sætter mig op og kigger mig omkring. Det ligner, at jeg er i en park. Her er efterårsagtigt. Bladene på træerne er ved at falde af. Her er et farvespil mellem efterårsfarverne gul, brun og orange. Det er vinterparadisets bare uden vinter, men det er stadig et paradis. Jeg kigger på jorden, som er flot og frodig. Det sagde jeg, den ville være. Jeg kan spejde de høje bjerge i horisonten. De er stadig beklædt med sne, og de danner et tredimensionelt billede af hele naturen.

Jeg ser lyset igen, så jeg rejser mig op. Jeg går hen mod det. Lyset kommer fra en lygtepæl. Dens lys spreder sig ud i farverne fra træerne, bladene og jorden. Den står som enehersker midt i paradiset. Jeg går hen mod den. Jeg omfavner den, og det begynder at sne. Jeg mærker snefnug på mine kinder, og de sætter sig i mit hår. Jeg smiler og siger:

”Jeg er lykkelig”.

Min farfars fortælling

af Gabriel Niels Damsholt, IJG

9. april 1940.

Jeg vågner brat ved en øredøvende larm af maskingeværer kl. 6 om morgenen. Jeg står ud af sengen og går hen til vinduet, hvor jeg kan kigge lige ned på hjørnet af Frederiksgade og Bredgade. Dernede ser jeg én af mine kollegaer, løjtnant Castenskjold. Ved siden af ham ligger en række livgarder iklædt kampdragter bag sandsække og skyder med maskingeværer mod Fredericiagade. Jeg tager min uniformkappe på, styrter ud af hoveddøren og ned ad trappeopgangen og hiver fat i Castenskjold. "Hvordan kan det være I vækker os med den rabalder, man kan jo ikke sove!" siger jeg. "Det er såmænd bare nogle tyskere der skyder mod os fra Fredericiagade" svarer løjtnant Castenskjold ironisk. "Tyskere!" udbryder jeg på én gang forbavset, uforstående og helt ude af stand til at fatte, hvad der sker omkring mig. Stadig lidt sløv og søvndrukken stikker jeg hovedet frem fra hjørnet af Frederiksgade og Bredgade. I samme øjeblik tager en gardersergent mig hårdt i skulderen og hiver mig tilbage med et ryk, og med ét sidder der en lodret skudsalve i muren få centimeter fra mig. Da vågner jeg.

Jeg tager min uniform på og griber mit bælte med pistolen med 24 skarpe skud, hvorefter jeg begiver mig ned for at melde mig på slottet. Jeg går ned i vagten på Amalienborg. Der ser jeg kong Christian den 10. sidde med dronning Alexandrine. Jeg har ikke nået at barbere mig. "Hvad vil De, Løjtnant?" spørger Kongen mig. "Jeg vil gerne være med til at forsvare slottet den sidste halve time, Deres Majestæt." svarer jeg, idet jeg har indset, at det ikke kan vare længe, før tyskerne har skudt os alle sammen. Men kongen ligner et fældet træ, der snart har mistet både sin krone og det land, den står på, og han er ikke indstillet på vittigheder: "De kan melde Dem til kaptajn Schlichtkrüll." svarer Kongen. Schlichtkrüll er Kongens adjudant. Han går jeg over til for at melde mig til forsvaret. Han taler i telefon. Idet han ser mig, lægger han bedrøvet røret ned og siger: "Der bliver ingen kamp, Løjtnant. Danmark har netop overgivet sig." På én gang lettet for frygten for at miste livet og ærgerlig over ikke at kunne forsvare mit fædreland lister jeg af. Lige før jeg er ude af døren, hvisker dronning Alexandrine noget i øret på kongen. Kongen vinker mig hen og siger: "Tak fordi De kom, Løjtnant."

...

19. september 1944.

Man kan ikke sige, at krigen er ved at vende. Den har altid været i gang og er det stadigvæk, men for blot en uge siden invaderede allierede tropper for første gang Nazityskland på dets egen jord. Der har for tiden derfor været mere uro en sædvanligt, nogle har fået styrket håbet om et snarligt opgør med besættelsesmagten, og at de allierede vil befri Danmark.

Det er mere end et år siden, livgarden blev afvæbnet og interneret. Siden da har politiet overtaget deres rolle. Nu har tyskerne, nok pga. den stigende urolighed og modstand fra den danske modstandsbevægelse såvel som fra befolkningen, tænkt sig at afvæbne og deportere politiet også. Men politivagten ved Amalienborg vil ikke lade sig afvæbne - i hvert fald ikke uden modstand.

En stor kolonne tyske uniformer marcherer nu fra Østerport og op ad Amaliegade. De har taget hele det danske toldvæsen som gidsel: foran dem går tolderne i deres hvide kitler og forhindrer som et skjold politienheden i at åbne ild mod de tyske styrker.

Pludselig høres en skudsalve.

Med ét smider alle tolderne sig fladt ned på maven, og bag dem falder adskillige tyskere for politistyrkens maskingeværer, der mejer dem ned i overraskelsesangrebet. Politistyrken selv ligger skjult bag sandsække på Amalienborg, og de når at skyde mindst en deling tyske soldater og såre langt flere før de efter tysk modstand må overgive sig.

En tysk lastvogn kører gennem Amaliegade og samler ligene op.

Alt dette står jeg og ser foran opgangen til min lejlighed i Bredgade 69 hvor jeg bor med min kone og min nyfødte datter. Lejligheden er praktisk placeret i forhold til min boghandel, som jeg ejer og driver i coalition med den katolske kirke. Foran opgangen står en kraftig, beruset mand, vores underbo og to unge mænd. Efter episoden med politivagten har tyskerne selvfølgelig fået travlt med at sikre sig området omkring Amalienborg. Desperate delinger løber rundt og jager folk ind i bygningerne, mens de peger med deres skarpladte våben. Flere og flere tyske uniformer støder til og marcherer hastigt i enkeltkolonner gennem gaderne. Få meter fra opgangen ligger Sankt Ansgars kirke, hvor sakristanen Tvede ligesom os står og ser på optøjet. De, der kender Tvede, vil vide, at han har et skævt og forskruet ansigt og konstant vrider den ene halvdel af ansigtet i spasmer, fordi han ikke kan lade være. Men de, der ikke kender ham, kunne med rette tro, at fredelige Tvede konstant går og griner med et skævt smil på læben. Det var tyskerne i hvert fald overbeviste om, da

de skød ham ned på kirkens gårdsplads og smed ham op i lastvognen med alle de andre lig.

”Verschwind!” skriger en ung tysk soldat til os, mens hans peger på os med sit maskingevær. De to drenge flyver ind i opgangen og op ad trapperne. Den næste til at smutte gennem opgangsdøren er den tungt berusede mand, der med ét er blevet fuldstændig ædru. Selv er jeg ikke så hurtig. En blanding af mangel på frygt for maskinpistolen, der peger på mig og total respektløshed over for uniformen, der bærer den, får mig til at gribe efter døren i et hånende langsomt tempo og roligt træde gennem glasdøren til opgangen.

Der lyder et brag. En smerte jager gennem mit ben, og jeg mærker blod sprøjte på mit øre. Jeg kigger ned og ser mit ben dækket af blod, mens glasskårene flyder i hele opgangen. Jeg vender mig om og ser min underbo. Han ligger ned, hans hoved i en pøl af blod. Hans hjerne flyder ud af kraniet som jordbærgrød. Moderen til den unge mand, der nu ligger død på gulvet, styrter ud af opgangen. Hun flår sin trøje åben, blotter sit bryst og siger til den tyske løjtnant: “Skyd mig, skyd mig! I har lige skudt min søn.” Løjtnanten går over til den forbavsede soldat og spørger lavt men alvorligt: “Var det virkelig nødvendigt?”

...

4. maj 1945

Fra BBC i London hører vi gennem radioen, at Tyskland har overgivet sig. Jeg kører på cykel gennem byen. I hvert eneste vindue brænder der lys, og overalt lyder der en ubeskrivelig jubel. På Rådhuspladsen omfavner folk hinanden. Derhjemme skåler vi og ønsker hinanden tillykke.

...

Efter befrielsen tømmes huset, hvor SS-soldaterne torturerede folk.

Jeg står vagt, idet en lastvogn fuld af SS-soldater kører forbi. I hænderne holder jeg en maskinpistol, som er ladet med 24 skarpe skud. Jeg kigger på lastvognen og forestiller mig mændene, der sidder bag i den. Mændene med ”SS” stående på kraven og dobbeltlyn tatoveret på kroppen, så de aldrig kan løbe fra, hvem de er. Høje og lyse mænd der skal finde høje og lyse kvinder, der skal føde dem høje og lyse børn.

Jeg tænker på alle dem fra modstandsbevægelsen, der er faldet i Gestapos hænder under besættelsen. Hvordan deres negle er blevet revet af og deres fingre knust, indtil de har

opgivet navnene på de øvrige modstandsfolk. Hvordan de efterfølgende er blevet slæbt ud på Ryvangen med en sæk over hovedet for at blive bundet til en pæl og skudt.

Jeg føler riflens kolde metaloverflade, mens jeg fletter fingrene om den skrøbelige aftrækker. Lysten til at stoppe lastvognen og likvidere hver og én er ubeskrivelig.

Jeg tænker på den døde underbo, der lå blandt glasskårene i opgangen, mens hans hjerne flød ud som jordbærgrød. Jeg tænker på moderen, der blottede sit bryst og bad om at blive slået ihjel som sin søn. Så tænker jeg på den tyske løjtnant der spurgte soldaten: ”Var det virkelig nødvendigt?”

Jeg står vagt, mens jeg ser lastvognen forsvinde i solskinnet.

Min fortælling

af Phillip K. Luscombe, IJG

Vi sad og spiste saltlakridser om aftenen på hotelværelset. Det var hyggeligt, og jeg bemærkede intet. Intet underligt, ingen faresignaler. Dem lægger man som regel først mærke til efterfølgende. Næste morgen, da jeg vågnede, stod hun og kiggede ud af vinduet. Disneyland lå få hundrede meter derfra. Hun vendte sig om og så på mig. Hun græd: ”Jeg har fået stød” sagde hun. Jeg vidste ikke, hvad det betød. Hun lagde sig hos mig og græd. ”Hold om mig, Phillip”, hulkede hun. Jeg var skræmt. Jeg forstod, hvad der skete - og så alligevel ikke. Vi gik ned i lobbyen. Hun græd hele vejen derved. Hun gik grædende op i skranken med mig ved sin side og spurgte, hvor man kunne få morgenmad. Receptionisten spurgte, om der var et problem, men min mor sagde hulkende, at vi bare ville vide, hvor man kunne få morgenmad. Til sidst fik vi anvisning. Jeg ved ikke, hvorfor jeg ikke sagde noget. Jeg var på en måde pinligt berørt, alle kiggede på os. Jeg turde heller ikke. Da vi kom ind i den store, flamboyante spisesal med højt til loftet, tog vi morgenmad. Vi satte os ved bordet. Mor sagde, at hun lige skulle noget, og at hun var tilbage om fem minutter. Jeg blev siddende og spiste. Og så ventede jeg. Og ventede... og ventede... og ventede... Da jeg besluttede mig for at bevæge mig ud i hallen og se, hvad der skete, var der fyldt med brandmænd, tolke og hotelpersonale. Mor sad på en stol i et hjørne med en brandmand og en hotelmedarbejder på hver side. Ligesom i lobbyen vidste jeg ikke, hvad jeg skulle gøre. Jeg var bange for at gå over til mor. En rund receptionsdisk var beliggende midt i hallen, som en ø midt i det åbne hav. Jeg begyndte at gå rundt om øen. Jeg gik rundt... og rundt... og rundt... det føltes som en evighed. Min nakke var bøjet i en konstant 90 graders kurve, ikke én gang kiggede jeg op. Mine tanker stod stille. Det var som om jeg intet tænkte. Verden omkring mig stod stille og jeg var ”Palle Alene i Verden”.

”Är du Phillip?” lød en stemme. En svensk guide, som dækkede de nordiske indbyggere på resortet, stod foran mig. Hun forsikrede mig om, at alt nok skulle gå. Jeg kunne ikke gøre andet end at nikke. Lukket inde i mig selv. På en køretur til min efterskole 4-5 år senere fortalte min farmor ”du var altid sådan en snaksaglig og glad dreng. Du kunne gøre alle i godt humør - men lige så snart din mor blev syg klappede du i”. Jeg har altid gjort det. Det ligger i min underbevidsthed. En forsvarsmekanisme, et produkt af frygt måske.

I et lille siderum med en trappe i midten, blått gulvtæppe og mælkehvide vægge satte jeg mig på en sofa placeret ved siden af trappen. Hoteldirektøren var pludselig til stede. En bredskuldret, gyldenbrun mand med sort, tilbageredt hår. Hoteldirektøren og en af hans kollegaer, iklædt flotte jakkesæt, spurgte mig på engelsk, om der var nogen, jeg kunne

kontakte. Efter at have fundet min fars nummer fra min stedmor, fordi jeg ikke selv kunne huske det, ringede jeg til ham.

”Der er noget galt med mor” hulkede jeg og forklarede, hvad der var sket. Far forklarede, hvordan jeg skulle forklare hoteldirektøren, hvad mor fejlede. Han forsikrede mig efterfølgende om, at han kom ned til mig, så hurtigt han kunne. Men der ville gå tid. Man tager jo ikke bare lige fra Charlottenlund til Disneyland, Paris på nogle få timer - flyet skal passe. Der går jo kun x antal fly om dagen. Han skal til lufthavnen og flyve, efterfølgende samle bagage og så til Disneyland, som også tager noget tid. Mange timer lå foran mig. Jeg indså ikke hvor mange. Det føltes som om, tiden stod stille, som om det ville vare for evigt. En ambulance ankom. Min mor blev bragt op i den. Hun blev ved med at gentage, at hun bare skulle have taget sin puls. Da vi var i ambulancen, spurgte hun en af lægerne, hvorvidt han kunne undersøge, om hun var italiensk statsborger. En forespørgsel som var lige så skræmmende som den var absurd. Selv for en 11-årig dreng.

Vi ankom til en sørgelig og grå hospitalsbygning. I receptionen herskede et grønt, råddent skær. Hvad der mest mindede om skarpt projektørlys stod ned over os, da min mor blev placeret på en bære. Hun forsikrede mig hele tiden om, at hun bare skulle have taget sit blodtryk. Far var nu igen i telefonen. Mor fortalte ham, at han ikke skulle komme herved, at det ikke var nødvendigt. Men da jeg fik telefonen, gjorde han det klart for mig, at han kom ned til mig, det var det bedste. Jeg blev ført ind i et lille rum, en slags børnestue. Der hang et billede af en bamse med kroppens forskellige organer indprentet i en børnevenlig version. Her sad jeg. Jeg ventede... og ventede... og ventede... ingen kunne fortælle mig, hvad der skete, og jeg sad alene i det rum i flere timer. Endelig kom en sygeplejerske og hentede mig. Jeg vidste ikke, hvor mor var. Jeg anede ikke, hvornår far ville komme.

De tog mig nogle etager længere op, fandt et tomt hospitalsværelse med en hospitalsseng og placerede mig der. Jeg fik to puslespil, en tegnebog og noget tegnekridt. Jeg sad nu her igen. Jeg ventede... og ventede... og ventede. Tegne. Samlede de samme puslespil med en 2-5 års aldersmærkning på igen og igen og igen. Ind imellem lagde jeg mig ned og græd. Da der var gået flere timer og klokken var syv om aftenen, stod min far pludselig i døren. Det var som at føle en lidelse slutte. Som om en vished, der har svævet i det uvisse i flere år, endelig kommer tilbage. Vi sad i sengen, og jeg lå i hans arme og græd, som jeg så ofte har gjort det før.

Min mor er skizofren. Det har hun været i hele mit liv. Sygdommen har altid været der, fremtrædende eller ikke, og min mors sygdom har på mange måder formet min person som den er i dag. Det på godt og ondt. Jeg aner ikke, om dette er en god historie, om den gør sig fortjent til noget som helst. Men jeg har aldrig haft mulighed for at bearbejde min mors sygdom på denne måde. Jeg har altid været en lukket person, jeg undertrykker

mine følelser - af flere grunde. Derfor har jeg brugt denne mulighed til det, fordi denne begivenhed for mig, er et centralt nedslagspunkt i mit liv. De fleste tror de kender mig, de pakker mig ind i deres stereotypiske kasser og antager, at de ved hvordan jeg er. Men det er de færreste, som kender mig. For at forstå hvorfor jeg står for det, jeg gør, hvorfor jeg er som jeg er, hvorfor jeg har de værdier, jeg har, må de ikke bare kende min historie, men forstå den. Det er der ikke mange, som gør.

Da min far og jeg to dage senere besøgte min mor på hospitalets psykiatriske afdeling, kyssede min far hende på panden. Det er den eneste gang, jeg kan huske at have set det.

Palles dagbog

af Alexander Vollmers-Hansen, IJG

Palle var et elskværdigt og dejligt menneske, men Palle fik en hjernesvulst, som gjorde ham så svag, at han knapt kunne stå op i mere end en time om dagen. Han havde smerter hele tiden, hvilket pinte hans familie meget at se. Derfor tog Palle den beslutning, at han selv ville bestemme, hvornår det var på tide at dø samt hvilken måde, det skulle foregå på. Det blev så for hans vedkommende ved at tage nogle piller. Alt var planlagt til mindste detalje. Han havde solgt det hus, som han og hans kone boede i, og købte en lejlighed til hende et sted i Holbæk. Han sendte hende så ud på en lang køretur med bus, så hun havde et alibi, og så han kunne dø i fred uden mistanke om mord. Man kan kalde det for en hensynsfuld afsked. Han gjorde det for sit og hans families eget bedste.

28 oktober 2014.

Kære Dagbog, jeg skal dø nu.

Alt er planlagt. Huset er solgt, Birthe flytter til Holbæk, hun er sikret økonomisk, nu skal jeg bare dø. Jeg har bedt Birthe køre langt væk i et par timer, dels fordi så har hun et alibi, men også for at hun ikke skal overvære mig hive den sidste livsenergi ud af min krop... Det er utroligt, hvordan mit liv har bygget op til det her.

Jeg har brugt det meste af dagen på at bladre dig igennem, kære dagbog, og skal jeg være ærlig, så har der været mange andre gange, hvor jeg burde have været død.

Ser jeg tilbage på alle de andre situationer, jeg har været i, så kan jeg ikke andet end at være lettere irriteret over den måde, jeg siger farvel til verden på. Jeg husker tydeligt den 18 august 1943. Dér var jeg stadig i min unge alder og var del af Dragørs hovedmodstandsbevægelse ligesom far var. Jeg var på daværende tidspunkt 15 år gammel og havde kun en tanke i hovedet: at dræbe nazister. De skulle da ikke bare komme og overtage mit land. Det var far, som oprindeligt fik mig ind i modstandsbevægelsen. Mor var meget imod det, men kunne ikke holde hverken mig eller far tilbage. Hun fortalte mig senere, efter krigen, hvordan hun bad for os, hver gang vi på mission.

Men tilbage til hvad der skete den 18 august. Der var møde i "Frit Danmarks"¹ hovedkvarter, som lå ved Birkelundgården i Dragør. Paul Sørensen², fars gode ven, var der også, og han

¹ Dansk modstandsbevægelse under anden verdens krig.

² En eksisterende Person: Paul Edvin Kjær Sørensen var del af den danske modstandsbevægelse, og blev anholdt og senere henrettet i Dragør i august 1943.

havde modtaget en sending fra London. Det var to store kasser fyldt med våben, ammunition, og et glas fyldt med Cyankalium³ piller. Inden vi trådte ind til mødet, hev Paul fat i mig og rakte mig en af pillerne i en lille beholder, og sagde: ”Jeg ved godt, at du er ung, men du ved aldrig, om du får brug for én, så her pas godt på den og på dig selv ”. Jeg lagde pillen i lommen. Det var sidste gang, jeg talte med ham. Vi nåede knapt ind til mødet, førend kaos brød ud. Nazisterne stormede ind fra begge sider af det lille skur, vi havde lånt. Bondemand Søren havde angivet os. Jeg kan huske en kæmpe panik, en masse skrig og en masse pludselig smerte. Jeg husker at se blod fra min mave, og dernæst sortnede alt for mig. Det næste minde er, at jeg vågner op om bord på vores båd. Mor græd. Far fortalte mig, hvordan han fik taget fat i mig og løb ud af skuret og stjal en af de fine motorcykler, nazisterne have kørt hen til os på. Han kørte hjem og hentede mor og kørte ned til båden, som ikke lå langt fra, hvor vi boede og så sejlede vi afsted. Far havde åbenbart formået at løbe væk fra tyskerne uden, at de opdagede det og uden at blive set køre væk. Men far var jo godt klar over, at vi ikke kunne tage hjem og gemme os. Vi måtte flygte væk fra Danmark, og på det tidspunkt var Sverige den bedste mulighed. Mor, som var sygeplejerske, havde lappet mig sammen så godt hun kunne med det førstehjælpssæt, der var på båden. Jeg var blevet ramt af et skud, men det var fløjet direkte igennem venstre side af min mave uden at ramme nogen vitale organer. Jeg havde dog mistet en masse blod, men ville overleve. Jeg tjekkede min lomme; pillen var der stadig.

Vores båd, som oprindeligt var en gammel fiskekutter, var motordrevet, og vi kom over til Sverige uden problemer, heldigvis. I Sverige var vi i sikkerhed. Vi flyttede op til fars kusine og hendes svenske mand Gösta og boede der, indtil vi selv kunne finde et sted at bo. Min far blev ved og ved med at læse i den svenske avis for at finde ud af , hvad der var sket, efter vi forlod Dragør og Danmark. Den 30. august gav han mig så avisen og bad mig læse navnene op på de modstandsfolk, som var blevet henrettet. Jeg så Pauls navn. Et indre sus af smerte i min mave kom frem. Det kunne have været mig. Jeg kunne have stået på den liste, men i stedet så var det Paul, som var blevet henrettet. Jeg løb op på det lille værelse, jeg havde, og tjekkede om jeg stadig havde pillen; det havde jeg.

Jeg har de busker på, som jeg havde på den 18 august 1943: lysebrune fløjlsbusker. Pillen er stadig i lommen. Det er underligt at tænke på, at i morges var sidste gang jeg spiste morgenmad, og at det var sidste gang, at jeg så et af Søren Ryges⁴ programmer på DR1⁵. Jeg har også taget mit sidste bad og set min kone for sidste gang. Nu sidder jeg her på

3 En uorganisk forbindelse med formlen KCN. Stoffet er meget giftigt og lugtfri. Under 2.verdenskrig blev det også ofte brugt til selvmord, i form af små piller. Det blev især brugt af modstandsmænd.

4 Dansk tv-vært, som har sit eget show om natur og planter m.m.

5 Dansk tv kanal.

vores sofa og føler mig som det mest meningsløse menneske i verden, lidt ligesom Wilhelm Dinesen gjorde.

Jeg har lige læst avisen fra i dag, hvor der var en anmeldelse af Tom-Buk Swientys bog "Kaptajn Dinesen - Ild og Blod". Det er en biografisk fortælling om denne aristokratiske eventyrer, soldat, jæger, politiker og forfatter, som hele tiden var på farten efter nye oplevelser, men som endte med at hænge sig selv på et hotelværelse. Ligesom mig så var han også ude og kæmpe fra en ung alder. Han deltog i den 2. slesvigske krig i 1864 samt kæmpede for den franske hær i den fransk-tyske krig i 1871. Han har levet som jæger i Wisconsin og levet sammen med indianere for at så at tage i krig igen i Tyrkiet. Han har hele tiden levet på farten med vilde oplevelser, så når det er, at han vender tilbage til Danmark og ikke kan komme ud kæmpe, som han plejede, så er det vel naturligt at han føler sig meningsløs, så for mig kommer det ikke som et chok, at han hængte sig selv. At skulle gå fra at være en topsoldat og eventyrer til at være en kedelig politiker i lille Danmark, må godt nok være deprimerende. På mange måder føler jeg lidt mig selv som en Wilhelm Dinesen, men på en lidt mere afslappet plan.

Jeg gik fra at være en stærkt aktiv mand til at være fysisk inhabil, og til kun at kunne ligge på sofaen. Jeg er jæger, jeg har været ude at opleve verden og rejse en masse. Jeg føler mig så meningsløs, jeg kan for pokker ikke engang tage et bad selv! Den her hjernesvulst har virkelig ødelagt mig på så mange måder. Jeg kan knapt stå op mere, og jeg har det med at glemme de folk, jeg har omkring. Det ville være bedst, ikke kun for mig, men også for min familie, hvis jeg var væk.

Det er jo ikke første gang, jeg har haft en hjernesvulst. Sidst, jeg havde én, var for 30 år siden, hvis jeg husker rigtigt. Jeg var så bange så inderligt bange for at skulle dø. Efter min første operation, som foregik så mirakuløst, at jeg kom i et ugeblad, var det eneste jeg fik af lægen en Panodil mod smerter, og han sagde, at det var rigeligt, og at jeg skulle komme tilbage dagen efter. Dagen efter var smerterne væk! Jeg var så lykkelig over mit held. Men nu er svulsten tilbage og kan ikke opereres væk denne gang. Men en pille kan stadig kurere mig imod mine smerter.

Jeg foretrækker dog selv at bestemme, hvornår, hvor, hvordan og hvilken sindstilstand jeg er i, når det sker. At ligge på et hospital som en grøntsag, hvor de forøger mit drop, indtil jeg dør, er ikke den vej, jeg ønsker at gå. I mine øjne bør man selv kunne bestemme, hvornår det er tid, og hvordan det skal foregå. Vi er trods alt voksne mennesker. Jeg tager

pillen frem nu, som jeg har passet godt på i alle disse år. Nu kan den endelige bruges til noget nyttigt.

Med det siger jeg farvel. Jeg håber Birthe, når du finder den her bog, at du ved, at jeg altid vil elske dig og være der i aftenvinden, som blæser på dit ansigt.

Din Palle.

Til minde om Palle, min mors gudfar, som begik selvmord d. 6 september 2014, lige efter sin 80 års fødselsdag pga. uhelbredelig kræft. Hans velovervejede og velplanlagte selvmord inspirerede mig til at skrive denne historie.

Erindring om den kolde krig og roekampagnen 1962

af Clara Bruun Sandbye, IJG

Det var en klar men blæsende efterårs søndag i slutningen af oktober. Det var midt i roekampagnen, så brødrene Ib Erland, Jens Karlo og Skjold Anker havde godt travlt. Jens Karlo og Skjold Anker gik med hver deres roeaftopper og skar de grønne toppe af, så hver hvid roe kom til syne skinnende i den mørke, lerede jord. Ib Erland, den ældste, havde i år fået lov at køre traktoren med oppel hjulet i hele kampagnen. Han havde set, hvordan Hansen havde gjort det de andre år og var hurtigt blevet god til sigte oppel hjulet præcist, så roerne blev trukket så skånsomt op af jorden som muligt. Desuden var det befriende at slippe for aftopperen. Ib Erland huskede tydeligt, hvordan det værkede i skulderen og overarmen efter en hel dag med de samme mekaniske bevægelser med aftopperen. Hvordan det summede og snurrede i hele kroppen, når man endelig lå i sin varme seng. Ib Erland tilbragte normalt sine søndage ved køkkenvinduesbordet, hvor han lyttede til radioen og læste avisen, eller han cyklede i skoven eller hentede skrubbegarn. Men i år, hvor nattefrosten truede med at komme tidligt, blev søn-dagene brugt på Hansens mark. Lille Ruth plejede at komme med frokosten på disse søndage, men der var stadig flere timer til frokost, da hun kom til syne på grusvejen løbende så stærkt, at hun næsten faldt over sine egne små ben. Lille Ruth råbte et eller andet, men vinden optog hendes spinkle stemme, så det var umuligt at tyde hendes ord. Det var først, da hun kom løb-ende tværs over marken mod de tre brødre, som var i færd med at losse roer op på ladet, at Ib Erland kunne tyde hendes ord. *De vender om*, skrålede hun. *De vender om!* Det var den 28. Oktober 1962. USA havde opdaget russiske missiler på Cuba og havde nu opstillet en blokade. Sovjetiske handelsskibe var på vej mod Cuba og ville dermed bryde blokaden. Frygten for en atomkrig blæste som en kold efterårsvind mellem Washington og Moskva og ruskede også i træerne på Vestlolland. I skolen havde de uddelt pjecer med titlen *Hvis krigen kommer*. Det eneste, Lille Ruth havde snakket om de sidste uger, var nervegas, atommissiler og sovjetiske spioner. Nu hoppede hun op og ned på den mørke, lerede jord med armene i vejret, og det eneste, hun kunne sige, var, at de vendte om. En atomkrig var afværget, og nu var det atter en klar søndag under roekampagnen.

Mig og Malala

af Alma Sofie Buch Olesen, NG

På min 17 års fødselsdag gik mit liv i stå. Samtidig vinder en 17 årig pige Nobels fredspris. Er det de ekstra to bogstaver i hendes navn, der gør hende sejere end mig?

Hun har en lille rynke mellem de mørke bryn, da hun holder sin tale efter at have vundet Nobels fredspris. Ordene flyder nuanceret, og hænderne er skiftevis sammenflettede og gestikulerende. Det er med håndfladerne vendt opad, at hun opfordrer hele verdens børn til at stå op for egne rettigheder og drømme og ikke bøje nakken for dem, der vil holde dem nede. Hun står selv rank med det røde og turkise tørklæde viklet om hovedet og skuldrene, og smilet er tydeligt at se, da hun fortæller, at hun vil være en politiker. En god politiker.

Selv har jeg problemer med at ranke ryggen, og det eneste jeg har viklet om mig, er min dyne. Mit vækkeur er gået i stå, og mit eneste udsyn til verden er gennem et vindue af skrevne ord og billeder. Ind i mellem, når min vej fører mig ud af sengen, lukker jeg vinduet og står oprejst. Da kan jeg mærke tyngden af mit hoved, og hvordan dette bøjer min ryg, så jeg ligner Quasimodo.

På min 17 års fødselsdag gik mit liv i stå. Jeg havde de 17 tændte fødselsdagslys foran mig, da jeg trak vejret ind og ikke pustede dem ud. En lille blafrende flamme for hvert et år, der kun kunne slukkes med mening. Jeg spidsede munden og formede et lille o, men luften forblev fanget i min mund. Mine lunger udvidede sig til uformelighed, og blodårene syntes at ville sprænges i min tinding, da jeg endelig udåndede, og da var det ikke andet end nok til at få flammerne til at blafre en smule mere.

Da hun pustede sine lys ud, så jeg det. De 17 lys var hvide, og flammerne var lyse og blafrede ikke det mindste. Hendes mørke øjne lukkedes et sekund, og da hun åbnede dem igen, trak hun vejret ind, og lod det da pustes ud med det samme. Og hvert et lys gik ud.

Massakren på Utøya

af Cecilie Brøns-Hansen, NG

I slutningen af 90'erne, var der finanskriser i Norge. Det var noget med nogle internationale valutaspekulanter, der angreb den norske krone. Min mor var højgravid med mig, da min far, som var norsk, besluttede sig for at rejse dertil for at hjælpe. Han var meget interesseret i politik. Min mor frygtede for at føde helt alene, men hun ville alligevel gerne lade min far rejse, fordi hun vidste, hvor meget det betød for ham. Så sådan blev det. Min far rejste, og mit liv begyndte.

To uger efter, at han var rejst, lå min mor på Rigshospitalet med mig i sine arme, imens politikere og demonstranter fyldte nyhederne med larm og holdninger, som ingen kunne blive enige om.

Sådan fyldte jeg også mine forældres liv med holdninger og meninger, som min mor og far var tvungen til at høre på gennem hele min barndom. Jeg blev selvfølgelig meget hurtigt engageret i den politiske verden. Argumenterne skød skarpt fra mine læber, og 12'tallerne strøg ind. Min far var lykkelig og stolt, min mor... Ja, hun var bare glad, hvis vi var.

"Sigrid, " sagde min mor tit til mig. "Bare du har hjertet med. "

På en varm sommeraften i juli 2011, sad jeg om et bål med en masse andre unge, og mit hjerte var lige dér med mig, som min mor havde ønsket. Det var sommer, men for mig var det ikke en almindelig sommer, som så mange andre 16 årige piger senere ville huske deres.

Jeg var rejst til Norge, for at følge i min fars fodspor. Vi var en masse unge, der var rejst derop med vores socialdemokratiske parti. Vi skulle bo på en ø ved navn Utøya, hvor AUF holdt en sommerlejr for unge, der interesserede sig i politik. Samfundet var vores fremtid, og vi var modige, stærke og opsatte på at gøre en forskel. Øjeblikkene var flygtige, men vi overvejede det ikke, og det var det, der gjorde dem så specielle. Så helt aldeles værdifulde.

Mit hjerte bankede. Jeg var i live. Alt andet var irrelevant.

En sen eftermiddag, gik jeg i den lille skov, der omkransede Utøya. De lige, høje stammer virkede til at fortsætte i en evighed op i himlen, og kun få stråler af smukt, gult lys kunne

slippe gennem det tætte løv, der skyggede over mit hoved. Jeg bevægede mig i takt med skovens vejrtrækning og min egen. Min veninde Gry og jeg var gået fra hytten, hvor vi midlertidigt boede, så vi kunne udforske øen alene. Meningen var egentlig, at vi skulle male nogle bannere nede i samlingshuset, men Aske, en af vores venner fra lejren, havde lovet at dække for os. Dagen var simpelthen for smuk til at være fanget i en sal.

Der var en fredelig ro over skoven, når man gik der alene, så vi sagde ikke så meget. Gry var hele tiden en meter eller to foran mig, men det var alligevel rart at mærke, at vi havde hinanden. Bag mig blev hytten lille i det fjerne, og vi kunne ikke længere mærke stemningen fra de andre unge i lejren, nu hvor vi bevægede os længere og længere ind i den tætte skov.

En flok af fugle lettede fra deres placering i et træ bag mig. Det vækkede et underligt instinkt i mig, og det fik mig til at vende mig om. Mit tempo var blevet langsommere, og Gry var nu et godt stykke foran mig. Der var helt stille i skoven, men det var ikke længere på den samme, fredelige måde. Jeg stoppede op. Gry fortsatte foran mig.

Pludselig kunne jeg se Aske i udkanten af skoven. Lige der, under træet, hvor før fuglene havde siddet. Jeg kunne kun se hans skikkelse. De lange, magre ben. Det vilde, mørke hår. Mit hjerte sprang et slag over. Jeg svedte. Min mave blev tung i min krop. Jeg vidste, det var ham, og vigtigst af alt:

Jeg vidste, at der var noget helt galt.

Aske drejede sig rundt. Hans bevægelser bestod mest af små, korte ryk. Som en hjort, der bliver jaget af noget. Noget usikkert, noget farligt. Kroppen er anspændt, øjnene stirrer i frygt, hver gang bare en lille lyd bryder skovens fred.

Aske begyndte at løbe, og min første reaktion var at løbe efter ham. Han løb langs udkanten af skoven, men samtidig løb han længere og længere ind mellem de tætte træer. Jeg kiggede efter Gry, men hun var ikke længere at se. Jeg løb hurtigt, men Aske var hurtigere end jeg. Da jeg kom til det sted, hvor Aske stod, da jeg opdagede ham, så jeg noget blinke i skovbunden. Jeg stoppede og samlede den op. Det var Askes telefon. Han var i gang med en besked. Den var ikke færdig, men modtageren var ”Mor”.

”Jeg elsker jer af hele mit hjerte...”

Nu var træerne kun grønne og brune striber, skovbunden forsvandt under mig, mit hår klistrede sig til mit ansigt. Jeg løb. Jeg var hjorten, der blev jaget i frygt og forvirring gennem skoven. Men jeg var også jægeren. Ikke tænke, bare løbe. Løbe, ikke tænke. Der er ikke tid.

Stop.

Der står han. Jeg kan se, at det er ham. Det er ham, som har ødelagt det. Jægeren. Han brød stilheden. Freden. Min fred. Han er rank og rolig, som han står der, kun få meter fra mig. Havet bruser mod øens kanter. Så opdager jeg lydene. Der er ikke stille, som i skoven. Der er skrig. Høje, hæse skrig. Han står bare der. Jægeren skuer over de vilde hjorte. De er ikke længere svære at fange, de er lige dér. Lige foran ham. Han kan bare skyde. Så falder de som alle de andre. Han vender sig om. Hvorfor skyder han ikke? Han ser mig nu. Han løfter sit våben. Lyden af hårdt metal mod blød, levende hud, men jeg kan ikke mærke smerten. Så hører jeg et bump bag mig. Aske lander hårdt på knæene. Han falder og vælter. Lige ved siden af mig. Øjnene er blanke. Død.

En strøm af billeder kørte gennem mit hoved. Træer. Mennesker. Mine venner. Gry. Iturevet tøj. Rødt. Sort. Tanker der ikke længere var mulige at kvæle. Han knuste mig. Splinter fra liv. Små bitte dele, tusindvis af skæbner. Livløse liv, skæbneløse skæbner. Han knuste os. Mine knogler splintrede til atomer. De blev ét med bølgerne og oceanerne og himlen og havet og Jorden. Min egen krop slæbte mig hen over den klamme skovbund. Tidsler og torne. Sand. Pludselig var jeg i vandet. En del af det. I hovedet løb jeg, men vandet holdt mig tilbage. Mine ben blev flydende. Bare et par skridt mere, jeg lovede mig selv, hvis jeg bare kunne kæmpe mig lidt længere ud, så kunne jeg leve. Vandet tog mig ind, og jeg blev opløst, atom for atom. Han kunne ikke fange mig nu.

Min prikkende hud blev ramt af solens stråler, og en blanding af at holde vejret og desperat at hive efter det, fik lige pludselig mine lunger til at brænde. De var varme og knitrende i min brystkasse, som et uslukkeligt bål. Små bølger vippede ind over mit ansigt og min overkrop, og de skubbede hele tiden til mit kolde legeme, som kæmpede vildt for at ligge så stille som de andre kroppe, der flød livløst rundt i vandkanten længere inde. Jeg ville åbne øjnene, men jeg kunne ikke.

Pludselig blev bølgerne kraftigere end før. Den konstante susende lyd for mine ører blev blandet med en anden lyd. Det var en dyb, brusende, mekanisk lyd. Mine ben tiggede om at bevæge sig, øjnene kæmpede for at åbne sig. Jeg ville gøre noget. Alle de mennesker.

Alle de liv. Bølgerne blev kraftigere, de skyllede ind over hele min krop, pressede mig ned og styrede mig med sine stikkende, salte bevægelser. Det var mørkt men lyst. Varmt men koldt. Levende men dødt.

Du kan ikke redde andre, når du selv er ved at blive kvalt.

Så åbnede jeg øjnene. Der var noget, der holdt fast i mig. Jeg skreg, men uden lyd. Det hev i mig, min arm, mit bryst, nu begge arme, min ryg, hele min krop. Jeg var halvt under, halvt over vandet. Flere hænder, stemmer, de trak mig højt op og bar mig. Så gik det op for mig, at disse mennesker ville redde mig.

Mit hjerte bankede. Jeg var i live. Alt andet var irrelevant.

Drøm eller virkelighed?

af Cecilia Amanda Christensen, NG

”Klokken er 18:09 den 20. oktober 2014. Jeg sidder i toget 200 meter fra Enghave st.”
Mit ansigt er dykket ned i telefonen, og poserne under øjnene hænger tungt som sten fra mit ansigt. Musikken er skruet højt op i høretelefonerne.
Tusmørket titter pludseligt frem, og stemningen i toget er rolig og afslappet.
Et ældre ægtepar og en mor med sin datter sidder foran mig. Vi er alene i kupeen, og den behagelige stilhed er så gennemtrængende, at jeg kan høre vinduet over mig klapre.
Der er uendeligt mange røde prikker på tavlen og lang vej til min mors varme nylavede lasagne. Jeg kigger på tavlen. En prik tilbage til Enghave st. En prik tættere på afslapning i sofaen med min lasagne, men så sker det uventede...

Toget bremses op. Det standser hverken hurtigt eller pludseligt. Vi tror alle, at vi er ved perronen, og folk er på vej til at rejse sig og stige ud, men dørene er låst. Blikkene flakker rundt gennem alle kupéerne, og en anspændt og kølig følelse hober sig op i toget. Vi sætter os alle ned igen. Højtalerne runger, og en mørk, forvirret og skinger stemme breder sig i toget: ”Der er sket en personpåkørsel”

Stemmen stopper brat, og jeg sætter mig overrasket ned og stirrer vildledende på ægteparret foran mig.

Pigen i kupeen spørger uvidende sin mor:

- ”Mor, hvorfor kører toget ikke?”
- ”Jeg tror der er faldet noget ud foran toget”
- ”Hvad?”
- ”Øhm, det ved jeg ikke. Et træ måske”.
- ”Hvorfor det?”
- ”Der er måske storm udenfor”.

Hun fumler over ordene og prøver ihærdigt med en dukke at aflede pigens opmærksomhed over den anspændte situation.

Der bliver stille igen. Meget stille. Jeg hører absolut INGENTING. Ingen lyd fra høretelefoner, ingen hosten, intet knitrende papir. Ingenting!

Jeg kigger intenst på uret.

Kun 5 min er passeret.

Jeg skifter mit blik til vinduet og fordyber mig i tusmørket og månens oplysende skær. Jeg

tænker ingenting, hører ingenting, sanser ingenting. Jeg er i et mørkt endeløst univers i mit hoved.

Pludselig tænder skærmen i loftet og en sætning ruller hen over den.

”Der har været en personpåkørsel mellem Dybbølsbro og Enghave, hvilket betyder ingen togkørsel det næste stykke tid”. Den ruller igennem på skærmen igen og igen som en virus på en computer.

Jeg læser ordene ”personpåkørsel” 3 gange og med et spjæt vågner mine tanker op fra deres dvaletilstand.

Hvem er personen? Hvordan er det sket? Kender jeg personen?

Der er tusindvis af tanker i mit hoved, men kun en tanke er meget gennemtrækkende.

Var det selvmord eller mord? Var det et planlagt spring eller blev en person skubbet ud foran toget?

Jeg ser billeder for mit indre blik af blod og legemsdele, som er spredt ud over skinnerne. En klump sidder fast i halsen og en kvalme presser op i den. En tåre triller ned af kinden og lander på min mobil.

30 min er passeret.

Der er stadig helt stille. Ikke et eneste ord bliver sagt.

Højtaleren runger igen, men denne gang er stemmen anderledes. Den virker opgivende: ”Ja, vi kan desværre ikke komme nogen vegne. Jeg ved I gerne vil hjem, men der er intet, vi kan gøre”.

Han virker på den ene måde vemodig og bedrøvet og på den anden side opgivende og ligeglad, som om denne situation forekommer hver dag som en rutine.

Hvad med togføreren?

Det syn togføreren må have set. Synet af blod og indvolde. En helt unødvendig, men klistret dårlig samvittighed, som vil sidde på skuldrene resten af livet over en person, man aldrig har mødt, og hver dag spekulere på, om man kunne have nået at standse. Var man uopmærksom? Var man trætt? Var der på nogen måde mulighed for at have forhindre dette? Disse tanker vil forfølge personen som en djævel resten af livet og altid ligge i underbevidstheden.

En sort sky af tanker har overtaget min opmærksomhed, men pludselig bliver jeg forstyrret af

højlydte stemmer, men værre endnu, af grin! Hvordan kan man grine? Jeg mister et kort

sekund troen på det bedste i alle mennesker, da jeg vender mig om og ser dem svinge rundt i loftet som aber i en jungle. Enten er det meget kyniske mennesker eller en menneskelig afledningsmanøvre for dem selv, for ikke at indse den tragiske situation. Det er patetisk, og sorgmodigheden i mit ansigt skiftes ud med vrede.

Folk begynder i stilhed at rejse sig og kigge ihærdigt ud af vinduet. Det er som at være fanget i et bur, men hvorfor? Jeg ved ligesom alle andre, at vi nok skal komme ud, og at det ikke vil vare timer, eftersom vi er 200 meter fra stationen. Vi er ikke gidsler af seriemordere, men jeg føler mig fanget!

60 min er passeret.

Klumpen i halsen vokser for hvert åndedræt, jeg tager. Jeg tager mine høretelefoner op til ørene for at aflede mig fra stilheden i kupeen.

Toget accelerer pludseligt og kører langsomt frem til perronen. Ingen rejser sig. Ingen tager det første skridt mod udgangen. Dørene åbner efter 2 min, og alle skynder sig ud, som kom vi løbende fra en steppebrand. Der er forvirrede og nysgerrige mennesker i alle retninger. Ambulancefolk og DSB-kontrollører, som prøver at bevare kontrol og svare på de utallige gentagne spørgsmål.

Jeg er meget nysgerrig. Jeg løber ned til den ene ende af toget for diskret at undersøge situationen, som har fyldt mine tanker den sidste time.

Men der er ingenting! Alt er væk. Jeg tipper overkroppen ud over perronen, så jeg er ved at falde forover. Ikke en eneste bloddråbe. Er denne situation en drøm? Sker det virkelig? Klumpen er blevet større. Jeg kan mærke den på min hals.

Jeg føler en tilknytning til den påkørte. Jeg ser ikke ligposen eller personen, men jeg føler jeg har mistet en slægtning. Ikke en biologisk nær slægtning. Jeg kender ikke personen. Jeg ved hverken køn, alder, udseende, men når alt kommer til alt, er alle mennesker på jorden i familie med en tilknytning til hinanden. Vi deler alle den samme skæbne. Vi bliver født, dør og har ingen anelse om, hvorfor vi er her. Jeg løber væk fra stationen. Jeg vil væk. Jeg er fortabt og prøver forgæves at finde en bus, som kører til Herlev.

To damer står ved siden af mig. De fortæller mig, bussen er kørt. "20 min" til næste bus står på skiltet. Jeg har brug for at snakke. Brug for at få det ud, og det gør jeg. Jeg fortæller dem hele historien fra start til slut, imens de kigger betagende på mig. Jeg føler

mig lettet, men hvorfor deler jeg tragedien med tilfældige damer, når stilheden i toget var uendelig? Hvorfor snakkede vi ikke med hinanden i toget? Det er underligt. Det er som om, jeg er kommet tilbage til virkeligheden. Er det virkelig sket? Jeg afslutter hurtigt min sætning til damerne og løber tilbage til perronen.

Jeg løber ned af trapperne og kigger op. Alle er væk. Ambulancen er væk, de forvirrede mennesker er væk! Her er helt stille, stille igen!

Tsunamien 2004

af Freja Lillevang Sørensen, NG

*Lær os at holde tal på vore dage
så vi får visdom i hjertet.*

Jeg er lille, ligeså er min verden.

Oppe ved vores gamle sommerhus står tiden stille, når havet og himlen samarbejder med den disede tåge om at smelte sammen til een endeløst gråskinnende flade. Det føles så lige til at række hånden direkte op til skyerne. At svømme ud til den usynlige horisontlinje, der ligger et sted uendeligt meget længere væk end, jeg har lyst til at tro på.

Dagen før juleferien begynder, danner et overpyntet guirlandehelvede rammen om vores klasseværelse, og vores små 2. klasses verdener er allerede optagede af risengrød og julegaver. I den næstsidste time fortæller vores naturfagslærer, en midaldrende, lettere foroverbøjjet mand, at der dør et menneske i sekundet.

Der bliver skramlet med skoletasker og utålmodige madkasser, og en af drengene er i gang med at tegne en flyveøgle. Enkelte rynker panden, kigger undrende op på vores lærer. Der er intet vi kan gøre, for det er naturens lov, siger han. That's life. "Hvem han så end er, ham Leif," tilføjer han og kigger tilfredst ud over klassen. Det trækker i musklen omkring mit venstre øje. Uret over tavlen tikker afsted, alligevel er det som om alt med ét står stille.

Isnende stilhed. Tågens tavshed er larmende, pulsen sidder i den øverste del af min hals, lige ved øret og råber hver gang jeg sætter farten op. Pludselig er grænsen ovre på den anden side så uendeligt langt væk, at jeg får lyst til bare at løbe den anden vej, gemme mig fra alle de ting, der kan dræbe og ødelægge mit harmoniske liv. Det er som om alt begynder at sejle og bliver til mærkelige rumvæsener, og mænd lavet ud af kassettebånd. Alt det trykke er som revet ud af min sjæl og sidder og griner af mig oven på kasserne i skabet i soveværelset, hvor jeg samme nat får 41 i feber og hallucinationer. Himlen bliver brat vendt om, vandet drejer og oversvømmer himlen med sin ligegyldighed, sin ustyrlige styrke. Der dør et menneske i sekundet.

Juleaften er en ubekymret lysfest. Flæskestegen bliver spist, og mens mørket stille falder på, holder jeg min mor og mormor i hånden og synger med røde julekinder om Guds engle små.

Men da juleaften er slut, er det som om december nu kun vil byde på evindeligt, bidende

kulde, kedsomhed og uendelige mængder visnet gran på gulvtæppet. Intet til at distrahere mig fra at lade min naturfagslærers ord trænge sig lidt mere ind.

Søndag aften ligger jeg på mit værelse og lytter til en dame, der fortæller om Pippi Langstrømpes frygtløse bedrifter. Jeg hader når stemmen når til den sidste historie inden båndet skal vendes. Det er historien, hvor Annika mærker en kold hånd om hjertet, da Pippi holder afskedsfest og skal bo på en øde ø i Sydhavet med sin far, men jeg når aldrig dertil. Min mor har skruet op for lyden på det lille fjernsyn i køkkenet, jeg går derud. Smørret bruser på panden med løg og gulerødder, og damp stiger op i emhætten, der brummer og forsøger at overdøve den lettere febrilske mand, der fortæller noget om en Tsunami. Min mor stryger mig over håret, hendes blik er rettet mod skærmen. Hun skruer ned, vender sig mod mig. Fortæller, at en stor flodbølge har ramt en masse mennesker i Thailand, og at de er druknede. Det er derfor manden i fjernsynet ikke er glad. Min mors rolige øjne gemmer bag chokket over denne pludselige tragedie og korrespondenten rynker sin pande, mens billeder fra skrækslagne menneskers mobiltelefoner viser ødelagte biler, sønderrevne træer, knuste både og stuer, hvor vandet fosser ind fra alle sider. Tusinder af mennesker, der løber fra at blive fanget af det altødelæggende, stuetempererede havtæppe. Korrespondenten trækker vejret pibende ind gennem næsen, hver gang han har afsluttet en sætning. Min mave er tom, alligevel irriterer det mig.

Jeg siger 'nå' og går ud.

De efterfølgende dage går verden udenfor amok. Tilbage i skolen sidder sladre-Celie og gentager alt, hvad hendes forældre har fortalt er frygteligt ved ulykken, og jeg gentager alt det mine forældre og korrespondenterne har sagt for ikke at være en for stor taber.

Jeg trækker vejret på en god måde deroppe, i tågen og især der, når det kun er den lille, nedlagte badebro og mågernes skrig langt borte, der kontrasterer til den kæmpe store verden, der skuer for øjnene af mig. Det kæmpe scenarie, der er i gang med at tælle vores dage på den ene eller anden måde og hurtigere, end vi vil turde tro.

Hvad er vi, hvis vi ikke selv tør tælle dem?

Månelanding

af Jacob B. Sloth Neimanas, NG

Jeg var på spanden. Jeg sad på kasinoets toilet. Lugten i rummet passede meget godt med, hvordan jeg havde det. Jeg vidste ikke, om der var andre mennesker, men på det tidspunkt var jeg også rimelig ligeglad. Jeg synes, at alle har lov til at græde, når de lige har tabt 150.000 dollars, som i øvrigt var de sidste penge, de havde. Jeg sad og udtænkte mig måden, jeg skulle dræbe mig selv på. Jeg ved godt, at det lyder dystert, men i ved ikke, hvordan det er før I sidder med bukserne nede uden en eneste øre. Jeg tænkte: Broen kunne være et meget godt valg. Jeg har jo altid set "The Golden Gate", som noget majestætisk. Efter at have siddet og tænkt lidt, besluttede jeg mig for at tage ud til broen.

Da jeg trådte ud af døren til toilettet, havde jeg retning direkte mod udgangen, men selvfølgelig var der en person, der skulle redde mit liv. "Hey Tony, kom lige og hør det her." Det var Jeff, der råbte efter mig. Denne ynkelige mand, der har siddet i kasinoets bar de seneste tyve år i håb om, at hans drømmekvinde en dag kom og satte sig ved siden af ham. Jeg spurgte ham engang om, hvorfor det lige var på kasinoet, at han ventede på hende. "Mange mennesker kommer her for at prøve at opnå lykke med de penge, de vinder. Jeg vil prøve at opnå lykke med den kvinde, jeg finder." Jeg så mig omkring i kasinoet. Jeg ville ikke have, at der var nogle, der så mig snakke med Jeff. Han havde fået det omdømme, at han bare var en taber, som ikke gjorde noget eller nogen glæde. Det var egentligt ret mærkeligt, at jeg overhovedet tænkte på det, når min plan var at forlade jorden og lægge alt bag mig. Jeg gik hen til Jeff. Den velkendte lugt af sved og peanuts mødte mig, da jeg stillede mig foran ham og spurgte, hvad jeg skulle høre. "Har du hørt det om månelandingen, Tony?" spurgte Jeff med glimtende øjne. "Ja, jeg ved godt, at de snart lander på månen, Jeff." svarede jeg med den tro, at Jeff var blevet endnu dummere, end han var før. "Nej, dit fjollehoved, har du ikke hørt om det væddemål, som kasinoet tilbyder?" sagde Jeff så og kiggede på mig med åben mund. Der lå rester af peanuts i munden på ham. Den åbne mund gjorde, at han fik 2 ekstra dobbelthager. Jeg væmmedes indvendigt, men viste det selvfølgelig ikke. Jeg var nu alligevel interesseret i det, han snakkede om. "Nej, hvad går det ud på?". "Man kan byde på, hvem der tager det første skridt på månen. Armstrong, Collins eller Aldrin." svarede Jeff helt høj på at fortælle mig dette. Jeg tror, at det var fordi Jeff altid har været interesseret i Den Kolde Krig. Jeg kiggede på ham. Jeg smilte så meget, jeg kunne. Alle mine bekymringer forsvandt. Penge, selvmord, Jeffs fedme og dårlige hygiejne på grund af denne afgørende faktor: Jeg kendte Neil Armstrongs far. Han måtte da vide det.

Efter trods alt at have sagt tak til Jeff for at fortælle mig dette, så jeg mig omkring i kasinoet igen. Der var nu flere mænd, der kiggede undrende på mig. Nogle fniste lidt, andre kiggede bare, nærmest skulede. Jeg hørte endda en af dem sige: "Han må være blevet psykisk syg. Han har jo lige tabt 150 stærke." Fjolser. Så gik jeg ud af kasinoet. Larmen fra trafikken irriterede mig slet ikke. Ikke den dag. Alt virkede mere overskueligt. Jeg var ikke længere på vej til broen. Jeg skulle direkte hjem og ringe til Neils far. Mit hjerte bankede hurtigere end nogensinde før. Jeg indåndede den friske luft, eller jeg indåndede luften i San Francisco, så frisk den nu end var. Jeg gik med hurtige lange skridt og et kæmpe smil på læberne.

Jeg gik ind af hoveddøren til min lejlighed og løb op ad trapperne. Jeg løb forbi alt det, jeg havde været bange for tidligere. Den halvpsykotiske mand på 1. sal, værelset der havde lugtet af død lige siden jeg flyttede ind og ikke mindst min gamle nabo, fr. Mason, som jeg kun har set 2 gange, men som jeg altid kan høre se gyserfilm om aftenen. Jeg stod foran min dør, da en gammel bekymring pludselig opstod i min hjerne: Penge. Hvordan i alverden skulle jeg få fat i de penge, jeg skulle byde med.

Jeg trådte ind af døren. Jeg stod med et langt lavere humør, end det jeg havde haft 1 minut tidligere. Jeg havde nogen ideer, men jeg måtte indse, at det ville blive svært, at få fat i nok penge til, at buddet ville have nogen nytte. Jeg kom til at tænke på broen igen. Jeg åbnede mit køleskab for at se om der var noget spiseligt. Lugten der mødte mig indikerede, at det ikke var tilfældet. Jeg stillede mig ved mit vindue og kiggede ned. Jeg boede tæt på China Town, så det var ikke sjældent at man så en kunstig drage eller to, men den jeg så på gaden den dag, var der noget anderledes over. Den virkede så virkelig. Jeg så rundt i min lejlighed, det hele var så tomt. Mine øjne faldt på avisen på bordet. På forsiden var der et billede af rumraketten. Jeg satte mig ned og så på det. Lige med et så jeg det. Det der reddede mit liv for anden gang den dag. Der var en annonce. Man kunne tage et lån, der måtte løbe helt op på 50.000 dollars. Jeg havde aldrig set så stort et lån, jeg troede at det var for godt til at være sandt. Jeg rev annoncen ud og skyndte mig ud af døren.

Jeg løb igennem San Franciscos gader. Jeg nev mig selv, for at sikre mig, at jeg ikke drømte. Jeg kom til banken, og gik ind. Jeg stillede mig bag i køen til at tage lån. Jeg så på medarbejderen, der lånte penge ud. Jeg smilte for mig selv. Hellere leve et hasarderet liv, end at se ud som hende. Efter at have taget lånet, puttede jeg pengene i min frakkelomme og løb hele vejen hjem. Aldrig havde San Francisco været så smuk.

Ligeså snart jeg kom hjem, ringede jeg til Neils far. "Ja, det er Stephen." Mit hjerte bankede

hurtigt igen. “Hej Stephen, det er Tony. Jeg håber ikke, at jeg afbryder dig i noget, men jeg er altså spændt omkring, at Neil skal lande på månen. Hvor meget har du egentlig hørt om selve rejsen?” spurgte jeg interesseret. “Nå, hej Tony, godt at høre fra dig. Ja, altså de er jo snart deroppe, de bør være fremme i morgen. Jeg burde nok ikke sige det, men jeg er ret oppe at køre over, at min søn bliver den første mand, der går på manden, det fortalte han mig fortroligt før de tog af sted!” Jeg kunne ikke tro mine egne ører. Jeg lagde på. Jeg tog frakken med pengene og løb ud af døren, gennem China Town, forbi banken og stod så foran kasinoet. “Nu kan de bare vente og se.” sagde jeg på den sejeste måde, jeg kunne. Jeg trådte ind. Nogle få vendte sig om, for at se, hvem der var kommet, og de der gjorde puffede undrende til deres makker og pegede på mig. Stemningen på kasinoet var som altid. Høj musik, klirrende ølglas og plørefulde mænd, der søgte lykken. Jeff så også på mig. Jeg gav ham et nik og gik hen til den bod, hvor man kunne byde på “Den Første Mand på Månen”. Jeg kunne høre nogen grine bagved mig. Der var kun en i køen, jeg stillede mig bag ved ham. Jeg troede, at mit hjerte ville gå i stå, da jeg så hvad Neil gav igen. Neil gav 10 gange igen. Det ville sige at jeg ville vinde 500.000 dollars. Manden foran mig blev færdig og så skævt til mig. Jeg stillede mig foran kvinden ved boden. “Jeg vil gerne byde 50.000 dollars på, at Neil Armstrong bliver den første mand på Månen.” Jeg så ud af vinduet og op på Månen. Stadig den dag i dag vil jeg vædde på, at jeg så rumraketten.

Tusind stykker

af Lærke Andreasen, NG

De snakker ikke om andet end bomberne i Boston. Nyhederne er fyldt med det, og hver dag fortæller de os det samme, som de også fortalte os i går. Det er her midt i kaosset, jeg indser, hvor grotesk verden er. Jeg opdager, at hvis du bare er pæn nok, vil mange tilgive dig for alt. Jeg ser, hvordan en morder pludselig får stjernestatus. Jeg ser, hvordan nogen er klar til at tilgive ham. Jeg væmmes ved det, mærker hadet stille koge i mig. Jeg begynder at opdage det monster, vi alle bærer rundt på. Det står for alle vores dårlige sider, og nogens monster er større end andres. Først forfærdes jeg over det og skaber afstand til alle, men langsomt vænner jeg mig til dem. Jeg prøver endda at imponere disse monstre, men det lykkes ikke. Måske er mit monster bare for stort.

Som tiden går, forsvinder monstrene igen, og verden er ikke så grotesk, som den var engang. Jeg glemmer fortiden og tror optimistisk på fremtiden. Jeg løber med høj fart gennem livets eget løb, og for en gangs skyld er jeg nok det, de kalder lykkelig. Så springer bomben. Det er ikke nogen rigtig bombe, men det gør den ikke mindre smertefuld. Den sårer mig og river mit indre fra hinanden. Jeg opdager min egen dødelighed, og de endnu ikke heledede sår på min sjæl springer op igen. Min mors grædende ansigt sidder ætset fast på min nethinde. Hun har fået konstateret kræft i knoglemarven og kan aldrig helbredes. Hun lever, men samtidig ved jeg, at hun aldrig vil overleve det. Hun vil leve med kræften i mange år, og når hun forlader mig, vil kræften være hendes følgesvend. Tanken om, at hun forlader mig, er ikke den værste. Jeg har altid vidst, at vores veje engang ville skilles. Det er tanken om, at der en dag vil komme et tidspunkt, hvor jeg ikke vil kunne kramme hende, uden at hun brækker samtlige knogler i kroppen, der knuser mit hjerte.

Jeg har prøvet, så godt jeg kan at klistre min indre sammen igen, men nogle gange falder et stykke ad mig af og får tårerne til at flyde. Det kan ske når som helst og hvor som helst, uanset årsagen.

Jeg er begyndt at se monstrene igen, men jeg er ikke bange længere. De er en del af livet, en del af hvem vi er, og der er intet, der kan ændre på det. Jeg har igen opdaget, hvor grotesk verden er, men hvordan glemmer jeg det igen?

Jeg kan godt lide at se alkoholikere spise is

af Mathilde Oline Millnes Lieberkind, NG

Starten af foråret og alting smilte til mig. Min lille fungerende familie og jeg gik med fremskudte bryster. Duften af blomster fra en ikke genkendelig tid efter en lang og kold vinter. Dog prydede de mine næsebor. Jeg beundrede alle de mange farver. Min familie og jeg købte is for at byde foråret i møde. Vi fik hver vores kugle. Den kolde kildrende fornemmelse af is, der langsom flyder ned gennem halsen og bosætter sig på maven og balderne. Det var lang tid siden vi havde gjort noget sammen - alle sammen. Nu gik han bare så uskyldigt og slingrede og slikkede og slubrede og skabte sig. Jeg kan lide at se alkoholikere spise is. De bliver til små sorgløse børn uden blik for andet end den prangende is. Det var nyt at se ham som et menneske. Alt det spektakel fra ungdomshuset, politiet og balladen ophørte. Der var ingen råb, kun latter. Min søster og jeg går oppe foran, og slikker os rundt om munden efter isen. Jeg hørte en mærkelig lyd, et gisp, et bump, en forskrækket hvisken. Jeg kigger bagud. Hans slingren var gået fra slingren til fortumelse til ubalance til fald. Det var ikke kun ham der var gået i stykker, isen lå spredt på gaden. Jeg husker alt fra den dag. Jeg husker hvordan jeg fandt hvile i den splattede is. Hvordan den var knækket og nu langsomt fyldte revnerne og oversvømmede tyggegummiene. Som en rasende gruppe unge der banede sig vej gennem gaderne. Jeg husker hvordan jorden begyndte at skælve. Det var ikke kun Ungdomshuset der faldt, det var også ham.

Jeg kan godt lide at se alkoholikere spise is.

Jeg kan godt lide at se min far spise is.

Alt smuldrer

af Naja Støckel Jessen, NG

Selvfølgelig husker jeg det, hvem ville ikke. Juleferien år 2004. Men dog tror jeg, at det står klarere for mig end for mange andre. Hele december havde været en vidunderlig måned, med pebernøddebagning med mor og storebror og konfekt-lavning med momse og Christian. Juleaften stod på den traditionelle julemiddag. Med flæskesteg, and, brune kartofler og risalamande. Og selvfølgelig med dansen om juletræet, og gaveoppakningen-én gave af gangen.

Hele familien så til, mens gaven nænsomt blev åbnet. Næste pakke blev hentet af lille mig, i den fineste julekjole med fine røde og sølv pailletter. Ned på maven og ind under det fint pyntede juletræ, finde gaven der lå længst inde hvor mit navn stod på. Hen til familien igen i de store lædersofaer, og læse navnene op der stod på til og fra kortet. Så ned på gulvet og pakke den op.

1. Juledag en velsignelse. Hygge med mor, far, bror, søster og Christian. Intet at lave, ud over at se på de dejlige gaver, man havde fået dagen før.

2. Juledag skete katastrofen, men ikke min katastrofe. Nej katastrofen i Thailand, ikke noget der betød noget særligt for mig. Hele verden så til, mens bølgen væltede ind over Sumatras kyst og ødelagde huse, hoteller og smukke strande, men vigtigst af alt liv. Familier mistede medlemmer. Koner mistede mænd, børn fædre, forældre sønner. Men mig, jeg mistede ikke noget lige den dag. Nej det kom senere hen i ferien. På Sumatra flygtede folk for deres liv, op i træerne, mens de så deres verden omkring sig smuldre og blive skyllet væk med høj fart forbi dem. Men min verden smuldrede ikke den dag- det kom først senere.

Jeg var til julefrokost hos min onkel og tante den dag, og vi væltede os i mad igen den dag. Det var hyggeligt ud over det sædvanlige. Selvom vi godt kendte til katastrofen allerede fra morgenstunden, skulle den ikke ødelægge vores julefrokost, med lækker mad og pakkeleg. Som dagen gik, kunne vi selvfølgelig følge med i, hvad der skete verden over, når bølgen ramte kysterne. Men vi bekymrede os ikke om det, hvorfor skulle vi dog det? Det betød jo ikke som sådan noget for os. Vi hyggede bare videre. Vi kendte jo heller ikke til omfanget endnu. Det kunne jo være, at det kun var 100 mennesker, der var blevet dræbt. Hyggen sluttede og mor, far, Nicolai, Mille og jeg tog hjem igen. Jeg blev puttet i seng, og jeg blev spurgt om det nu havde været en god jul indtil videre? Jeg svarede, at den indtil videre have været den bedste jul nogensinde. Der vidste jeg jo endnu ikke, at det ville blive den juleferie, der indeholdte den oplevelse, der har lavet de dybeste ar på mig nogensinde.

Jeg kunne høre at fjernsynet blev tændt nedenunder i stuen. Jeg kunne høre den kendte

melodi fra 21 tv-avisen på DR1. Hovedhistorien var tsunamien. Jeg faldt i søvn, hørte ikke mere- drømte mine lillepigedrømme om lyserøde prinsesser og regnbuefarvede enhjørninger. Det blev 3. Juledag, katastrofen i Thailand rørte mig stadig ikke. Det var stadig det, der blev snakket om både i radioen og i fjernsynet. Men jeg var da ligeglad. Jeg var en lille pige uden bekymringer, og uden tanke på resten af verden. Min verden var i Herlev- hjemme i villaen, så hvorfor skulle jeg bekymre mig om, hvad der skete på den anden side af jordkloden?

Det blev den 28. og den dag stod den på en tur i det lokale center, og få byttet diverse gaver, vi havde fået dobbelt af. For mit vedkommende stod den på en tur forbi den lokale guldsmed for at få lavet de fineste piercinger i øreflipperne. Ingen gråd eller umulighed, nej bare en glad lille pige og en far der ikke var helt vild med, at der blev lavet huller i hans lille øjesten.

Den 29. Endnu en dag med julefrokost. Denne gang hos Christians familie i Brøndby. Igen lækker mad og hyggelig stemning. Det var først da vi skulle hjem problemerne kom. hjemturen foregik med bus og tog, for mor og far havde jo både fået snaps og øl. Da vi skulle ned til bussen, sakkede far bagud, men der blev ikke tænkt nærmere over det. Først da han var nået op til os andre og var forpustet, vi tænkte kun, at det var alderen, der var begyndt at trykke. Han havde jo rundet de 50.

Den 30. Mig, far og Dan var ude og handle ind til den helt store, lækre nytårsmiddag i Metro. Jeg sad på den store vogn og dikterede, hvad der skulle tages ned fra hylderne og hen på vognen. Igen en hyggelig dag, ingen stress og jag. Hjem igen, få puttet det hele i køleskabet og så videre. Så lidt aftensmad, en film og så på hovedet i seng.

Den 31. December- nytårsaften indtraf katastrofen- Denne gang min katastrofe. Jeg vågnede tidligt om morgnen, men ikke på grund af spænding. Nej, på grund af min mors bekymrede stemme, min fars voldsomme hosten, min søsters gråd og brors fortvivlede trøsten. Jeg kunne finde ud af, hvad der skete, jeg stod ud af min seng på mit lyserøde værelse og gik ud på gangen. Ingen så mig. Jeg kunne se min far stå med hovedet over vasken på badeværelset og hoste. Der kom noget ud af hans mund, men det var ikke normalt gulligt slim. Nej, det var en blodrød væske, som stod ham ud af munden. Jeg kunne ikke se min mor, men kunne høre hendes fodtrin ned af trappen, hendes gang hen til telefonen og hendes stemme, der knækkede af gråd, når hun snakkede i telefonen. Jeg så min søster og bror sidde sammenkrøllede på gulvet i gangen, helt tæt sammen. Tårer der løb ned af min søsters kinder, og tårer der sad i øjenkrogen af min brors blå øjne.

Men der stod jeg midt i gangen i min lilla natkjole og vidste intet om, hvad der foregik omkring mig. Min mor kom op ad trappen nærmest løbende, med en bærbar telefon i hånden, gik ud til min far og spurgte ham, hvordan han havde det. Han kunne nærmest ikke svare, for hosten ville ikke stoppe, og blodet stod ham ud af munden for hvert host. Min mor forklarede i telefonen, hvad der var galt. Men jeg hørte intet, for min verden smuldrede omkring mig. Alt forsvandt fra mig, som da tsunamien skyllede ind over kysten på Sumatra. Jeg kunne se, hvordan alt blev revet ned og skyllet væk. Min verden faldt sammen.

Jeg så min familie blive revet i stykker, uvidende om den nogensinde skulle blive hel igen. Jeg så min far blive skyllet væk fra mig, mens jeg sad oppe i et træ og så på. Beskyttet og uvidende om, hvad der skete omkring mig. Jeg faldt sammen, troede det hele var en drøm, løb tilbage til min seng på mit lyserøde værelse og trak dynen op over hovedet. Men det var ikke en drøm, for kort tid efter hørte jeg sirenen fra ambulancen, to mænd der kom løbende op ad trappen og min far, der forsigtigt blev lagt på båren og transporteret ned til ambulancen. Resten af min familie der gik ned og så min far blive kørt væk med fuld udrykning. Alt imens jeg lå rædselsslagen under min dyne, og ventede på, det hele skulle være overstået, men det blev aldrig overstået.

For min verden brød sammen den dag. Den dag i dag er den stadig ikke blevet genopbygget. Jeg ved ikke, hvor lang tid der vil gå, før det ikke er en begivenhed i mit liv, som jeg vil tænke på hver dag. Den dag mistede jeg min far. Han blev revet væk fra mig, som da tsunamien skyllede ind over Sumatra.

Under den røde himmel

af Sarah Menet-Ali, NG

Kampen mod de beskidte.

Kampen mod rotterne.

Kampen mod pesten og dem, der kunne gøre oprør mod regimet.

En dato, en dato, der står så klart, men dog er skjult i både historiebøgerne og samfundets dybe mørke.

Den 23. februar 1988, præcis samme måned som jeg blev født, dog med ni år imellem.

Ingen kan huske den 23. februar, mens nogen kan huske den 5. for der blev jeg født.

Folk ryster på hovedet, de kan ikke se og ej heller kunne de uskyldige i gaskamrene.

De smiler skævt og fyrer en vittighed af, mens jeg betragter dem og ser det som et nederlag.

For ville folk ikke stille spørgsmålstejn ved det? Om de tanker i mit hoved? Det er jo som sagt ni år før jeg blev født og yderligere 26 år siden, den dag i dag, men dog kan jeg ikke glemme.

Jeg kan ikke glemme, at jeg i min moders mave med et bankende hjerte havde blodet i mig. Blodet, der før blev spredt på gaderne, ørknerne og fliserne. Blodet, der kun blev udgydt, fordi man var anderledes, og derfor havde man ikke ret til at leve. Mens jeg udviklede mig fra blod til foster, fik mine forfædre taget deres land fra sig og blev stemplet som fremmede.

De måtte ikke tale deres sprog.

Jeg åbner munden for at tale, men der kommer intet ud, for min stemme drukner med det bankende hjerte. Dog stopper andres hjerter, og de stemmer, der før druknede af hjertebanken, gurgler nu af det tykke blod og de regnende tårer.

Jeg bevæger mig.

Men samtidig er der mange andre, der indespærres uden at kunne slippe fri. Der er ingen tryghed hos dem, der er ingen mor, der kan beskytte dem, for hun ligger død på gaden.

Jeg rør ved indersiden af min mors mave. Jeg kan mærke noget klæbrigt, men dog er det varmt. Varmt som i en evig tryghed og ikke varmt som ild, der slikker huden væk.

Skrig, der er skrig overalt.

Men disse skrig kan også symbolisere alt.

Liv, død, håb og sorg.

Der var mange skrig den dag.

Den 23. februar 1988.

Den 5. februar 1997.

Dog var det to forskellige skrig, for mens mit folk fik taget alt fra dem under en rød himmel, kom jeg til verden omringet af glæde, mens sneen udenfor var så hvid som den kunne være. Al-Anfal.

Man kaldte den en hemmelig kampagne.

Verdenen var tilfreds.

Det samme var jordmoderen under scanningen, i hendes øjne var jeg ikke fremmed.

Dog kan jeg ikke stoppe med at bevæge mig. Min mor smiler og holder om sin mave, mens en anden mor græder og opdager en blodig klump under den røde himmel.

Boblerne strømmer ud af min mund og mine små lunger trækker vandet ind. De fungerer optimalt og med iver fyldes de med vand, mens andres fyldes med røg fra de kemiske bomber.

Keeekemiske Ali.

Jeg kender også en Ali, en Ali der ligner en honningbjørn.

Men kemiske Ali... Han er noget helt andet.

For med ivrige hænder blander og griner han, gør sig klar til en mønstret operation, der ligner en børnehavetegning på sit værste. En børnehavetegning, hvor tuschen knækker ved 8. Hvilket giver ret god mening, for 8 angreb var der i alt.

Skoler, moskeer og offentlige steder blev bombet, og imens kunne jeg stille og roligt svømme rundt uden en tanke om omverdenen eller de brændende pulveriserede kurdiske byer.

1 million mennesker uden hjem.

Omkring 80.000 dræbte og flere tusinde ødelagte landsbyer.

Jeg åbner øjnene, vandet siver langsomt ud.

Mine lunger gisper efter vejret, og min krop vender sig 180°. Maven trækker sig sammen, og min krop presses nærmest væk. Mit indre går i panik, og jeg svømmer bagud for at kæmpe mig tilbage. At kæmpe for noget, det er nemlig det, vi altid har gjort.

Selv uden midler og hjælp var mange i stand til at kæmpe og beskytte deres familier, selvom de fleste i sidste ende blev presset væk, ligesom jeg blev presset ud.

Fødslen tog over 4 timer, mindre tid tog det at dræbe kurderne i landsbyerne med nervegas.

Jeg så lyset, mens de så mørket.

Manden med flasken

af Sidsel Aggerholm Villadsen, NG

Jeg kan huske dengang min søster og jeg glade løb rundt. Vi løb og legede i solskinnet i vores store have i sommerhuset på Bornholm. Vi gik tit på stranden for at bade, og når vi kom tilbage ville vores far sprøjte sandet af os med haveslangen. Dengang havde vi ingen bekymringer. Vi gik ikke rundt og undrede os, om flasken havde taget over igen. Dengang tog den først over, når vi var blevet puttet trygt og uvidende i vores køjesenge. Det var først, da vi blev ældre, at vi mødte den nye ven af familien.

Den egyptiske revolution begyndte i januar 2011. Det startede med små fredelige demonstrationer, men spredte sig hurtigt, og demonstrationerne blev mere og mere blodige. Den tidligere egyptiske præsident Hosni Mubarak havde lovet ved sin indsættelse, at frie kandidater kunne stille op til valg, og han var derfor en velset præsident. Da det muslimske broderskab blev indvalgt og fik mere magt, blev dette løfte brudt. Det var enden på demokratiet i Egypten og begyndelsen på korruptionen.

Der sidder en mand ude i havestuen. Han ligner én, jeg engang kendte og elskede. Men denne mand er anderledes. Han sidder med ryggen til stuen, med ryggen til det hyggelige og trygge, han engang var med til at skabe. Den halvtomme flaske står på bordet. Mandens eneste ven i denne tid. De er altid sammen, og de har hemmeligheder som andre kun kan gisne om. Flasken hiver manden tættere til sig, og fæstner sit greb dag for dag. Ved siden af ligger den blå Manitou pakke, og det fyldte Stelton-askebæger står faretruende tæt på kanten. Manden og askebægeret har dette til fælles. De er begge fyldt til randen af noget usundt, klar til at flyde over. De står begge på kanten, varslende om snart at tippe over. Og det skulle da også ske, at manden faldt. Han faldt og blev på bunden. Det samme gjorde Hosni Mubarak, der afgik den 11. februar 2011, efter de mange demonstrationer.

Kort inden var mine forældre flyttet hver for sig. Min mor, søster og jeg flyttede ind i en lille lejlighed i Vanløse. Min far flyttede alene ind i sit nye fængsel. Et lille hvidt hus i Brønshøj. Han flyttede ind i sit fængsel i februar 2011. Den 2. juni 2012 blev Hosni Mubarak idømt livsvarig fængsel for bl.a. at have beordret drabene på mange demonstranter.

Efterhånden var det eneste jeg så af den nu fremmede mand, hans ryg. Hans nakke begyndte at hænge mere for hver aften, han tilbragte, alene, ude i havestuen, med kun flasken som ven og styrke.

Hyggen inde i stuen var blevet til frygt. Vi gik som på nåle for ikke at forstyrre manden bag glasdørene. For hvis han kom ud fra sin hule, kunne man ikke slippe uskadt derfra. Når han endelig talte til én, efterlod hans ord dybe ar på sjælen.

Vi stoppede alle med at være hjemme. Jeg havde min daglige gang på Christiania, min søster var altid væk, og min mor var helt forsvundet. Ikke fysisk, men psykisk. Vi demonstrerede alle på vores egen måde imod tyrannen, der stadig sad på magten inde fra hans palads. Atmosfæren i huset i den sidste tid, vi boede der, var uudholdelig. Det var i denne tid, jeg drømte mig tilbage, til de solskinsrige dage, hvor min søster og jeg løb grinende rundt i haven, mens min far jagtede os med haveslangen.

Efterhånden bringer disse minder ingen glæde længere. Kun sorg. Jeg har mange gange givet flasken skylden. Hvis det nu var den, der var faldet og smadret på bunden, kunne det være vi stadig var en samlet familie. Men én knust flaske kan ikke redde, hvad der blev ødelagt mange år inden. I Egypten er forholdene i bedring. Der skal holdes valg, og folket er forhåbningsfulde.

Det var i denne periode, at min far fik den idé, at jeg var sindssyg. Og jeg spillede da gerne med på idéen. På dette tidspunkt var mit had til mine forældre så stort, at jeg hellere end gerne, ville indlægges et sted, langt væk fra dem. Men desværre måtte lægen erklære mig normal. Så normal som et brændt barn nu kan være. Noget i mig ønskede, at jeg var sindssyg. At kunne konstatere, at det var grunden til min opførsel. Jeg bildte endda lægen ind, at jeg så syner, og tegnede ham en fin tegning af et egern ved navn Simon.

Jeg så Simon første gang til Christianias 40 års fødselsdag. Min bedste veninde og jeg var flygtet fra virkeligheden og nød at være sammen, uden frygten. Vi gik forbi torvet, og mens vi slentrede hen af den mudrede sti, så vi begge en regnbue. Det var ikke en normal regnbue. Det var Simons regnbue. Simon stod på to ben som et menneske og var iført piratshorts med dertil hørende skjorte. Det var dog klappen for hans ene øje, der gjorde ham speciel. Han var os. Klappen for det ene øje betød, at han kun kunne se halvdelen af virkeligheden. Den anden halvdel kunne han frit selv bestemme. Jeg ville heller ikke se hele virkeligheden. Jeg ville kun se den halvdel, jeg selv kunne bestemme.

Når jeg nu sidder og tænker tilbage på den tid, ville jeg ønske, at det var gået bedre i Egypten. Det muslimske broderskab og militæret har magten, mens folket stadig er undertrykte. Der er lang vej før de kan få det demokrati, de i 2011 demonstrerede for. Hosni Mubarak sidder stadig i fængsel. Manden i havestuen er kommet ud af sit hvide

fængsel. Der er flyttet en dame ind, og de har malet huset rødt. Flasken er stadig på visit hos sin gamle ven, men de ses mindre med tiden. Damen har aldrig rigtig været venner med flasken, og derfor gør manden sig umage med at mødes med flasken i smug.

Uden for søgelyset

af Emil Seaton Saabye, AU

Det skærende lys fra lampen i loftet kan jeg knap længere se og slet ikke fornemme. Jeg tror ikke, det er min egen skyld, jeg tror snarere, det er narkosens eller måske Helle Thorning-Schmidts. Helt fra starten var mit "Harry Potter-Voldemort"-spektrum ganske tydeligt, og aldrig har der været tvivl om, at Hans Engells politiske liv har udgjort byggestenene til mit naturlige liv. "Den ene kan ikke leve, mens den anden overlever." Sådan er relationen mellem J.K. Rowlings Harry Potter og J.K. Rowlings Voldemort, og sådan kunne man forstå min nære forbindelse med offentligheden.

I netop det hul Hans Engell efterlod sig, fik jeg adgang til livet, for knap havde jeg trukket vejret, inden han - som de vise mænds gave til menneskesønnen - valgte at donere mig min helt egen prægning af et vejarbejde på Helsingørmotorvejen. Og betonklods for betonklods opbyggede jeg mit vidunder.

Da jeg begyndte på Busses Skole, gik USA i krig i Irak. Og mit akademiske liv viste sig at eksistere udelukkende i lyset af det begyndende opbrud i det amerikanske republikanske parti, og min første skolekarakter nogensinde kom ikke, før Irakkrigen sluttede otte skandaleramte år senere.

Inden jeg kunne bestå min eksamen på skolen, måtte også skolelærerne slutte sig til de tusindvis af israelitter, der som slaver formgav det ene af de syv underværker. Da regeringsindgrebet kom, så jeg lærerne som dem, der denne gang måtte tilsidesættes til fordel for min eksistens. Men siden forstod jeg, at det var Helle Thorning-Schmidts regering, der ikke kunne overleve, hvis jeg skulle leve.

Helle Thorning-Schmidt havde jo nok haft sine problemer at slås med. Det må have været nogle problematiske uger og måneder for Helle Thorning. Men man behøvede ikke at bekymre sig for regeringens eksistensgrundlag, for de talende jakkesæt i ministerierne havde endnu ikke spillet deres sidste es. De var ved at gøre det, for nu skulle det være. Nu skulle de samle kardinalerne i Landsorganisationen samt deres nemesis i Dansk Erhverv til en af de gamle socialdemokratiske traditioner. Nu skulle regeringen nok redde dansk økonomi og især sig selv, for trepartsforhandlingerne var på trapperne.

Egentlig var det jo ikke nogens skyld, at jeg og regeringen på denne måde skulle svæve i det uvisse. Heller ingen var skyld i, at de ti plager ramte Ægypten. Måske lige med undtagelse af hende den første læge, Moses. Hun havde nemlig ikke forstået situationens alvor, i stedet havde hun sendt mig hjem igen uden anden behandling end buddet om at

drikke den lækre æblejuice fra Rynkebys fabrik på Midtfyn. Ikke blot smagte juicen delikat, men samtidig kunne kalium-indholdet hjælpe min krop til at genopbygge mavens mavesyre. Og delikat må jeg være retfærdig at sige, det var den - juicen. Etablere mavesyre gjorde den tydeligvis også, for hvad skulle ellers være kommet op?

Problematisk var det jo heller ikke, for den næste læge konstaterede hurtigt, hvilke symptomer jeg havde, og således blev jeg overført til Herlev Hospitals ikke så kreativt indrettede akutafdeling. Og hvorfor græde over spildt mælk? Måske burde den første læge have diagnosticeret mig anderledes, men det betyder jo ikke noget, for nu står operationen lige for døren, og kirurgerne skal jo nok redde mig fra de talrige plager.

Jeg husker fra kort inden operationen, at TV2-news oplyste lokalet med sine dynamiske grafikker og tiltalende lyst indrettede studie. Lokalet oplystes så skarpt, at man med lethed kunne se de lilla vægge, som angiveligt havde en positiv effekt på patienternes psykiske helbred. Hvad LO's forhandlere skulle have tænkt om den gennemsigtige glasdør ind til det modernistiske kontor i Beskæftigelsesministeriet, finder vi nok aldrig ud af. Den sørgelige aftenstemning på Herlev Hospital reflekteredes på ingen måde i journalisternes dramatisk opsatte pressemøde forud for de livsnødvendige forhandlinger. Alt i dækningen var så lyst, romantisk og entusiastisk sat op, at jeg næsten ikke nænnede over for hverken mig selv, journalisterne eller regeringen at slukke tv'et, da den unge læge kom ind for at forklare mig indgrebets omstændigheder. Det viste sig her i slutningen af pressemødet, at Helle Thorning-Schmidt - næsten religiøst - "troede på arbejdsmarkedets parter".

I samme øjeblik forstod jeg, at jeg ikke længere havde andre muligheder end at bekende mig til lægekunsten og håbe på, at den ville besejre både de to gamle mænd fra paraplyorganisationerne samt vores - af udseende - noget yngre statsminister. Som arbejdsmarkedskonklaven lukkede dørene bag sig, begav mit lille selskab af kirurger, anæstesi-læger og sygeplejersker sig ind på operationsstuen. Og her ligger jeg så. Mens mørkets fyrste i Beskæftigelsesministeriet hælder lidt kaffe op til sine gæster og forbereder sig på en lang nats forhandlinger, lukker jeg roligt mine øjne og bevidsthed, thi terningerne er kastet.

Der er givetvis et stort program for mødet mellem landets spidser, og langt hen ad vejen er diskussionen konstruktiv for Danmark, og ligeledes går operationen godt for de sundhedsansatte på hospitalet. Regeringen oplever problemer, som det betændte væv fjernes fra mit legeme, LO bekæmper indædt alle kompromiser, der indebærer, at de opgiver nogle af deres hårdt tilkæmpede goder. Alt imens de snart trætte læger endelig lukker mine operationssår til, sker noget foruroligende: Regeringen har slugt så mange kameler, at LO kan gå på kompromis med genoptjeningsperioden, og hele konflikten står

foran sin løsning. I netop dette øjeblik gisper jeg efter luft i forbindelse med min opvågning, dette er et velkendt medicinsk fænomen, som gør, at patienten trækker vand ind i lungerne og dermed alvorligt begrænser iltoptagelsen.

Mange forhandlingstimer senere befinder parterne sig endeligt, hvor de er bedst tilpas. De smiler og giver hinanden hånden på vej ud af døren. Samtidig kommer sundhedspersonalet duknakkede ind på mit akutafsnit - distanceret fra medierne - for at forklare mine forældre situationen. Modsat pressemødet mellem de glade politiske aktører og den danske befolkning har de medicinsk uddannede et tungere budskab. Som pressemødet skrider frem, stiger dog hvid røg op af min SAT-monitoreringsskærm, for selv om mødedeltagerne smiler, er det tydeligt for enhver, at aftalen ikke er Danmarks redning, men en redning af ansigt for de tre organisationer.

Og sådan prægede de tre parter blot en enkelt af vidunderets betonklodser.

Sympathy For The Devil

af Sofie Theisen Honoré, AU

Jeg glider i mudderet, mens jeg forsøger at slippe væk. The Rolling Stones' *Paint It Black* brager ud af de voldsomme højtalere ved Orange Scene, men jeg hører ikke andet end mit forpustede åndedræt og mit eget forskrækkede skrig, da jeg lander halvt oven i et gaffataget telt. Jeg har ikke andet i hovedet end at slippe væk, og jeg kan ikke overskue at tage mig af de sure udbrud, der kommer fra teltet. Jeg er hurtigt på benene igen, og mine fødder svupper i gummistøvlerne, mens vablerne på mine hæle bliver større og mere væskende for hver meter.

Midt i virvaret af glade og fulde mennesker, folk uden tøj på og den evige ekstatiske stemning, der hører festivalen til, løber jeg forvildet rundt og føler alt andet end ekstase. Jeg ville ønske, at jeg kunne deltage i den "orange følelse", der emmer fra alle de tisebefængte hjørner og mudrede hegn. Jeg ville give uendeligt meget for at tage del i Roskilde på samme plan som alle de andre festlidelige dyr omkring mig. Det mærkeligste er, at når jeg ser blot nogle timer tilbage i tiden, er alt indhyllet i et lykkeligt, gyldent skær, og mit eneste problem er at holde øllene nede.

Jeg vågner ved, at islændingene i vores nabo-camp lader Bastille strømme ud af deres hjemmebyggede anlæg. Det er hverken et flot eller fedt anlæg, men spille højt - dét kan det. Jeg er tør i munden, og teltet koger. Hvert år glemmer jeg, hvor forfærdeligt det er at vågne op i et 40 grader varmt telt, der lugter af tømmermænd og tun. Tilføj en god omgang hovedpine, og du har enhver festivalgængers mareridt. Men på sin vis er det vel også dét, vi kommer for; dåsemad, solskoldninger, smadrede campingstole og varme øl.

Det er uforståeligt for udenforstående, men det er på sin vis ubegrænset frihed for mig. Og i år er et helt specielt år, for selveste The Rolling Stones indtager Orange Scene på torsdag, og jeg glæder mig som et lille barn. De er det eneste gode, jeg har taget med mig fra mit barndomshjem. En glæde ved musik og en endeløs kærlighed til Mick Jagger og co. Min mund fyldes pludselig med vand, og jeg ved, at jeg skal ud af teltet med det samme for ikke at skabe en massakre ud over de få rene underbukser, jeg har tilbage. Jeg smyger mig ud af soveposen og famler med den dobbelte lynlås. Ude i forteltet kan jeg trække vejret en smule bedre, og det hjælper på kvalmen. Helt ude af teltet bliver jeg mødt af resterne fra gårsdagens festligheder. Afgnavede citroner, Små Gule, Tuborg-dåser med det karakteristiske orange logo og lange, farverige sugerør fylder den lille plet med nedtrådt græs foran vores telt. Det gør mig træt, og jeg må hurtigt kigge væk for at holde min maves indhold nede. Jeg stavrer af sted mod toiletterne, og på trods af kvalme, fedtet hår og de

ildelugtende camps, jeg passerer, føler jeg et stik af lykke. Jeg har ikke haft det så godt i meget lang tid.

Hvordan jeg kom fra den betingelsesløse glæde og tilfredshed til frygt og frustration er mig lidt af et mysterium. Pludselig var de tilbage. De havde ellers ikke vist sig i flere måneder, og jeg var for alvor begyndt at håbe, at jeg var sluppet fra dem én gang for alle. Men selvfølgelig var jeg ikke det. Det kunne jeg have sagt mig selv, for de er i alle sprækker og under alle borde. Selvom jeg ved, at det er umuligt at løbe fra dem, forsøger jeg. Jeg zigzagger mellem pavilloner og borde lavet til beer pong. Jeg springer over barduner og dukker mig for de dansendes arme. Et øjeblik giver jeg mig selv lov til at stoppe op, skule over min skulder og få vejret. Jeg ser dem med det samme, som de kommer rundt om hjørnet mellem to camps. Så er det videre. Jeg forstår ikke, at der ikke er nogen af de uendeligt mange mennesker, jeg møder på min vej, der hjælper mig. De kan vel for helvede se, at jeg er i knibe. Jeg er i fare, og det fulde, frådende folk har ikke tænkt sig at gøre noget ved det.

Pludselig bryder en næsten fællessangslignende *Sympathy For The Devil* gennem mit ellers lydtætte skjold, og det er som et spark i røven. De skal ikke vinde. Jeg har kæmpet for længe og for hårdt. Jeg løber videre og har ikke længere nogen anelse om, hvor jeg er. Lys flakker forbi mig, og mit bryst hæver og sænker sig umenneskeligt hurtigt. Mine ben er fuldstændigt eksede, og mine tanker kører rundt og rundt. Jeg ved, at jeg må fortsætte, hvis jeg vil overleve, men jeg er så træt...

Det første, jeg hører, er lydene. Stemmer, der langsomt former sig til ord og sætninger, der dog endnu ikke giver mening for mig. Jeg er uendeligt træt, og jeg har kun lyst til at lade mig glide tilbage i mørket. Pludselig kommer jeg i tanke om min flugt, og jeg ved, at søvn ikke er en mulighed. Jeg slår øjnene op og stirrer op i det hvide loft. Hvor har de ført mig hen? Stemmerne kommer nærmere og nærmere, og jeg forsøger at ligge helt stille for ikke at vække deres vrede. Det er en naiv taktik, for de vil slå mig ihjel uanset hvad. Jeg kommer langsomt til den konklusion, at jeg må give slip. Der er ikke mere, jeg kan gøre. Men ud af øjenkrogen ser jeg noget, der både forundrer og fascinerer mig. Min hjerne kommer fuldstændigt på overarbejde, mens jeg hviner af fryd. Tårerne triller ned af mine kinder, mens jeg råber på Mick Jagger, der står et par meter fra mit leje. Han vender sig mod mig, smiler og bevæger sig langsomt nærmere. Jeg kan ikke være i min krop. Det er min største drøm, der er ved at gå i opfyldelse, og frygten er forsvundet som dug for solen. Da mit største idol endelig står over min seng, kan jeg mærke lykken og roen gennemstrømme min krop igen. Det her er for vildt, og jeg nyder at høre Mick Jagger synge - kun for mig.

Da han langsomt tager afsked med mig og roligt vender sig for at gå, vender dødsangsten dog tilbage med et slag. Frem fra hans trøje og ud af hans hår kravler de. En enkelt kommer ud af hans venstre bukseben og bevæger sig langsomt over gulvet mod mig. Mick Jagers sang er nu erstattet af deres hvæs og skingre skrig. Deres øjne borer sig ind i mine, og jeg føler mig mere udsat end nogensinde. De små hoveder virrer fra side til side, og jeg har svært ved at fokusere. Jeg kigger indgående på den, der nu kravler ud af Jagers ærme. Den stirrer tilbage på mig, og jeg bliver nødt til at lukke øjnene. Adrenalin pumper gennem min krop, og jeg forsøger at rejse mig. Jeg vrider mig som en sindssyg, men jeg kommer ingen vegne. Bæltet er fikseret for stramt omkring min mave, og det sidste, jeg ser, er nogle hvide skikkelser, der kommer løbende mod mig...

Toyotaer på Antarktis

af Victor Murray Vedsø, AU

I 1970 var jeg på Antarktis med Otto Nordenskjöld. Ved ankomsten var det en smule køligt, men ikke så slemt som min ven Brian havde påstået hjemme i vores lejlighed ved Esbjerg havn.

”Vidste du godt, at der ikke engang bor myrer på Antarktis?” plejede han at sige, ”det eneste sted i verden uden en indfødt bestanddel, det eneste sted! Det er da for dumt at tage af sted”, skrålede han ud i lejligheden. Jeg forblev tavs, for jeg forstod ikke rigtigt hans argument og syntes egentlig at hele scenariet var lidt ironisk, da *Antarktis* jo starter på *Ant.* I øvrigt var jeg ikke stor fan af insekter og kunne sagtens overleve et par måneder uden indfødte myrer inden for naturlig rækkevidde. I bund og grund havde han nok bare ikke råd til at betale huslejen alene, i de måneder hvor jeg var væk.

Jeg mødte Otto Nordenskjöld i en lille bar ved navn Havkatten på Strandgade 50 i den vestlige ende af Esbjerg. Han sad for sig selv iført en hullet sydvest og drak tykmælk med rom. Jeg tøvede, men vi fik øjenkontakt, jeg introducerede mig selv, og vi faldt i snak. Han var fra Finland og havde netop taget en doktorgrad i geologi med speciale i forstenede padderokker i kultiden med fokus på polarområdet, men var i øvrigt også betaget af biler, mekanik og japansk sake. Jeg fortalte ham, at min onkel boede i Sibirien, for der var det vist ret koldt. Smilende spurgte han mig, om jeg ville med til Antarktis og have fingrene i gletsjere og bjergsedimenter. Det ville jeg gerne og foreslog, at vi skulle tage af sted om tirsdagen efter min vagt i Super Brugsen. Han smilede igen, denne gang så bredt at jeg kunne se hans drøbel, og viste mig et billede af sin båd, vores mødested, så jeg ubesværet kunne finde ham på havnen.

Selve rejsen gik som smurt, der er ikke meget at berette om, vi spiste tyttebær og kantareller i kilovis og spillede poker i søgang.

Da vi ankom, ankrede vi båden til isen og begav os ind i de snedækkede bjerge. Otto havde fået lov til at låne en stengrotte af sin norske ven Sverre Helge Hassel, der om sommeren var ejendomsmægler på skiftevis Grønland og Antarktis. Grotten var indrettet som Sverres barndomshjem i Etterstad med fotos af hans forældre på de mørkegrå stenvægge.

Den første uge forløb godt. Otto og jeg vandrede over gletsjere og tundra, samlede bjergsedimenter i en lille værktøjskasse, indtil solen stod i vest. Otto var forberedt og

havde medbragt både hammer og skovl. I løbet af den tredje uge begyndte Otto dog at blive indadvendt og virkede deprimeret. Han ville ikke ud af Sverres grotte og sagde, at bjergsedimenter var ligegyldige og kedelige. Foruroliget spurgte jeg ind til, hvad der i virkeligheden var galt, og nedtrykt sagde han, at han var hårdt spændt op økonomisk, så den Toyota Corolla han allerede havde udset sig, når han vendte tilbage fra Antarktis, ikke var videre realistisk. Den nye Corolla var netop lanceret af Toyota på en bilmesse i Tokyo og havde over hele verden medført en bølge af teknologisk begejstring. Otto tog et stykke krøllet papir ud af inderlommen fra sin tykke dunjakke og viste mig en jordbærrød Toyota Corolla. Sverre havde sendt billedet med en brevdue hele vejen fra Grønland, han vidste alt om Ottos bil-fetichisme, specielt de japanske. Øjnene lyste op, idet han ivrigt fortalte om drømmebilen, og al depressionstendens forsvandt som dug for solen.

”En E20, 2-dørs coupé med kaleche og 1.6 liters motor, jeg siger dig, jeg vil drøne op og ned af den tyske autobahn i den her sild”.

Jeg sagde, at jeg måske kunne hjælpe og fortalte om de over 9000 kroner, jeg havde tjent i Brugsen fra januar til maj. Selvom han virkede taknemmelig for tilbuddet, takkede han nej og sagde, at han stærkt overvejede at vende hjem til Finland og uddanne sig som bilmekaniker, alt det akademiske var i bund og grund farens ambitioner.

Snart sejlede Otto tilbage mod Finland. Jeg blev boende i Sverres stengrotte, hvor jeg om dagen undersøgte sandaflejringer og om aftenen læste de bøger om kontaktmetamorfose, som Otto havde efterladt mig. Da det blev vinter, og nætterne blev lange, besluttede jeg mig for at vende tilbage til Esbjerg, måske ville jeg endda tage til København og studere geologi, akkurat som Otto.

Det er 44 år siden. Antarktis er blot en del af den snart bundløse sum af minder, der fylder mit sind. I sidste uge var jeg med min mor ude og købe den nye Toyota Corolla, en E170, der kører over 16 kilometer på literen - en imponerende afstand for en 4-dørs sedan, selv nu om dage. Jeg blev ikke og drak vores sædvanlige kop kamillete i hendes lejlighed i Hvidovre, da jeg umiddelbart efter turen til Hillerød bilcenter blev ringet op af NCC, der bad mig om at komme ud og lave nogle hasteanalyser af jordens krummestruktur ved Vibenshus Runddel. Mobilen kimer næsten døgnet rundt, sådan er det, når man er chefgeolog for metroboringerne i Københavns kommune og arbejder konstant i de langstrakte gange under bylivets travlhed. Otto Nordenskjöld døde i 2008 i Göteborg, efter han blev påkørt af en bus uden for sit autoværksted, og til begravelsen blev han kørt væk i sin Corolla E20. Efter hans ønske sejlede jeg den pågældende uge til den japanske vestkyst ud for Shizuoka, hvor jeg spredte hans aske i havet. Det var en vemodig aften, men jeg trøstede mig med en stribe sake i Hotel Sunpus bar, inden jeg sejlede retur til den københavnske geomorfologi

og kamillete på verandaen. Jeg hører ikke noget fra Brian mere, men på LinkedIn står der, at han bor i Panama og studerer citronmyrens reproduktive adfærd i en centralamerikansk nationalpark. Da vi boede i Esbjerg, troede jeg, at han ville ende som advokat i jakkesæt og slips, og at jeg for altid ville sidde og bippe stearinlys og yoghurt igennem laserscanneren i Esbjerg Superbrugs, men sådan skulle det altså ikke gå.

Colombias engle

af Alma Lorena Olrik Benkjer, AU

”De tog mig til sig, som var jeg en af dem... og jeg er jo en af dem”, fortæller en grædefærdig Camilla til kameraet. Hun er rejst til Canada med sporløs, og det er lykkedes dem at finde hendes canadiske familie. I det næste øjeblik står hele familien samlet og græder, kysser og krammer. Deres datter har endelig fundet dem og er vendt tilbage. Straks bliver der gjort klar til fest med pyntet telt, balloner og musik. Faderen, som er vært, griber mikrofonen og meddeler: ” I dag fejrer vi min elskede datter, som jeg ikke har set i 20-21 år.” Rundt om det lille festtelt står søstre, onkler, bedsteforældre og kusiner med våde øjne og åbne arme klar til at tage imod datteren - hun er jo en af dem.

Jeg slukker for fjernsynet, går ud i køkkenet og sætter vand over til kaffe. Uret på min ovn viser 21:00. Det er måske ikke det bedste tidspunkt at drikke kaffe på. Imens vandet syder og bobler, henter jeg den store konvolut, der kom med posten for et par dage siden. Jeg burde nok have kigget på den før men har haft travlt med ingenting. Jeg har også helt glemt at ringe til mor og glæde hende med nyheden om, at jeg har et rigtig arbejde, som indikerer, at jeg ikke kommer til at sidde bag ved et kasseapparat de næste par måneder. Hun bliver garanteret lykkelig over, at hendes datter endelig har fået et arbejde og endda ét på et museum. Mor elsker nemlig historie og kultur. Jeg begynder at mærke ærgrelsen over ikke at have åbnet konvolutten noget før. Hvis jeg skal kunne vise en gruppe mennesker rundt på et museum, må jeg i det mindste vide, hvad jeg taler om. Inden i konvolutten ligger en mappe, ”Guide til Nationalmuseets udstilling- Bagved El Dorado: Magt og Guld i det gamle Colombia” står der på forsiden. Jeg bladrer det løst igennem og lader mine øjne flakke over alle de sorte bogstaver. ”Det er sgu da løgn!” siger jeg højt og griner for mig selv. Hvem skulle være bedre til at fortælle om Colombia end mig!? Jeg, som selv er en fuldblods colombianer? Det her job burde jeg da kunne finde ud af. Men sådan en colombianer som mig ville måske ikke være så god som en, der er vokset op i Colombia og har oplevet kulturen. Ikke en colombianer som mig, der elsker frikadeller med sovs og kartofler, én som aldrig har været i Colombia og intet ved om landet og som oveni købet bruger sine lørdag aftner på at se gamle danske klassikere med Dirch Passer. Jeg laver min kaffe og lægger mig ind i sengen med mappen i hånden. På nogle sider er der billeder af skulpturer og smykker, mens der på de andre sider står tekster og fortællinger. Jeg begynder at læse, men på den måde hvor man med det samme glemmer, hvad man lige har læst. Mine tanker er nemlig et helt andet sted: ”Jeg er jo en af dem.” Pigen fra sporløs’ ord er stadig inde i mit hoved og repeterer sig selv om og om igen. Hvordan ved hun, at hun er en af dem? Er det noget, hun

kan mærke på sig selv, eller fortæller hendes nyfundne families venlighed over for hende, at hun hører til dem og er en af dem. Ikke kun biologisk, men også mentalt. Og hvad med hendes familie hjemme i Danmark? For dem er hun vel også én af. Kan man overhovedet have foden i to lejre? Være én af to forskellige flokke, to forskellige familier? Jeg ved ikke, om jeg kunne.

Bussen er fugtig og indelukket, og jeg sidder midt i en børnehaveklasse, som skriger Paul Kjøller sange i kor. Jeg kan godt bruge noget stilhed. Jeg prøver at huske hele min guide tour udenad og se alle smykker og skulpturer for mig. Det går dog ikke så godt, som jeg håbede. Da jeg står uden foran den store dør, går det op for mig, at jeg egentlig skal til at begive mig ind på et museum. Jeg har aldrig brudt mig om museer. Deres store mystiske rummelige lokaler med højt til loftet, og hvor ingen ved, hvad der lurder rundt om hjørnet. Jeg kan ikke lade være med at tænke tilbage på de gange, da jeg var lille og plagede min mor om, at vi skulle tage på zoologisk museum sammen. Det endte altid med, at min mor måtte føre mig i gennem hele museet med lukkede øjne, fordi jeg ikke turde åbne øjnene og kigge på skeletterne og de udstoppede dyr. Jeg får helt gåsehud af at tænke på, at det snart bliver min arbejdsplads.

Indenfor bliver jeg mødt af en ung mand, som siger: ”Jeg går ud fra, at det er dig der er Katrine? Hej, jeg hedder Torben, og jeg skal vise dig rundt på udstillingen.” Et øjeblik står jeg bare og kigger på ham, indtil jeg får fremstammet: ”Dav, jeg troede, at det var *mig* der skulle vise nogen rundt på udstillingen i dag?” Torben griner: ”Bare rolig, det kommer vi til. Jeg vil bare vise dig lidt rundt inden, så du lærer stedet at kende. Nu kan du vel dine ting?”, spørger han. Jeg får straks en isklump i maven, ”joo, det kan jeg vel. Jeg var i hvert fald oppe hele natten for at øve” svarer jeg, hvorefter jeg kan høre, at han griner. Han tror åbenbart, at jeg laver en joke. Stille følger jeg efter ham ned ad gangene. På væggene hænger der malerier af vigtige personer. Jeg har allermost lyst til at lukke øjnene og gå blindegang det sidste stykke. Hvorfor er det som om, at de alle sammen følger mig med øjnene?

”Ved du meget om Colombia?” spørger Torben, mens han kigger ned på sine papirer. ”Jeg kommer fra Colombia”, siger jeg, hvilket jo egentlig ikke svarer på hans spørgsmål. Torben løsriver sig fra sine papirer og kigger op på mig, ”Nå da, så må du jo nærmest føle dig hjemme her” siger han, hvorefter han bare går videre. Jeg står lidt forvirret og ved ikke rigtig, hvad jeg skal svare. Jeg er vant til, at folk bliver meget nysgerrige og spørger ind til min familie og derefter min adoption. Folk vil gerne vide, om man kan huske noget, og om man ved noget om dem i Colombia. Interessen falder altid lidt efter lidt, når de

finder ud af, at jeg egentlig ikke rigtig ved noget. ”Kan du så snakke spansk?!” spørger folk tit spændt, og når jeg så må skuffe dem med et ”Nej desværre”, har man helt mistet deres interesse. Jeg må åbenbart være faldet i staver, for Torben står i den anden ende af rummet og betragter en guldsulptur, der er i en stor glasmontre. ”Ser du, for århundreder siden var europæerne blændet af fascination over legenden om den hemmelige by af guld. Man sagde, den lå gemt i Sydamerika.” Torben kigger på mig for at tjekke, om jeg lytter og fortsætter: ”Sandheden bag myten er endnu mere fascinerende. El Dorado refererer faktisk til et ritual, der fandt sted ved Lake Guatavita, nær det vi i dag kender som Bogota.” ”Colombias hovedstad”, indskyder jeg og ser mit snit til at vise, at jeg ikke har været oppe den halve nat for ingenting og fortsætter med at sige, ” var det ikke noget med, at Muisca, folkets nye leder, dykkede ned i søen, dækket af pulver lavet af det pureste guld?” Jeg ved egentlig godt, at det er rigtigt, men bliver alligevel glad, da jeg ser Torbens anerkendende nik, ” jo præcis! Og de her fascinerende genstande er udgravet fra søen i begyndelsen af 1900-tallet”. Torben rykker videre til en lille fin figur, der ligner et smykke. Jeg læser på skiltet ved siden af : ”En antropomorfistisk flagermus”, jeg synes nu mere, at det ligner en mand. En gal mand med vidtåbne øjne og åben mund, som om han skriger. ”Hvorfor er han gal?” spørger jeg og kan ikke huske, at der stod noget i mine papirer om flagermusmandens humør. Torben griner bare og begynder at gå videre. Han tror åbenbart at alt, hvad jeg siger, er for sjov. Jeg spørger ham jo rent faktisk. I noget tid står jeg bare og kigger ind i figurens skøre øjne og prøver at tyde hans historie. Måske er han gal, fordi hans kæreste eje er forsvundet, og savnet har gjort ham skør. Måske var hans datter forsvundet, og hvert minut i hans liv gik han rundt og ledte efter hende. Måske er han høvdingen over Muisca folket, for på hovedet bærer han en krone. Hans forsvundne datter... Jeg kigger på ham igen og tænker på den gang, jeg var lille og altid legede prinsesse. Tænk hvis det passer! Eller det ved jeg jo godt, det ikke gør, men alligevel. Tænk hvis jeg vender tilbage til Colombia og hele landet står med flag og balloner. Tænk hvis jeg er den forsvundne høvdingedatter, og alle netop lige i dette øjeblik leder efter mig og håber, at jeg vender tilbage. Der vil blive holdt stor fest med musik, og min far, høvdingen, vil holde tale og sige ligesom Camillas far fra sporens: ” I dag fejrer vi min elskede datter, som jeg ikke har set i 20-21 år”. Jeg blinker et par gange og kommer ned på jorden igen. Jeg lader mig vist rive med af min egen opdigtede historie. Jeg kommer til at tænke på et foredrag, vi engang har haft i skolen, det virker som lang tid siden nu. En islandsk forfatter kom og fortalte min klasse om sine bøger. Einar Már Gudmundson tror jeg nok, han hed. I hvert fald snakkede han om, at digtekunsten er at få vinger på hjernen, altså være i stand til at lade sin fantasi slippe løs, men samtidig have sin fornuft med. Jeg fnyser for mig selv og kigger igen på den gale mand. Pludselig kan jeg se, at kronen er så stor, at den går helt ned bag hans ryg, så det ligner han har vinger. ”Den her flagermus høvding har bogstaveligt talt vinger på hjernen”. Der går få sekunder

før det går op for mig, at jeg har sagt det højt. "Hvad snakker du om?" spørger Torben og begynder at gå hen imod mig. Jeg kan mærke varmen i kinderne. "Pokkers, hvorfor lige nu?", tænker jeg. Heldigvis har jeg altid fået at vide, at man ikke kan se det på min hud, når jeg rødmer. Jeg rømmer mig og siger en anelse for hurtigt "Undskyld, jeg ved ikke, hvad jeg snakker om, museer gør mig altid lidt skør." Jeg prøver at smile uskyldigt, men ved ikke om det lykkes. I et øjeblik stirrer Torben bare mig på mig. "Er dine forældre også fra Colombia?" Spørger han så. "Nej, jeg er adopteret" svarer jeg, " jeg ved ikke så meget om min familie eller om Colombia generelt så..." Torben står bare og kigger på mig med et lille skævt smil, "Kan du så snakke spansk?" spørger han. Jeg vidste dét! Nu skal jeg igen skuffe og sige nej, og så mister han sikkert interessen. "Nej desværre" svarer jeg. "Hmm, det kan man jo ikke beskylde dig for", siger han med et grin, " men det kan jeg, så jeg kan jo lære dig lidt, hvis du har lyst?" Jeg er helt forvirret, inviterer han mig ud? Jeg smiler bare og giver ham et lille nik. "Skal vi gå videre?", spørger han og giver mig et venligt skub i den rigtige retning. Han fører mig hen til en glasmontre med en skulptur indeni. "Hvad ser du?" spørger han. "En fugl?" svarer jeg spørgende. "Nja, man siger faktisk, at den forestiller en colombiansk engel. En engel som beskytter sine elskede, og som kun ønsker det bedste for dem", svarer han. Jeg vender mig om og kigger ind i hans blå øjne. Det er som om, at han kan se lige igennem mig. Som om han ved, hvad jeg tænker på, og hvor mange gange jeg har stillet mig selv spørgsmålet "hvorfor?". "Hvorfor gjorde hun, som hun gjorde". "Hvordan kan man, som mor, give afkald på sit barn?" Men netop lige i dette øjeblik går det op for mig. Det bliver helt klart, mens jeg står og kigger på den smukke guldengel. Hun har vidst, at jeg ville få et bedre liv, hvis hun sendte mig væk. Hun har villet det bedste for mig, og hun har villet beskytte mig, ligesom englen, og derfor har hun taget det valg, som hun har gjort. Hun er ikke kun min biologiske mor, hun er også min colombianske engel.

Museumsbutikken er helt mennesketom, men fyldt med nøgleringe, sten, smykker, plakater og postkort. Jeg går over til en hylde, hvor kaffekopper står stablet oven på hinanden. Jeg kan hurtig genkende billedet på dem. Det er den gale høvding. Jeg kigger på uret, ti minutter igen. Ti minutter til mit debut som museumsguide. Jeg mærker sommerfuglene i maven og trækker vejret dybt. Jeg gennemgår ruten inde i hovedet, mens jeg med hånden roder i en lille kasse med små sten. "Lykkesten" står der, måske jeg skal købe en, så jeg har lidt lykke med mig. Jeg finder en flot lilla amatyst og går op til kassen. Damen, der har stået bag kassen før, er væk. Hun må lige være gået. Jeg kigger op på uret igen, 5 minutter endnu. Jeg trykker hurtigt på klokken, som står på disken, og håber, at damen snart dukker op. Mens jeg står og venter, fanger mine øjne pludselig et stativ, som står ved siden af klokken. På stativet hænger en halskæde af guld, hvor vedhængen er en lille udgave af den colombianske engel. "Hej, kan jeg hjælpe dig med noget?" spørger damen, som er dukket

op igen bag disken. Jeg lægger stenen fra mig på bordet og tager halskæden op. ”Ja tak, jeg vil gerne have denne her”, svarer jeg.

Ude i forhallen står Torben og venter på mig. Jeg sender ham et stort smil og håber, at det skjuler min nervøsitet en smule. ”Nåå, er du klar?”, spørger han. Jeg synker igen for at kvæle klumpen i halsen. ”Ja, selvfølgelig, jeg er fuldstændig klar, jeg kan det hele, det er jo bare en gruppe af mennesker, som jeg skal vise rundt, det er ingenting”, svarer jeg, men kan hurtigt høre, at det ikke lyder så overbevisende, som jeg håber. Torben kigger på mig med et hævet øjenbryn og begynder at grine, jeg griner også, det er så dejligt befriende at grine. Pludselig stopper han og peger på min nye halskæde og siger: ”Hvor er den flot.” Helt automatisk tager jeg hånden op og rører ved den. ”Ja, jeg faldt over den i butikken.” Jeg kigger på uret igen og et sug går gennem min mave. ”Nå, jeg må hellere gå over mod mødestedet” siger jeg og tager et skridt frem. Torben tager blidt fat i min arm. ”Held og lykke, skal vi mødes bagefter til en kop kaffe?”, spørger han, med et sødt glimt i øjnene. ”Tak, jo det kan vi godt, vi ses senere”, svarer jeg og går over mod mødestedet. Jeg drejer lige hovedet og ser Torben stå og kigge efter mig. Hvor er livet dog skønt, tænker jeg og griner lidt for mig selv. Ovre på mødestedet står en gruppe af midaldrende mennesker. Jeg tager fat om min colombianske engel... jo, den er der stadig. Selvfølgelig er hun der stadig, hun vil altid være der. Jeg tager en dyb indånding og rømmer mig. ”Hej, jeg hedder Katrine, og jeg skal vise jer rundt på udstillingen”.

Jeg er Østtyskland

af Mie Bjørnskov Frandsen, AU

Jeg sidder her, fordi jeg ikke har lyst til at snakke med nogen. Jeg gider ikke, fordi det er meningsløst. Jeg vil bare komme til at sidde og stikke ind med en skarp nål i samtalen, med enkelte input, aldrig noget interessant, og jeg vil få det hele forstyrret som et dirrende pendul. I vil pludselig miste motivationen, ligesom jeg har mistet motivationen for at skrive. Og snakke. Jeg har tusinde kritiske filtre på, når jeg skal skrive en historie, fordi jeg har læst så meget og derved dannet mig et idealbillede af det perfekte sprog. *Sovjet begyndte nu også at sende flere og flere våben og andet til de lande, hvor kommunismen var dominerende.* Jeg elsker andre forfatteres sprog. Og jeg vil kunne skrive som dem. Derfor når intet fantasifuldt frem i min bevidsthed. Det stopper undervejs på sin rejse gennem min hjerne. Der er tremmer i kanalerne som nede i en kloak. Som i Ronja Røverdatter, hvor de først skal fjerne alle stenene, før hun og Birk kan mødes og blive lykkelige. Det tager lang tid at fjerne stenene. Specielt når man ikke er begyndt endnu. Jeg kan ikke snakke cool snak. Men jeg har heller ikke noget at skrive om. Så måske er der noget, jeg gerne vil snakke om, men det kommer aldrig gennem de kritiske filtre. Hvad skulle det være, jeg har at snakke om? Det er jo kedeligt, det er jo ikke noget, der interesserer nogen. Det, de fleste gerne vil snakke om, er dem selv. Og hvis det er mig selv, der bliver standset af de kritiske filtre, så gør det ikke noget, at posten aldrig når frem. For jeg har kun én historie at fortælle om mig selv. Det er historien om faldet, valget, om drejningen i mit liv, om krisen i 30'erne, om dengang opbygningen af de kritiske filtre, Berlinmuren, begyndte. I 1961. Jeg har lyst til at begynde historien senere, end da det virkelig skete. Det er, som om det først var da, at det gik op for mig, at det var sket. Måske.

Jeg føler mig som en patient, der sidder og rabler sin sygehistorie af sig i én uendelighed og i et svøb af sødsuppe, der svupper rundt om personens opfattelse af sig selv. ”Den opfattelse er relativ!”, skriger det i mig, og alligevel er strukturen så fastlåst, at jeg får en klump i halsen, når jeg mærker gitrene, der er viklet rundt om mine stive arme. Så jeg skriver det alligevel og viser det aldrig til nogen, for det er pinligt, at jeg stadig hænger fast i det tab. Som om jeg ikke ved bedre. Jeg tror nemlig, at jeg er meget bevidst omkring alting. Det er noget, der følger med selvkritikken.

Det var en elevsamtale. På min gamle skole, og det er forkert at kalde den det. Det var min folkeskole, men det ord virker heller slet ikke rigtigt. Fuglsanggårdsskolen. Se det frembragte lidt af hjemligheden. Jeg gik til en elevsamtale. Jeg var ikke mig. Jeg var lille.

Jeg kendte nærmest ikke til noget som helst. Jeg gik hen ad gangen med de brunflisede gulve. Snavsetbrune, lidt mørkere, lidt mere gule aflange fliser, der sad skævt på hinanden. Kubistisk. Jeg skubbede med en blåkold hånd det slidte messinghåndtag op. Den store, brede, klodsede dør med kostene forneden. Inde til venstre ligger toilettet. Det blå toilet, der virker så rent, men når man kigger efter i krogene, er det ikke. Jeg drejede ned ad den kolde gang. Den kolde krig i udbrud. Den kolde krig mod systemet, som var alle andre. Den kolde krig, min kolde krig mod mine klassekammerater. Min kolde krig, hvor jeg truede mig selv, udelukkende mig selv, med undergang, hvis ikke jeg gjorde et eller andet. Valgte side. For når et menneske dykker derned, hvor det ikke kan bunde, hvor alle ankre pludselig er forsvundet op til overfladen, så søger det febrilsk efter noget at holde fast i. Sandbunden er porøs og usikker, men planterne, skibsvragene, de hullede, sørgelige skibsvrag kan bruges. De er da en form for sikkerhed. Muslingerne, der svæver rundt i det blå tomrum, ser så lukkede ud. De grupperer sig ligesom fiskestimerne og blækspruttens arme, der hvirvler støvet op, så der bare bliver tåget og glemt. Man glemmer ligesom, at der er nogen redning. Det begynder sikkert at sortne. Men den druknende kan berolige sig selv med, at den har sine tanker. Den har sine todfrie tanker, den har sig selv.

Da Sovjet havde kontrollen i hele området omkring BERLIN, lukkede de for adgang fra Vesten til BERLIN.

Og ligesom Rusland og USA oprustede mit Øst og Vest. Ikke med atombomber hver især, nej; de andre oprustede med makeup, alkohol, fester, drengesnak og ikke mindst sociale færdigheder, mens jeg oprustede med bøger, masser af bøger og viden, lektier. Jeg oprustede mig selv indefra. Mens de opbyggede sociale våben til at begå sig med, fandt jeg et indre våben: Min vilje.

Jeg gik ind i et af de der lokaler på den kolde gang med grønne døre. Dørene er meget tætlukkende, og det var et lille lokale med meget tung, varm luft, men det var beroligende. Min lærer sad der. Hun smilede og kiggede lidt ned på sine papirer. Hilste sikkert også, det husker jeg ikke. Hun begyndte at tale. Jeg aner ikke, hvad hun talte om. Så spurgte hun mig, og det husker jeg ganske tydeligt; jeg får en klump i halsen bare ved at tænke på det, mit hoved blusser op som af hovedkvalme, min pande brænder som en kogeplade på et komfur - og på et bestemt sted lige i midten af panden samler den svidende fornemmelse sig og brænder hul, ætser og skaber et blåt rids. Ikke helt som når man spiser gul, snavset sne med grene og jord og efterårsblade i, men næsten. Hun spurgte: "Har du nogen venner?". Det er et barnligt spørgsmål. Hun sagde, at jeg skulle spørge en anden pige, om hun ville lege, for hun havde sagt, at hun gerne ville lege med mig. Jeg sank.

Jeg er Østtyskland. USA var den bølge af liberalisme i min venindes sind, der væltede Hitlers, vores venskabs, ekskluderende styre. To stormagter delte mit land imellem sig; mit sind var splittet. De to muligheder var skarpt aftegnede: Enten sluttede jeg mig til klassens fællesskab eller en ny veninde, og ellers sluttede jeg mig til Sovjetunionens sikre kontrol. Jeg valgte ikke liberalismens frihed under ansvar. Jeg er Østtyskland. Jeg valgte isolation og selvkontrol. Jeg valgte det, jeg mente, var kærligere mod mig selv, mere solidarisk. Jeg valgte mig selv. En del af Østtyskland, mig, længtes efter den fandenivoldske frihed, som de andre, vesttyskerne, besad. Jeg længtes efter at gå amok i McDonald's og cola bare for fællesskabets skyld. Jeg drømte om at tale frit, åbent og stormundet og råt bare for at være en del af fællesskabet. Jeg ønskede at have succes, ligesom USA, ligesom de andre i fællesskabet. Eller i det mindste have mulighed for at få social succes...

Tarzan og Jane boede i træet. I mit yndlingsklatretræ i min dejlige have. Med de bedste, lange grene, som man kunne balancere langt ud på. Jeg stod tit og var konge af verden. Med udsigt til det nøgne, uglejede store bed med de smukke træer. Men jeg fandt også våben og gik på jagt i tide og utide. Jane skulle gerne være nede i køkkenet. Jeg var mest den, der fangede dyrene i junglen. Jeg sad også oppe i min flyvemaskine på det højeste sted i træet og gyngede lidt frem og tilbage, trykkede på knapper, hev i små pinde og sådan. Men Jane er, som kvinder er flest i dag. Hun fandt sig ikke i bare at lave mad. Jeg tror godt, hun måtte komme op at klatre, men det var vist ikke så meget det, hun ville, for hun klatrede aldrig så højt som jeg. Nej, hun ville være med på eventyrene, på dyrejagterne. Det gik imod min forestilling. Tarzan skal jo beskytte Jane! Hun må ikke kunne passe på sig selv, for så er der jo ikke brug for Tarzan. Men Jane ville klare sig selv. Jane havde fået en stemme, en stærk stemme. Hun kunne tale for sig, ligesom kvinder har lært det siden Det moderne Gennembrud. Sommerfuglelarven var blevet til en sommerfugl. Den gad ikke længere skjule sig bag bladet, men ville stå helt ude på spidsen og tage prøvende skridt ud i luften. En sommerfugl har vinger, og før eller siden bærer de den væk. Helt af sig selv. Sommerfuglen havde smukke farver, og den kunne klare sig selv, fordi den var klar til at vise sine farver frem.

"Har du nogen venner?", spurgte hun altså. Og jeg begyndte at græde. Tårerne strømmede bare ud og ville ikke stoppe. Jeg vidste udmærket, at jeg på papiret var frændeløs. For sommerfuglen var jo fløjet. Fuglen var fløjet fra reden, og jeg var ikke engang forælder endnu. Jeg var mere som puppen, hun havde forladt. Jeg hang forladt tilbage på grenen, afskrælet og laset, ikke afstumpet, men afpillet. Jeg kunne knække mellem to fingre. Eller som reden, der bliver ladet tilbage af fugleforældrene, når ungerne er hoppet ud af den: Nøgen og i forrådnelse, afbrækket med afstikkende afskyelige grene. Jeg var ikke god nok

til dem. For at porcelænet ikke krak, blev jeg nødt til at holde sammen på stumperne. Den kraft, der holder stumperne sammen nu, er den samme som den, jeg opbyggede dengang. Det er min viljes kraft.

Men jeg var bange. ”Jeg er god nok i mig selv. Jeg er god. Jeg er god”, messede jeg for mig selv inde i hovedet. Jeg gjorde det, jeg havde mest lyst til: At læse. Det gjorde jeg i hvert eneste frikvarter. ”Jeg er anderledes. Det er godt at være anderledes”, overbeviste jeg mig selv og læste videre i min egen lille boble. Det er vel ikke nødvendigt at fortælle, at læsning er en enormt isolationistisk sport. I hvert fald når man læser inde i hovedet. Når man ser på én, der læser, kan man snildt forestille sig en mur bygget op omkring personen. En trækasse af en art. Personen, der sidder inde i trækassen, ser alskens vidunderlige billeder på indersiden af murstenene, men udefra ligner det lukket land. Man kan blive så opslugt af en bog, at man glemmer tid og sted. Det er bare det rigtige, det, man har gang i.

Jeg startede med at ryste på hovedet.

- ”Nej”.

- ”Det er okay. Bare græd. Prøv at fortælle”, sagde hun, og hvor var det irriterende, hvor var det dumt sagt. Jeg kunne da ikke tale, mens jeg græd, men jeg prøvede alligevel, og det var det mest ubehagelige. Det var som at tvinge en robåd gennem et smalt åløb. Ordene sad fast i stormflodens prop nede i halsen. De kom som frøkvæk ud gennem en brølende hvirvelstrøm. Jeg skulle anstrenge mig meget for at tvinge noget over mine blødende læber gennem hulkene, der gennemrystede min prøvede krop. ”Jeg... havde... på et... tidspunkt... en... bedste... veninde. Men... nu...”. Åh, så stakkels og prøvet jeg var. Så fortvivlet og hullet jeg var. Et gammelt, hullet tæppe, der var trådt på. Eller snarere en plastikmadkasse, helt ny, der var blevet smidt bort af et forkælet barn og nu lå helt jordslået og møghamrende ulækker efter at have ligget der ved fortovskanten i regn og alskens vejrlig. Jeg putter mine små kolde hænder i ærmerne. Snøft. De må være lige så kolde som dengang.

Min lærer, jeg kan ikke huske, om hun trøstede mig, men hun irriterede mig. Jeg hadede hende. Jeg hadede hende fra da af, for hun sagde til skolehjemsamtalen, at jeg ikke måtte læse. Da hun sagde det, styrtede min verden sammen. Pludselig var det forbudt at læse, og jeg var meget autoritetstro, ligesom de var i 50'erne, da far var dreng, så de voksnes ord var lov. Denne gang kæmpede jeg ikke for at få ordene frem, men derimod indædt for at holde tårerne og den grådkvalte stemme tilbage. Mine knæskaller var stive, og mine hænder var kolde som is og knuget sammen i skødet. Nej, de lå faktisk under mine lår. Dengang tænkte jeg ingenlunde på, at mine skuldre derved skød frem, så ryggen blev krum, jeg blev krummet sammen som dem, der ikke kan gøre for det og går med hovedet

bøjet vandret mod jorden og er gamle knudrede piletræer, hvis stamme er forvredet på en unaturlig måde, og håret måske er langt, så de ligner en heks, hvilket piletræet med de alt for tynde grene og filtrede blade også gør. En krum ryg og fremskudte skuldre kan kun betyde underdanighed, og at man gerne vil forsvinde i et musehul. Kun.

Vi stod foran skolens skidengule mure, da hun sagde det. Oven på den forbandede flade, ru asfaltjord. Helt fast og konkret under mine støvler. Mine støvler var nogle af de der vinterstøvler, hvor lynlåsen lynhurtigt går i stykker. I min erindring var det koldt, iskoldt i vejret. Mit halstørklæde, garanteret hjemmestrikket, hullet og fedtet, viftede i vinden, og min jakke var helt lynet op. ”Jeg synes ikke, vi skal lege sammen hver dag mere. Jeg vil gerne lege med nogle af de andre i klassen også. Ellers glider vi bare ud af klassens fællesskab”. Så snusfornuftigt, som mor ville sige det. Så voksent ordene klang.

Bagefter fik jeg næsten det samme valg, som dengang i 0. klasse, da jeg skulle vælge mellem at være sej, sjov og rapkæftet og at være stille, fornuftig og dygtig. Det kunne se ud, som om mit valg stod mellem sol og grønne skove på den ene side og mørkt, stille, ensomt havdyb på den anden. Dengang har det ikke følte som en lige så afgørende begivenhed. Det har allerhøjst været et chok, som at få trukket gulvtæppet væk under mig, men jeg har jo lynhurtigt rejst mig igen og fået bygget mig et tempel. Læsningen, min redning, gjorde mig paradoksalt nok snæversynet. Eller nærsynet, eller hvad det nu hedder, når man får brug for briller... Jeg var lykkelig for min nye retning. Den gav mig et boost af selvbekræftelse og navlebeskuelse.

I 1961 byggede Sovjet en mur omkring Østberlin og anlagde et ingenmandsland gennem Europa. Det blev kaldt “Jerntæppet”.

Min kasse var af jern. Den var lige så usynlig, som den nogle steder var ned gennem Tyskland. Men den var akkurat lige så bevogtet som den rundt om Østberlin. Alt, der slap ud gennem den, var nøje gennemtænkt, og det var ikke meget, der slap igennem til offentligheden. Hver en tanke blev vendt og drejet som en fabriksgenstand, og alle ideer om åbenhed blev kvalt. Det var mig, Østtyskland, og kun mig, det handlede om. Ligesom Sovjet oprustedede jeg. Mit våben var min tro på mig selv, at jeg turde stå ved mig selv.

Lykkeligvis gik det da heldigvis i den gode retning, så vi troede i 1989, da muren blev brudt ned, at nu ville der være fred i verden.....men så kom der andre trusler, og det ved du jo også noget om.

Ligesom Sovjet holdt jeg selvfølgelig øje med de andre gennem mine ubådsglugger. Blandt min hjernecellebefolkning begyndte der at blive stillet krav om åbne grænser og del i resten af verden. Først slog jeg opstanden ned af frygt, men snart blev ønsket for stort. Jeg måtte lære at begå mig i verden igen. Så muren blev brudt. Ikke på én dag som Berlinmuren, men snarere, på samme måde som muren mellem de to befolkninger, over længere tid. En interessant pointe er, at Østtyskland og jeg havde samme oplevelse angående det at søge medlemskab i verden igen. Det hjælper ikke. Bevares, det skal nok hjælpe en dag, men det bliver aldrig det samme. Græsset på den anden side var meget grønnere dengang vi sad i isolationen på den gølge klippe og skuede over på den anden side af kløften. Nu er det faktisk samme farve grøn som den mosklædte klippe, buret hænger på. Fællesskabet var alligevel ikke det, vi ønskede, men hvad er det så?

Kæmperne bag mine øjne

af Cille Rosenørn Abildhauge, AU

*Stille flyder jeg.
I en strøm af kæmper,
Mens solen går ned bag mine øjne.*

Den dag, jeg blev født, har jeg hørt, hærgede et af de mest forfærdelige uvejr, Danmark længe havde set landet. En snestorm i november, efteråret, hvor landet blev flået af issplinter. Da blev jeg født. Og dagen efter var alt blikstille igen, roen havde lagt sig. Hele historien lyder næsten for malerisk til at være sand; som en smuk metafor for kvindens sønderrivende lidelser under fødslen, eller det kaos der hersker omkring en, når man kommer ud i denne verden, som bliver erstattet af kosmos når verden stopper et øjeblik. Man er pludselig.

Men ikke desto mindre er det historien, jeg har fået, og hver gang fortællingen finder sted, bliver stormen mere ilter, vehement, og roen mere ærefrygtig. Siden da, siden den dag hvor kaos blev til kosmos endnu en gang, er også jeg blevet revet op ved roden af storme. Verden er i en lang kamp mod vinden, hvis du spørger mig; kampen mod kaos.

Men nok om storm og uvejr, den slags hører blot Danmark til, et land hvor kysten altid trækker vinden mod sig, og hvor havgus og lugten af rådden tang skyller ind over landet oftere end ikke. Jeg levede ved kysten, og her mærker man alt det, som Danmark virkelig er, og i de øjeblikke, hvor havet skyller ind over mig og fører mig væk, langt væk gennem et amfritrisk rige, brusende og svulmende, kommer følelsen af, at også jeg kunne eje blot et lille stykke. Stranden.

Du må ikke tage mig som patriot. Mine tanker bliver fugle, og flyver ud i verden, finder nye reder, i lande hvor mængden af geder overstiger mængden af mennesker, steder hvor bjerge ligger som gamle urtids-kæmper, eller skyskrabere ligger som nye. Lande hvor andre som jeg har betrådt den røde jord og spist de fremmede frugter.

Sådan flyver jeget, mit jeg, og ønsker flere ord til det danske sprog, flere tider og bøjninger, eller en dansk Shakespeare der kan, der vil, skabe alt dette bare fordi han keder sig. Eller ord som ikke kan oversættes med blot et enkelt ord, som kun er vores, ligesom det islandske eller grønlandske sprog. Her ejer de gamles tunger hemmeligheder, som ligger en dansker fjernt, og her synger bjergene med, når man taler.

Men min krop er her. Her ved sandet, imens kulden indtager sin plads i verden, mens lyset forsvinder. Her kunne jeg eje saxens skatte, og blodet som for længe siden gled ud i sandet, udgydt med deres egne kampknive.

Her kunne jeg bygge huse, byer, monumenter, som den oldenborgske konge ved masten, omgivet af emme, han der gjorde hovedstaden stor og frodig, eller som Utzon og hans små appelsinstykker der flyder stille ved havet langt, langt væk.

Her, på denne kyst, kunne jeg gå op i flammer og ædes af ilden, til intet var tilbage, blot aske. Og digtere og kunstnere ville beskrive mig som det nye 1728 og bygge mig op på ny, bedre og stærkere, gang på gang, og gøre mig til en af kæmperne først da. Jeg kunne blive vidunderlig.

Sådan falder mine tanker, mens tid og farver glider af mig, mens stilheden tårnes op som en mur mellem havet og mig, og mens Nyx og Morfeus går hånd i hånd langs bølgerne. Jeg tænker, de vil se til mig.

Og da stiger hun op fra havet, imens solen, for længst væk, Selene, Luna, smiler. Jeg tænker, hvordan min bedstemor engang gav mig månen i en snor. Hvem kan virkelig eje månen, tænker jeg, men ikke desto mindre er den stadig min. Det lovede hun mig. Da følte jeg mig stor, mægtig, som en kæmpe, på trods af at jeg aldrig har rørt den, aldrig har sat fod på den. Det er ikke mit flag, som står på den, det er et med striber og stjerner, stjerner man tog med fra jorden. Og Armstrong står så dér, på min måne, i mit hoved, og folk jubler over ham. Folk rejser sig fra deres 69 stole, og de klapper af Armstrong, og de klapper af Kennedy, der endnu ikke ligger med en kugle i panden, klapper fordi russerne og kineserne og danskerne ikke kom først. Det gjorde menneskene, de rette mennesker, ordentlige, pæne, nydelige mennesker, som kommer fra huse, hvor græsset er pænt slået. Og så klapper de til deres hænder bløder, før man fortsætter med kaffen og det bløde brød i små bitte lejligheder, hvor man kan sidde og vente på oliekrisen og lavkonjunkturen. Og disse mennesker får mig til at føle mig lille, med deres huse der skyder op som opsvulmede sorte paddehatte ved Japans kyst. Lille fordi der pludselig bliver meget højt op til månen, når man er omgivet af et hav, sort af mennesker der rækker op for at gribe et stykke og dækker for hendes smil.

Det er der, stormen begynder at røre inden i mig igen, og det er sjovt, for disse mennesker trækker luften ud af mig. Man bygger en by for mine fødder og kalder den Jonestown og drukner den i cyanid. Man skyder kugler ind i mit vietnamesiske hoved, man brænder min hud uden for den jødiske synagoge, og man flyver fly ind i min brystkasse, så ikke blot jeg, men også verden omkring mig knækker sammen. Og mens tiden ikke længere glider, men henstår i stilhed, som om alt storm pludselig er vakuum, holder hele verden vejret. Så er

der ikke længere kaffe og blødt brød, ingen hænder klappes til blods, der er nok blod nu. Da føler jeg mig lille.

Dette er ikke kæmperne, for de er også små. De er stormen, issplinten i øjet og i hjertet. Men jeg og Utzon er ej heller kæmper, vi er mennesker. Jeg rejser mig fra min plads i sandet, og mærker vandet slikke mine fødder. Når jeg sådan bare står, hænderne i lommerne, dug i håret og blånende læber i kulden, mærker jeg farverne glide langsomt tilbage.

Og jeg går over sandet ved vandet og aldrig på det, imens jeg mærker, at under mine fødder er jorden. En dag vil jeg fortælle de børn, jeg ikke har endnu, om at også de blev født under en voldsom storm. Det gør godt, tror jeg. At blive født stor altså, kaos til kosmos, og blive mindre gennem livet. Til sidst er man slet ingen ting, man er pludselig bare ikke mere. Men så er der heller ingen, der kan brænde huden eller flyve ind i ens bryst. Så er der kun den der forbistrede storm.

Jeg kigger ud over vandet, lige til hvor det møder himlen, og jeg finder på nye ord til det danske sprog. Ikke for at andre skal amme dem, men måske de bare vil flyve væk og bygge rede et sted.

Og da kysser Eos Selene godnat og trækker et silkelagen af lys ind over verden. Nogen ville sige, at han kommer farvet i blod, i Saxens, i kuglereggen. Her hvor jeg står, er lyset bare lys.

Det er kæmperne.

Martha

af Martha Jacobi, AU

Martha Christensen var en stor dansk forfatter. Og hun vidste det godt selv. Hun rendte rundt med sine krydderbollestore og centimetertykke briller og passede børn med en god fornemmelse i maven. For hun vidste, at de var bærede. Ikke børnene selvfølgelig, de var bare glade for hendes syltetøjsmadder og gode fantasi. Men forældrene var. Bærede over, at deres små guldklumper skulle opleve deres sekundære socialisation ”i så fornemt selskab”, som børneinstitutionens bestyrelsesformand skrev i sin årsberetning i årsskriftet, det år Martha Christensen blev ansat. Det er sjældent populært at skrive negativt om store personligheder, at fremstille dem som bedrevidende eller egocentrerede, men jeg håber, at De som læser forstår, at det måske/måske ikke er sandt, men bare passer bedst ind i historien. Så her kommer det. Martha Christensen var slet ikke færdig. Hun spredte gladelig sine ord ud og lagde dem velplaceret i munden på sine læsere, og ved en stilfærdig manipulation var hun på denne måde ved at dreje retorikken omkring de stille eksistenser i det danske samfund. Det lyder umiddelbart positivt, da hun dermed formår at give en stemme til en gruppe mennesker, der normalt ikke bliver hørt, men Martha Christensen gik derefter selv kontra på sine bøger og kritiserede egne figurer. Hun beskyldte karaktererne i bøgerne for at overtage historien og budskabet og for at få bøgerne til at handle om *dem* og ikke det *hun* egentlig ville fortælle. Så hun var slet ikke færdig.

Men Martha Christensen var slet ikke færdig, da livet pludselig var færdig med hende. Med en blyant i hånd faldt hun hen i sin kurvestol på gården på Fyn. Hun havde ikke en ud-af-kroppen-oplevelse, men det stik modsatte. Martha Christensen var fuldt tilstede i sit sind - fanget i sin krop. Hun fandt i sig selv en pludselig tro på noget større og da hun ikke vidste hvilken gud hun skulle henvende sig til, råbte hun ud til dem alle. Heldigt for Martha Christensen blev hun hørt. Besynderligt nok blev hun dog ikke hørt af en gud, men af selve kraften fra Jorden. Det er denne kraft buddhister tror på i stedet for en gud. Denne har umådelig magt og forstod Marthas Christensens dilemma om, at teselskabet nu var slut, men hun havde endnu ikke fået serveret sin kage. Den drog derfor til Martha Christensen og lod hende rein-karnere i en lille pige af samme fornavn.

Hvad vi ved nu er, at Martha Christensen er reinkarneret i Martha. Hvordan, og om dette er muligt, er det svært at vide, for hvem ved, for hvilken gang de er født, og man må stole på egen intuition og tro, hvis man vil have svar. Man må jo tro, hvad man vil. Er man dog fra folkerepublikken Kina, så har man et problem, for denne har besluttet at forbyde

reinkarnation uden statsgodkendelse. Her må man altså være på forkant med livet og vide, hvad man vil i sit næste, for det går jo ikke, at man genfødes og så bare bliver en livsnyder uden ansvar og forpligtelse, som ikke bidrager til vækst og forbedret velfærd i samfundet. Så er landet bedre foruden, og det må selv Jordens kraft respektere. Om Martha Christensen havde fået lov til at blive reinkarneret her er tvivlsomt, men heldigvis for Martha Christensen er hun fra Danmark, og her er reinkarnation ikke nævnt i lovgivningen, så der er ingen hindringer.

Den lille pige blev født 27 dage efter Martha Christensens død på en mandag i januar i 1995. Det var vindstille, og sneen lå højt om indgangen til Gentofte Amtshospital. Fra første vejrtrækning følte Martha Christensen sig til stede i den lille ny. Hun mærkede en omsorgsfuld familie, om end moderen var noget bekymret. Det var den lille Marthas storebrødre, der valgte navnet, fordi det var tæt på deres bedste ven Martins navn. De købte med faren en lille drag til lillesøsteren, hvorved det essentielle var lommen til sutten, og at man kunne spille is på den uden at den tog skade. Funktionalitet var klart i højsædet.

På hjemmefronten blev den lille pige tumlet og tilpasset den aktive drengekultur. Træklatring og cykelture var hverdag, og det eneste, der blev puslet med, var puslespil. Farmor prøvede at sætte skik på pigesiden med hjemmestrikket lyserød hjertetrøje og endda en dukkevogn med tilhørende BabyBorn. Den juleaften var det den største, og dermed den bedste gave, og sam-tidig var det den sidste dag, begge ting blev brugt.

Martha Christensen var klar over, at hun måtte vente tålmodigt, på at pigen nåede en passende alder, før hun selv, gennem hende, kunne udfolde sine kreative idéer og få sagt det, hun ikke nåede før sin egen død.

Men alt gik ikke som planlagt. Ordene kom ualmindelig hurtigt til den lille pige, præcist som Martha Christensen ønskede, men et personligt udtryk blev altid sat på dem. Hun udtalte dem, som hun ønskede og bekymrede sig ikke så meget, for hvilken vej ord og bogstaver skulle vendes og drejes. Hun brugte flittigt ord som kennistecher og klånhæde, som begge er utrolig kluntede ord, men som de fleste forstår. Uden større betydning for historien er, at hun lærte sig selv teksterne til alle sangene i "The Sound of Music". Med teksterne menes lydene af ordene. Aldrig blev et ord sunget i hendes hoved, det var bare gode fremmede lyde på gode fremmede melodier. Når jeg (som skriver dette) fortæller denne detalje alligevel, efter at jeg har erklæret at den ikke er vigtig for fortællingen, er det, fordi det giver et indtryk af den lille piges beslutsomhed til at gøre, hvad der faldt hende ind uden at følge livets normer, uden at skulle kunne forklare det eller se det give mening.

Da hun blev større, lærte hun et band at kende, som åbnede for hendes forståelse af lyden af ordets betydning for forståelsen af det. Marthas amerikanske ven spurgte hende en dag, om det var tilladt at sige "nigger" i Danmark. Spørgsmålet var overraskende og utrolig besynderligt. Tøvende omkring det korrekte svar på sådan et spørgsmål, og med frygten for hvad baggrunden var for dette spørgsmål, blev svaret forsinket så længe, at den amerikanske ven fik forklaret sig. Han havde hørt at folk gik rundt og snakkede om "Nigger-Jay" og undrede sig over udtrykket. Marthas krop kollapsede i latter, da hun indså ironien. Det elskede danske band "Nik og Jay", som med netop dette navn havde begge ben solidt plantet på jorden og var utrolig folkelige og elsket, ville aldrig få succes i udlandet. Simpelthen fordi lyden af de-res bandnavn betød noget helt andet, hvis man havde engelsksprogede ører.

Martha elskede herefter at lytte til sprog. Lyden af sprog interesserede hende. Både de store forskelle, som mellem japansk og italiensk, og marginalerne, som mellem århusiansk og randrusiansk. Hun lærte sig lydene og kunne hurtigt imitere flere end 14 sprog fra hele verden. Men hvad hun sagde var ligegyldigt - ordene havde ingen betydning. Det havde til gengæld følelserne i lydene. De forskellige lyde, som ingen mening havde for andre, kunne udtrykkes med uendeligt mange forskellige følelser, og de samme følelser kunne udtrykkes på alle sprog. For Martha betød det, at alle mennesker var ens. Tendenser og kulturer kunne adskille os, men i bund og grund var vi alle i stand til at udtrykke de samme følelser.

Ærgerligt for Martha Christensen så havde hun ikke ramt en ny Martha med masser af forfatter-talent, der brændte for det hårde arbejde alene med side efter side af egne ord. Desværre for Martha Christensen havde hun ramt en pige født ind i en familie af efterkommere af Etienne Capion. Etienne Capion var fransk. Meget fransk. Han elskede den måde fransk-mænd havde en uovertruffen og selvfølgelig charme, som gjorde ham i stand til at fange folk ind i sit univers. Han blev inviteret til landet Danmark og begyndte her at opføre forestillinger på Kongens Nytorv, og på den måde formidlede han sin skabertrang til et publikum, som fandt ham fornyende. Men danskernes småbrummende-i-mørke-kroge-jantelov ramte ham hårdt, og han gik fallit. Og Martha? Martha manglede det samme som Etienne. En scene.

Men Martha Christensen var på dette tidspunkt modløs. I årevis havde hun kæmpet mod den-ne, i hende øjne, meningsløse formidling af tomme følelser. Hun havde fodret Martha med alverdens litteratur for at vække Marthas interesse for forfatterskabet og dermed lade selve Martha Christensen komme til udtryk for resten af verden. Martha var blevet

præsenteret for alt fra Harry Potter til Jussi Adler Olsen, og hun havde slugt bøgerne gladeligt. Og hun havde grint, grædt, været direkte bange og dybt fascineret. Men sproget havde ikke bidt sig fast. Historien havde til gengæld, og specifikke uddrag af bøgerne stod knivskarpt i hendes erin-dring flere år senere.

Så Martha Christensen måtte give op. Hun erkendte, at dette liv i en anden var en fejl, og at hun nu blot måtte leve med, hvad hun nu havde fået foræret af Jordens kraft. Hun opgav at få formidlet mere af egne overbevisninger og så på, hvad Martha formåede. Og hvad så hun? En skrubforvirret teenagepige, der på en eller anden måde havde fundet vejen til gymnasiet og pludselig stod og vurderede, om studenterhuen skulle være en størrelse 55 eller 55.5. Og Martha Christensen lo. Hun lo, som hun ikke havde leet i årevis. Og Martha stod og mærkede noget ske i sig. Hun mærkede en boblende glæde indefra og fandt pludselig sig selv stående og grine højlydt og gryntende uden overhovedet at vide hvorfor. Hun elskede det.

Som Martha Christensen kiggede mere og mere på Martha, så hun pludselig sine egne indflydelser på hende. Martha var ekstrovert, men Martha Christensen introvert, hvilket resulterede i en lyst til altid at være det omvendte sted af, hvor Martha var. Var hun ude, ville hun hjem. Var hun hjemme, ville hun ud. Martha Christensen elskede at vinterbade og svømme lange ture langs stranden på Sydfyn. Martha derimod ønskede ikke noget nævneværdigt at gøre med havet, og det lille spektakel frøs efter få minutter i vandet.

Der var dog også punkter i tilværelsen, hvor de var fuldstændig enige, og dette fungerede selvforstærkende i Marthas natur. Begge havde de en svaghed for kagedej og at temperere chokolade. De elskede også begge *Find Holger* og udenlandsrejser. Og så elskede de begge den gode historie. Historien med masser af følelser, uden at den dog skulle blive amerikansk i form og pladderromantisk (et ord Martha Christensen havde indført). Deres eneste uenighed på dette punkt var, hvordan den skulle fremføres. Martha Christensen havde viet sit liv til den skrevne historie, men måtte se denne form vige for skuespillet, som lå så dybt forankret i Martha, at hun ikke var i stand til at styre sin iver.

En almindelig skoledag for Martha og Martha Christensen faldt de tilfældigt over et 20 år gammelt stykke "Guitaristerne" af den danske dramatiker Line Knutzon. Som de læste det sammen med Marthas dramagruppe, følte Martha Christensen et nært kendskab til karaktererne i stykket. Hun så, at de alle var socialt lavt stillet og uden større talenter, men med handlekraft og engagement - meget lig hendes egne karakterer. Og da hun havde lovet ikke at prøve at styre Martha, men bare opleve det, hun nu var i, gjorde hun ingenting, da

gruppen valgte at opføre stykket og begyndte at øve. Heller ikke selvom hun krummede tæer over den ligegyldige handling uden nogen udvikling og de til tider meningsløse dialoger. Som karaktererne udviklede sig, i takt med at skuespillerne fik dem ind under huden, så hun dog pludseligt noget andet. Midt i det absurde og meningsløse så hun en beskrivelse af mennesket og samfundet, som hun aldrig havde set det før. Hun så, hvordan karaktererne på ingen måde udviklede sig gennem stykket og alligevel voksede med opgaven. Og hun så, hvordan drama-tikken og skuespillet og teatret som form fremskabte levende figurer af karaktererne og beskrev dem lige så udtrykkeligt, som hun selv havde været så omhyggelig med i sine bøger. Martha Christensen så, at det var godt. Hun velsignede dem. Morede sig over at andre formåede det, hun ikke selv havde nået. Og så slappede hun af og nød showet.

En døgnflues dagbog

af Mathilde Nilsson, AU

Det er morgen. Dagen begynder, mit liv begynder. Ligesom solen vågner jeg langsomt fra den sovende dvaletilstand - jeg hidtil har været i. Vandet, der før var mit hjem, mine trygge rammer, føles nu koldt og omklamrende. Jeg skal væk og op herfra. Jeg higer efter livet, og alt hvad det bærer med sig. Jeg vil ud og se, ud og opleve hvad jeg før kun har drømt om. I vandoverfladen betragter jeg mit spejlbillede og konstaterer, at jeg har forandret mig, meget. Jeg vipper langsomt mine små vinger op og ned og føler derefter, hvordan jeg langsomt stiger til vejrs. Selvom jeg har haft lang tid til at forberede og tænke dette øjeblik igennem, hamrer mit hjerte stadig, og min spinkle krop er fyldt med nervøsitet. Det er en stor dag og et stort øjeblik for sådan en som mig. Men jeg har travlt. Hvert eneste minut, ja, hvert eneste sekund af denne dag skal leves; fuldt ud. Jeg har kun denne ene chance for livet, og livet har kun denne ene chance for at lære mig at kende. Men selvom jeg har travlt, slår jeg endnu engang fast for mig selv, at jeg skal nyde det.

Jeg flyver højere op og beslutter mig for at se mig lidt omkring. Jeg befinder mig på en ø. Jeg har fløjet hele vejen rundt og konstateret, at jeg er omringet af vand. Der er mange høje træer, grantræer. Jordbunden er fugtig, dækket af mos, og en dejlig frisk sommerduft spreder sig i hele min krop. På midten af øen vajer et flag i vinden, og verden er fuld af idyl. Pludselig bliver jeg hylet ud af mine tanker, og jeg må undvige. En kæmpe skygge dækker for solen, og jeg er ved at blive trampet ned af en kæmpe fod - pyha, det var tæt på. En masse unge mennesker bevæger sig ud og ind mellem en lille samling af huse. Stedet er præget af en god stemning, de unge virker glade og er i gang med en masse aktiviteter. Nogle sidder på græsset i solen og snakker, andre er travlt optaget af en meget intens volleyballkamp. Jeg flyver tættere på og overhører to unge pigers samtale. De sidder op af en hvid husmur og taler om alt lige fra drenge til politik, da en af deres mobiler pludselig ringer. Pigen tager telefonen, og hendes ansigtsudtryk bliver meget alvorligt. Samtalen handler om noget med en bombesprængning i regeringskvarteret, men mere hører jeg ikke. Jeg har stadigvæk travlt. Jeg må finde ud af, hvor de andre holder til. Jeg kan mærke, at mine fødder er klar, og jeg har pudset mine dansesko - alle tre par. Mellem træerne kan jeg skimte en sværm i nærheden af et fugtigt vandhul. Jeg er på vej derhen, men pludselig er der noget andet, der fanger min opmærksomhed. Fra et fjernt sted lyder der skrig - jeg skifter retning. Jeg suser af sted så hurtigt, at jeg ikke ænses, hvad der sker omkring mig. Farverne flyder sammen, og det føles, som om jeg flyver gennem en lang tunnel. Der lyder skud, og da jeg kommer ud mellem træerne, mødes jeg af et skræmmende syn. En

masse livløse skikkelser ligger rundt om på jorden og mellem de nøgne klipper. Jeg flyver tættere på og opdager en, der bevæger sig. Personen har lukkede øjne, og jeg forstår, at han forsøger at spille død. Lidt væk ser jeg en mand i uniform. Jeg mærker en følelse af håb og lettelse. Hvis jeg kunne, ville jeg råbe efter ham, men ingen ville alligevel ænse sådan en som mig. En masse af de unge mennesker flokkes omkring ham - de er i panik. En efter en falder de alle til jorden, og den uniformerede mand er bevæbnet med et stort jagtgevær. Jeg har svært ved at forstå, hvad der sker omkring mig. På hele øen hersker der en stemning af angst og forvirring. Jeg flyver ind på midten af øen, mens jeg forsøger at holde mig et godt stykke over jorden. Rundt omkring ved jorden er de unge samlet i små grupper - de prøver at holde sig skjult. På jorden lige under mig kan jeg skimte en lille lap papir. Det er et program for Arbejderpartiets ungdomsorganisation, AUF's sommerlejr. Af programmet fremgår det, at datoen er den 22. juli 2011, og jeg befinder mig på øen Utøya i Norge.

Ude over vandet kan jeg skimte nogle både med retning mod øen. Jeg flyvere tættere på for at se, hvem det er. Bådene kommer fra Beredskabsstyrelsen. Der er hjælp på vej. Nede ved den lille havn, hvor bådene lægger til, sidder en flok af de unge tæt pakket op ad en lav mur, hvor de forsøger at gemme sig. I deres ansigter fremstår frygten tydeligt - flere af dem græder. Op fra bådene stiger en flok i uniformer, og jeg kan se, at de unge først er i tvivl om, hvorvidt det er hjælp. De kryber endnu tættere sammen. En mand i uniform træder frem, lægger sit våben på jorden og forsøger at signalere, at de er kommet for at hjælpe. De unge forstår signalet.

Det er aften. Jeg har stadigvæk meget travlt. Verden omkring mig har pludselig ændret karakter. Oppe i trætoppene kan jeg høre fuglene, hvilket får min krop til at gyse helt ud til vingespidsene. Stedet oser nu af død og ødelæggelse, og rundt omkring langs jorden går der orange nødhjælpsarbejdere rundt og rydder op. Det har jeg dog ikke tid til at tage mig af. Min tid er knap. Jeg flyver ind og ud mellem træerne og forsøger at finde mit vandhul, søen, hvor jeg kom fra. Længere fremme får jeg øje på en lille skikkelse. Jeg bevæger mig langsomt hen imod den, og ude på midten af søen svæver hun. Hun er den flotteste skabning, jeg nogensinde har set. I hendes vinger spiller aftensolens lys, og hendes øjne er meget fremstående. Jeg flyver ud til hende. Vi danser i det, der for mig føles som flere timer. Hendes bevægelser er yndefulde, og de mange fødder placeres helt perfekt. Hun lægger vores æg i vandet, mens jeg igen flyver af sted. Mellem trækroneerne kan jeg skimte solens allersidste stråler - det er ved være tid. De sidste små både er ved at lægge fra kajen ved øens lille havn. I bådene sidder nogle af de overlevende unge tæt pakket, og ikke en lyd kommer fra deres læber. Det eneste, der høres, er små snøft, og ellers glider

tårerne lydløst ned over deres kinder. Jeg mærker, hvordan mit lille bitte legeme falder ned gennem luften - ned mod den fugtige skovbund. Lyset slukker.

På denne ene dag har jeg oplevet verden og konstateret, at den på ingen måde var som forventet. Allerede før mit æg var klækket, gjorde jeg mig tanker og forhåbninger om, hvordan livet udenfor mon var. Jeg forestillede mig sol, sommer og varme - ren som-meridyl for sådan en som mig. Forestillingen om det uendelige paradys er nu byttet ud med den barske og hårde virkelighed, hvor livet er en realitet, og frygten hele tiden lurker lige om hjørnet. Jeg har erfaret, at de trygge og vante omgivelser i søen, som jeg så gerne ville slippe væk fra, måske alligevel var et af verdens små paradiser.

Livet som døgnflue er meget kort. Vi bruger det meste af vores liv i nymfestadier, hvor vi forbereder os på det virkelige liv uden for den trygge ramme i søen. Derefter har vi en dag og et forsøg til at gøre alt det, vi har drømt om. På denne ene dag skal vi opleve verden, finde en partner og kærligheden og føre livet videre til de næste generationer. Til sidst er vi endelig fuldt udviklede og udstyret med livets erfaringer. Nu trækker vi os tilbage og gør klar til døden. For mange lyder dette måske som et kort liv, men hvem ved - måske er vi ikke så forskellige fra så mange andre. Måske handler det ikke om, hvor længe man er her, men hvordan man er her. Jeg håber i hvert fald, at jeg har sat mit aftryk i denne verden.

En pigedrøm

af Jonathan Rafael-Weis, AU

Det vrimlede med mennesker på byens gågade den eftermiddag. Jeg havde taget mit pæneste tøj på, selvom det egentlig bare var en normal lørdag. Sorte ruskindsstøvler med brunt læderindtræk, sorte bukser, hvid skjorte med en kort skåret krave og en sort pullover. Det vrimlede med mennesker. Så mange forskellige mennesker, der alle lignede hinanden, og tænk, jeg regerede over dem alle, jeg var virkelig en eksemplarisk konge. Beundret og accepteret af alle, og selvom de ikke hilste på mig, vidste de, at jeg var en mand, der var værd at elske. Navnlig de små piger og drenge kastede deres yndefulde blikke på mig, når jeg strejfede forbi. Vores øjne mødtes altid i et kort sekund, før de skyndte sig at kigge væk. Det var en underkastende og værdig gestus, som de vidste, at jeg værdsatte. Senere indfandt jeg mig på spisestedet Werner Herst & Friends. Her fik jeg en middag bestående af friskfanget tunfisk, kapers og stegte kartofler. Jeg havde spist på Werner Herst & Friends på andre af mine ferier her i Portugal, og maden var ligeså god, som den plejede. Det var et nydeligt sted med udsigt til kysten og med venlige tjenere, der forstod sig på skik og høflighed. Restaurantens personale gjorde sig endda den ulejlighed at stille et stearinlys på mit bord, da mørket faldt på. Jeg var deres æresgæst! Ingen andre mennesker på restauranten fik denne behandling af personalet. Jeg bestilte en flaske Aguardente til desserten, mens jeg nød den lune aftens fjerne lyd af bølgeslag.

Den nat drømte jeg.

Jeg vandrede på et hav, dækket af massiv is. Jeg var helt alene. Det eneste, man kunne syne forude, var isbjerge og sne. Jeg opdagede til min forbavselse, at jeg var nøgen. Snart mærkede jeg, at mit kranie forblødte, og bag mig trak jeg et langt spor af blod. Min krop havde aldrig føltet stærkere, trods min nøgenhed i den isnende kulde. Jeg fortsatte med at vandre over ishavet, og min krop blev ved med at føles nedbrydelig. Pludselig blev jeg panikslagen. Jeg kunne ikke blive ved at gå uden at vide i hvilken retning. Jeg var ikke engang i besiddelse af et kompas. Jeg havde kun mit hoved og min krop. Men min krop skulle hurtigt vise sig at imponere endnu en gang. I løbet af få sekunder, blev min penis stiv. I drømmens natur blev dette min trofaste vejviser. Og nu stod det klart, at der kun var én vej frem; ligeud. Min penis forblev i den samme urokkelige tilstand, men efter et par kilometers vandren, begyndte det at irritere mig. Jeg samlede en håndfuld sne op og smurte min penis omhyggeligt ind det kolde pulver, i håb om at den ville lægge sig til ro igen. Men lige meget hjalp det. Min penis blev ved med at pege ligeud i luften, og jeg fortsatte utrætteligt over isen. Jeg begyndte at kede mig. Jeg var hverken sulten

eller tørstig og landskabet ændrede sig ikke det mindste. Det var stoppet med at bløde fra mit kranie, hvilket efterlod mig uden noget spor til at lede mig tilbage. Efterhånden begyndte isbjergene at samle sig omkring mig. Landskabet blev tættere og tættere, og snart befandt jeg mig i en smal kløft mellem to isbjerge. For første gang begyndte jeg at fryse, og jeg følte mig pludselig udmattet. Jeg kunne mærke blodkarrene i kroppen trække sig sammen, og mine hænder og fødder fik et blåligt skær. Jeg mærkede en prikken i ryggen og blev forskrækket, da jeg forstod, at den hverken var udløst af kulde eller varme. Det var menneskelig berøring. Jeg vendte mig og så en lille pige, der kiggede op på mig med sine blågrønne øjne. Hun sagde ikke noget, men kiggede mig blot direkte i øjnene uden at vige. Hun havde bare fødder under den lyseblå kjole. Kort efter vendte hun sig og løb tilbage gennem kløften. Jeg vidste, at det var Madeleine, og min penis var atter slap.

Jeg vågnede på en bænk på en strandpromenade ved Algarvekysten. Jeg var omtumlet og stadig en smule fuld. Min bil var parkeret et par hundrede meter længere nede af kysten. Ved siden af mig sad der en mand af portugisisk afstamning. Han bar et par slidte hørsandaler, et par forrevne bukser og en sort t-shirt med påskriften "Love on". Han lugtede slemt og så generelt ikke appetitlig ud. Jeg vurderede ham til at være omkring de tredive år og inde bag det halvlange hår, syntes der at gemme sig et kønt og ungdommeligt ansigt. Han tændte en cigaret og spurgte, hvad jeg hed.

"Jeg hedder Peter. Og hvem er du?"

"Mossi", svarede han, mens han sammensunket stirrede ud over vandet. Han rakte en flaske Aguardente frem mod mig. "Vil du have en tår?"

"Nej tak, men sig mig, er det ikke min Aguardente?"

"Jo, du sagde, jeg godt måtte beholde den i nat.", svarede han stadig bortvendt. Jeg tænkte mig om.

"Hvad skete der i nat?"

"Ikke det store" svarede han. "Du kom her sent i går aftes og lagde dig til at sove på bænken". Det lød jo plausibelt nok, tænkte jeg, og eftersom jeg stadig havde min pung og solbriller, var manden nok heller ikke forbryder. Det var mærkværdigt, at han ikke vidste, hvem jeg var, men folk herude ved kysten var ofte ikke særlig oplyste.

"Hvad lavede du, mens jeg sov?"

"Ikke noget. Kiggede ud på havet og drak din Aguardente."

"Hvor bor du?"

"Her"

"Ved havet?"

"Ja."

"Er du hjemløs?"

”Ja. Jeg har ingen steder at bo. Det har jeg ikke haft i mange år.”

”Men hvad laver du så, udover at kigge på havet?”

”Jeg maler. Men jeg har intet motiv.”

”En hjemløs maler, der ikke har noget motiv. Det lyder håbløst.”

”Ja, jeg er efterhånden træt af at male billeder af havet og naturen. Jeg vil gerne male mennesker, og eftersom denne kyststrækning er relativt affolket, besværliggør det mit ønske.” ”Du kunne jo starte med at male dig selv”, sagde jeg.

”Nej, det er udelukket, og jeg har heller ikke noget spejl,” svarede Mossi og skoddede sin cigaret. Pludselig begyndte han at synge.

I begyndelsen nynnende han bare, men efterhånden som han sang sig varm, lød det kraftigere og kraftigere. De gamle portugisiske fraser havde en intens og længselsfuld klang. Tonerne flød naturligt ud fra hans inderste sjæl, som havde han sunget denne sang hundrede gange før. Efter nogle minutter var det forbi.

”Det var smukt,” sagde jeg. ”Hvad hedder sangen?”

”Lágrima. Det er en ældgammel fado fra 1830’erne. Min far sang den tit for mig, efter min mor døde, og blev ved med at synge den, indtil han selv døde for femten år siden. Du burde tage til Lissabon en dag og lytte til den rigtige fadomusik. Der findes mange gode fadoklubber, men de bedste fadoer finder du i den ældste del af Lissabon på gadehjørnerne i Alfama og Mouraria. Der plejede jeg selv at strejfe rundt, før jeg rejste udenbys.”

”Du kan både synge og male. Du er en rigtig kunstner,” sagde jeg.

”Tjah, jeg foretrækker nu mest at male, når jeg ellers har et motiv.”

Jeg rejste mig fra bænken og gik hen til min bil. På bagsædet sad Madeleine og sov. Jeg strøg hende forsigtigt over håret, mens hun vågnede roligt. Jeg tog hende i hånden og gik tilbage til Mossi.

”Er det din datter?” spurgte han.

”Ja,” løj jeg.

Mossi havde tilsyneladende intet kendskab til, hvem Madeleine var.

”Hun er køn”, sagde han og smilede blidt til hende.

”Du skal male hende,” sagde jeg.

”Javel,” svarede Mossi overvejende og forsvandt.

Kort efter kom han tilbage med staffeli, lærred, pensler og farver, som han havde stående i et skur i nærheden. Jeg forklarede Madeleine, at hun skulle gøre som Mossi sagde, og at der ikke ville ske hende noget.

Det var efterhånden et døgn siden, jeg sidst havde spist, så tog jeg ind til byen for at købe lidt mad og drikke, mens Mossi malede.

Jeg brød mig ikke om at sidde alene i bilen. Det var så rart med den lille pige på bagsædet. Jeg vidste, at hun befandt sig godt i mit selskab. Hun spurgte aldrig til sine forældre, og hun klagede aldrig over noget. Hun var altid helt tavs.

”Engelske Madeleine McCann på bare tre år forsvandt torsdag aften i den lille by Praia da Luz i det sydvestlige Portugal, hvor pigen var på ferie med sine forældre.”

Jeg slukkede radioen, da jeg ankom til byen. Her var kun et par mennesker her og der. Den massive menneskemængde fra i går var for længst forsvundet. Jeg gik ind i det nærmeste supermarked og købte en stor bakke ris med kalkun og auberginer samt to øl og en kildevand. Jeg kørte med høj fart tilbage ad kystvejen. Jeg var sulten og glædede mig til at se maleriet. Da jeg ankom til bænken, var Mossi og Madeleine væk. Jeg gik ned på stranden for at lede efter dem, men de var ikke til at se. Jeg undrede mig. Mossi havde trods alt ingen bil, og Madeleine var bare en lille pige med korte ben. Jeg løb tilbage til bænken i håb om at finde nogle spor. Men de havde ikke efterladt sig noget. Bænken stod der og lignende en hvilken som helst anden bænk. Alting forekom mig pludselig ligegyldigt og tomt. Jeg gik mig tilbage til bilen og kørte i høj fart ud i det begyndende mørke, mens triste tanker plagede mig. Jeg ville ikke miste Madeleine, hun var den udvalgte, hun var min livsledsager. Og Mossi var min eneste kammerat. Efter lang tids søgen måtte jeg erkende, at Mossi og Madeline ikke var til at finde. Jeg satte retning tilbage mod byen for at få noget søvn.

De følgende dage indlogerede jeg mig på et beskedent hotel i udkanten af byen. Dagene føltes lange og ligegyldige, og tiden gik med at læse bøger og spadsere formålsløst rundt i byen. Receptionisten på hotellet var en spinkel dame i tyverne. Hendes marineblå arbejdsuniform klæbede sig flot til hendes spinkle krop, og jeg spurgte hende, om hun ville drikke et glas vin en aften, men uden held. Hun skulle åbenbart til et aftenkursus i antropologi. På mit hotelværelse fandt jeg et par gamle cd'er med fadomusik. Jeg tændte en cigaret og satte en cd på med fadosangeren Debora Rodrigues. Lyden var melankolsk og sørgmodig, og jeg forstod pludselig den længsel, Mossi havde udstrålet. Dagene gik, og jeg lyttede somme tider til radioavisen i håb om at høre noget om en hjemløs maler i selskab med en treårig pige. Men der var intet opsigtsvækkende, ikke andet end at Nicolas Sarkozy fra det borgerlige parti UMP var blevet valgt til fransk præsident. Jeg tilbragte nogle aftener på det lokale værtshus, hvor jeg drak mig fuld for derefter at vende hjem i seng. Ikke engang pøbelen undte mig længere deres beundrende blikke, og efter nogle uger på hotellet besluttede jeg mig omsider for at vende hjem til England.

På vej hen til min bil gik jeg ned ad en lille smal gade, hvor jeg aldrig havde været før. Her

lå et mindre galleri ved navn "Galléri da Luz". Jeg besluttede mig for at kigge indenfor. Jeg havde egentlig aldrig interesseret mig for kunst, men jeg havde ikke travlt, og måske kunne jeg for en gang skyld få mig en meningsfuld oplevelse. Rummet var køligt med lyse vægge, og jeg var tilsyneladende den eneste på galleriet udover en midaldrende mand, der måtte være galleristen. Han sad med hovedet nede i nogle papirer bag sit skrivebord og skænkede mig ikke den mindste opmærksomhed. Der hang en snes billeder på væggen, alle i mellemstore rammer. Alle billederne var portrætter med en pige som det centrale motiv. Jeg forstod pludselig det hele og blev ikke bedrøvet, men tryk ved at se at Madeleines ansigt igen.

Alle billederne var signeret af Mossi, men især ét forekom mig genkendeligt. Det var billedet ved bænken. Billedet var skåret lige over Madeleines brystkasse, så man kun kunne se hendes ansigt og torso. Hendes læber dannede et tvetydigt smil, og det var ikke til at sige, om det var lykkeligt eller ulykkeligt. Det var skumring på billedet, og man kunne se havet ude i horisonten. Madeleines ansigt var placeret centralt i billedet i et med horisonten. Uforbeholdent købte jeg billedet til galleristens store glæde.

Jeg ville ikke hjem. Det var her, jeg hørte til, og det var her mine drømme kunne få frit løb. Jeg satte billedet af Madeleine på passagersædet i bilen og kørte ned mod kysten endnu en gang. Jeg fandt bænken på strandpromenaden. Der var ingen mennesker. Jeg hentede billedet i bilen og gik hen til bænken. Jeg klædte mig af og lagde mig på ryggen på bænken med billedet hvilende på min nøgne overkrop. Jeg lagde mine arme omkring billedet. Nu manglede sønnen kun at komme.

Størrelsesforhold 2000/800.000

af Peter Halbye, AU

Jeg bryder mig ikke om at se mennesker dø, dog er jeg stadig så optaget af nyhederne, at jeg ikke kan slukke fjernsynet, når først det er tændt. Khutso siger, at nyheder er dumme, hvis jeg vil vide, hvad der foregår i verden omkring mig, kan jeg stikke hovedet ud af vinduet. For at være ærlig bliver jeg irriteret hver gang, han siger det, men jeg gider ikke skændes med ham. Han kan stikke hovedet ud af vinduet og stirre Congos tørre jord lige i øjnene, imens jeg ser Liberias kødsår blive til aske og venter på, at ebolasmitten kommer til Bukavu, og det bliver min tur.

Jeg føler mig uheldig. Jeg sidder 36 år gammel i en hytte med min eneste ven og næsten ingen familie tilbage. Hvis bare jeg kunne have blevet hjemme i mit land, hvor vi kunne leve som venner, indtil de lave hutuer følte sig undertrykte og ikke kunne lade deres blankvåben blive hjemme. Inden tiden, hvor jeg mistede alt. Tilbage til dengang hvor jeg ikke troede, at ondskab fandtes på så højt et niveau, og før mit tøj og mine hænder var smurt ind i andres blod. Mine sidste aftener i Rwanda var de længste og værste i mit liv. Jeg har intet at komme efter her, og jeg er sikker på, at Rwanda til den tid er langt mere fredeligt end Congo, men tanken om at vende hjem til, hvad jeg har set falde sammen på den mest brutale måde, tiltaler mig ikke det mindste. Jeg holder mig til sofaen, hvor jeg ikke behøver at tage stilling til noget. Jeg kan distancere mig fra hverdagen og fordybe mig i omverdenen, så længe nyhederne spiller, før jeg igen synker tilbage til Congo og mit lave selvværd.

1994. Frygten for at stivkrampen rammer min far er minimal, da jeg prøver at trække et rustent knivblad ud af hans livløse krop. Min far er næsten aldrig syg, og jeg tvivler på, at en lille omgang stivkrampe eller infektion kan få ram på ham. Selvom jeg godt ved, at han har været død i flere timer, lader jeg det ikke stoppe mig. Verden er nogenlunde retfærdig, og sådanne ting kan ikke ske for mig.

Hver morgen tvinger jeg Khutso og mig selv ud af hytten. Ud i den fugtige varme. Jeg cykler til skolen for at lære de unge at tælle og stove, så de kan konkurrere med de hvide børn. Jeg hader det. Jeg hader de små hostende børn, suppen til frokost og at se børn få den undervisning, som jeg drømte om, da jeg var i deres alder, men ikke havde til rådighed. Jeg burde nok lade nogle af de dårlige tanker komme ud, så jeg kan fokusere på de tilsyneladende få gode ting i min hverdag og møde nye mennesker. Men hvad skal

det gøre godt for, når jeg alligevel ikke har meget mere end 20 år tilbage. De fleste nye mennesker, jeg møder, bliver skræmte af mine 20 år gamle ar i ansigtet og min negative tilgang til alt. Det er også derfor, jeg kan lide at bo sammen med Khutso. Han er næsten en modsætning til mig, han er ekstremt positiv og altid glad, men inderst inde er han nok ligeså forstyrret, som jeg er. Lige siden første gang jeg blev angrebet, og jeg for første gang slog igen, har jeg følt ondskabens træ, der langsomt slår rødder i mit sind, og intet ukrudtsmiddel kan tvinge det væk - ikke engang alkohol.

Jeg kunne mærke min brors jerngreb om min skulder, da støjen, som vi var på flugt fra, nærmede sig i det uendelige mørke. Min krop føltes fysisk begrænset, og min bror prøvede at ryste mig ud af den tilstand af chok, jeg befandt mig i. Han hev mig ud af hytten og direkte mod bushen. Min bror ville til Congo, og jeg hang på ham, som det eneste jeg havde tilbage.

Da jeg kommer cyklende hjem mod hytten, står Khutso med et dødt dyr uden skind hængende ned fra hans to opsatte kroge. Khutso er krybskytte og fanger dyr på de hvide afrikaneres indhegnede reservater. På den ene side synes jeg, at det er tosset, men på den anden side bryder jeg mig ikke om de rige, hvide afrikanere, og de kan godt spare noget protein til Khutso og mig. Min bror Milton har lært Khutso at fange de hvide mænds dyr, men jeg gider ikke være en del af det. Khutso distancerer sig selv endnu mere fra de hvide mennesker ved at fange deres dyr, og inderst inde ved jeg godt, at jeg hellere vil være som de hvide. Khutso siger altid til mig, at misundelse er en dårlig ting, og det har han ret i. Det er det, der irriterer mig mest. Milton, til gengæld, han er ikke fascineret af de hvide mennesker på nogen måde. De hvide mænd skabte splid i Centralafrika, da de kom og delte os op og gav magten til den ene part. Bare fordi de så lidt højere og lysere ud. Også selvom vi selv er tutsi, og det var os, der fik magten, blev Milton sur. Jeg savner ikke Milton, ham har jeg ikke set i mange år, og han savner sikkert heller ikke mig.

Da jeg senere hen på aftenen sidder og ser nyheder, går det langsomt op for mig, at den hvide mand ikke nødvendigvis er klog. De hvide mænd er selvglade, de taler kun om ebola, og de elsker tal. Jeg forstår bare ikke, hvorfor de ikke ser, hvor mange afrikanere, der dør af sult og aids, hvis de så gerne vil tale om tal. Hvis der er en ting, jeg har lært af de hvides nyheder, er det, at en hvid mand ikke er det samme som en sort mand. Det er ligesom med penge, tror jeg. En hvid mand er det samme som 100 sorte mænd. Da 2.000 af de hvide døde i tårnene, der styrtede, var det langt mere opsigtsvækkende og interessant, end da 800.000 sorte døde i Rwanda. De hvide mennesker er kun bange for, hvad der kan dræbe dem selv, og de kommer i hvert fald aldrig til at sulte.

Lygterne bag os smelter langsomt sammen med mørket, og jeg får følelsen af, at de ikke længere vinder ind på os. Min bror slipper min arm, og jeg falder så lang, som jeg er ned på den sammentrampede jord. Mine sår i hovedbunden er begyndt at lukke sig, og jeg bløder ikke længere. Udover min brors dybe vejtrækninger er der helt stille. En ubehagelig stilhed, der får det til at løbe en koldt ned af ryggen. Min krop er drænet for energi, og alt gør ondt, men det må udskydes, til vi er væk fra alt det, der vil skære i os. Min bror tager en dyb indånding og hiver mig op. Vi fortsætter ud i mørket mod, hvad min bror antager er vest - mod Congo.

Det er uretfærdigt, hvorfor skal jeg fødes i den her krop og ikke i den hvide mands, der kan spise mere, end hans mave kan holde til. Tænk hvis jeg var derovre, og jeg kunne købe alt, hvad mine øjne løb over. Jeg føler mig lænket til pløkkerne, der er banket flere meter ned i den afrikanske savanne, og hvordan skulle jeg nogensinde komme væk herfra. Khutso, ham ser jeg op til. Han kan holde ud at leve i den her ulidelige varme og gøre det samme hver eneste dag. Han tjener næsten ingen penge, og jeg er hans eneste ven, men alligevel er han ikke andet end positiv. Jeg er konstant sulten efter at få del i de hvides hverdag, og Khutso forstår ikke engang, hvorfor jeg vil spise med kniv og gaffel. Når jeg bare kan tørre mine hænder af, efter jeg har spist. Jeg vil prøve at ryge cigarer og drikke gin, men jeg må holde mig til syntetisk rom og khatblade for nu og nok også for resten af mit liv.

Jeg prøver at fortælle min bror, at vi må stoppe, men jeg har ikke kræfter til at tvinge nogen som helst ord ud af min mund. Ud af ingenting hører jeg et bump, og min brors skygge går i et med mørket. Inden jeg når at stoppe, havner jeg på grusvejen ved siden af ham. Mine fødder mødte noget blødt og tvang mig i vejen. Jeg løfter mine fødder og 2 helt hvide øjne møder mine. Jeg kan høre min bror kaste op, og det der lyder som en klynken. Mine øjne har vænnet sig til mørket, og da jeg løfter hovedet, kan jeg se livløse kroppe så langt, som øjet rækker ned af vejen. Med min bror lige i hælene løber jeg af vejen og søger ind i bushen. "Vi er ikke de eneste, der vil til Congo" siger min bror.

Jeg vil ikke leve mine sidste dage i Congo. Jeg vil leve mine sidste dage på græssletterne i Rwanda, men jeg tør ikke vende tilbage. Tør ikke leve alene, tør ikke efterlade Khutso. Jeg tør faktisk ikke noget. Jeg mangler skubbet, der kan få mig til at tage mig sammen og droppe jobbet. Skubbet, der kan få mig til at sætte pris på, hvad jeg har. Jeg vil tilbage til mit hjemland, hvor jeg havde en familie, alle med fuldt fungerende lemmer, ét eksisterende blodomløb og én puls.

Jeg vågnede, da jeg hørte min brors hurtige vejtrækning. Solen var på vej op, og jeg kunne

se, at han sad med hænderne smurt ind i blod. På hans ene side lå fars machete, og på hans anden side lå en anden mand. Hans ansigt var skjult i blod, men han var ikke død. Jeg kunne høre hans hulken. Jeg greb fat i fars machette og satte den imellem hans øjne. Jeg blev helt svimmel, stak to fingre i halsen og tømte maven. Jeg var ikke spor bedre end alle de mordere, der havde forrådt mit land. Jeg var selv en morder. Min bror tvang sig selv på benene og trak mig med videre. Begge grædende luntede vi mod grænsen, og min bror blev ved med at berolige mig og sige "vi er der lige om lidt". Det fik jeg at vide, alt imens jeg så solen gå op over mig og ned bag mig - igen og igen. Det, der til sidst havde følt som flere måneders flugt, sluttede, da vi blev mødt af grænsevagterne og smidt ind over grænsen til Congo.

Jeg burde tage hjem til mit land og langsomt kravle i graven uden mad i maven og med et næsten ikke eksisterende immunsystem. Jeg burde nyde resten af mine år på samme måde, som den hvide mand mener, at en afrikaner lever sit liv. Jeg vil hjem til mine græssletter, hvor jeg med foldede hænder kan tørre røv i blade og leve af, hvad jeg finder under sten. Penge er ikke noget, du bare kommer efter, hvor jeg kommer fra, og hvad du kan købe for penge er aldrig ligeså nødvendigt, som ting du kan finde og snakke dig til, penge gør blot ting lettere. Jeg vil hjem og leve, hvor jeg ikke længere har nogen bekymringer, og hvor jeg ikke skiller mig ud fra alle andre. Hjem til Rwanda, hvor jeg ikke føler mig udenfor, hjem til Rwanda, hvor jeg føler mig hjemme.

Nogle efterord som tak

af Einar Már Guðmundsson

Vi reagerede positivt og fremviste vores hjem.

Gæsten sagde: Hvor bor I pænt.

Fattigkvartererne har vi inden i os selv.

Sådan skriver den svenske digter Tomas Tranströmer, og man må sige, at heri viser sig digtets sandhed, den livskerne, det rummer, og som ingen anden scene formår at spænde over. Ingen ved, hvad der gør digtet til besidderen af den sandhed, som ikke lader sig formulere ad anden vej. ”Der er ikke særlig meget opsigtsvækkende ved digte. Ikke desto mindre dør mange på ynkelig vis som følge af mangel på det, man kan finde i dem,” digtede en anden poet, William Carlos Williams, der også var læge og vidste nøjagtig, hvad han talte om. Digtet opnår ikke nævneværdig tilslutning i opinionsundersøgelser, og det har i lang tid måttet gå arbejdsløst i et samfund, der dyrker overfladiskheden. Digtet er en kamp imod tomheden og en søgen efter indhold i tilværelsen. Vi kan også spørge: Hvad bliver der af omsorgen midt i al rigdommen? Findes fattigkvartererne inden i os selv?

Men idet jeg takker elever og lærere ved KULT-skolene for samarbejdet, har jeg lyst til at minde om det ovenstående og samtidig opfriske, hvad en af de gamle græske tænkere sagde, at tre ting måtte gå hånd i hånd: åndens, håndens og livets visdom. Men disse tre ting er blevet revet fra hinanden, således at uddannelse først og fremmest forbindes med skolegang. Men dannede mennesker behøver ikke nødvendigvis at være uddannede, for dannelse er hjertets kultur, hvis vi kan sige det sådan. Kultur er ikke kun kulturelle og kunstneriske begivenheder, men består af det at videreføre det bedste af det, vi har givet hinanden igennem historien.

Jeg tror på et andet, på andre liv,
at her og nu er dér og da
og at dér og da er her og nu.

Jeg tror på et andet, på andre liv,
før døden såvel som efter,
på det kommende og på fortiden
der ligger under køjen i verdens kahyt
og lister forbi tidens toldkontrollører.

Vi havde en god kommunikation, og resultatet er mange gode historier, fortællinger, noveller, digte, artikler, essays, beretninger, endda rejseberetninger. Mange af historierne er optaget af store begivenheder og små, ofte hvordan de spejler sig i hinanden. Den personlige katastrofe versus naturkatastrofer og sociale katastrofer og/eller at de er i overensstemmelse med hinanden. Vi får bomberne i Boston, Utöya massakren, murens fald, flodbølgen i Indonesien og Thailand, besættelsestiden, fra mange vinkler, modstandsbevægelsen, jødeforfølgelsen, endda besættelsen af Island, Ungdomshuset, alkoholisme. Vi kommer ind i krigssituationen i dag, Irak, Kurder, 09/11, Mubarak, det egyptiske forår, men også personlige beretninger på størrelse med verdensbegivenheder, afspejlet i en dreng eller en pige.

Resultatet er nok i sig selv. Det viser elevernes dygtighed og tankevirkomhedens størrelse ved de fire skoler. Men det var ikke det, vi var ude efter, ikke udelukkende. Det vi var ude efter, det var at få noget i gang, noget vi i forvejen ikke var klar over var med os. Det var det vigtige, at komme i gang, at begynde at lede efter noget, ikke kun for at finde, eller måske for at finde noget helt andet end det, vi ledte efter. Det er ligesom, ingen kommer til noget sted, hvis han eller hun ikke rejser, og det var der, vi befandt os, på rejsen. Vi skulle nemlig bare få noget i gang, noget vi hele tiden kan vende tilbage til, og jeg håber, at I ved, at I kan hele tiden vende tilbage dertil, og at det drejer sig om at komme i gang og lave noget, resultatet behøver vi ikke at kende, for hvis vi bare sidder og venter, så sker der ingenting, men hvis vi kommer i gang, så er vi på vej. Og det er denne dialog, som er så vigtig, og egentlig den bedste madpakke ud i livet, om man kan sige det på den måde.

At definere litteratur er som at oversætte fuglesang til menneskesprog. På sin vej over mod menneskers sprog mister sangen efter al sandsynlighed sin betydning. Stillingen som forfatter bliver ikke annonceret i aviserne, og eksaminer giver ingen rettigheder. Mon digteren lokker fuglen frem i mennesket? Fortællekunsten er ældgammel. Ved siden af den er filmen og popmusikkens verden som et lille barn. Vi har fortalt hinanden historier i mange århundreder. Vi modnes ved at spejle os i hinandens skæbne. Det var denne viden, vi var ude efter, og det er denne viden, vi tager med os ud i livet.

På den måde takker jeg herfra og efterlader to poetiske minder fra mig tilegnet vores samvær:

Jeg: Ole, har du lagt mærke til hvor små hoveder duerne har? Tror du ikke de har nogen hjerne?

Ole: Nej, de har vinger. Hvorfor skulle de have en hjerne?

Jeg: Mener du at det er bedre at have vinger end hjerne?

Ole: Nej, jeg tror det bedste må være at have vinger på hjernen.

Fra Vingeslag i tagrenden.

En regntung eftermiddag,
på et skib fra en vidtberejst drøm,
ankom historiefortælleren Homer til Reykjavik.
Han spadserede op fra kajen
og tog en taxa der kørte ham
ad regngrå gader
hvor triste huse gled forbi.

Da de holdt ved et kryds
læned historiefortælleren Homer sig
frem mod chaufføren og sagde:
“Hvordan kan man forestille sig
at der her i denne regngrå ensformighed
bor et folk der fortæller historier?”
“Det er netop grunden,” svarede chaufføren,
“man længes aldrig så meget
efter at høre en god historie
som når dråberne hamrer mod ruderne.”

Fra Ræk mig nordlysene.

KULT

WWW.KULTGYM.DK
KULTGYM@GMAIL.COM